

NASELJA BIHAĆKOG SREZA IZ 1922.
GODINE I PORIJEKLO STANOVNIŠTVA

(Preuzeto iz knjige "Naselja i poreklo stanovništva",
knjiga 20, Beograd, 1925)

BIHAĆ

Varoško naselje

Položaj. Glavni je dio Bihaća na terasi Debeljače u najvećoj rječnoj zaravni Une, s lijeve njene strane. Optiče ga prokop sa vodom iz Une oko zidina gradskih, koji je u novije vrijeme regulisan za hidrocentralu, da daje električno osvjetljenje cijeloj varoši. Dijelovi Bihaća su: Grad, Fethija, Ićizar, Gornje Prekounje, Donje Prekounje, Otoka i Jezero Privilica. Fethija je s obje strane kanala. Ićizar je do Debeljače. Otoka između dva rukavca Une, koji se rastaju gdje se i kanal odvaja prije za zidine gradske, a sada za hidrocentralu. Jezero je pod grobljem, a Privilica je kod vrela Privilice pod Debeljačom. Gornje i Donje Prekounje su u zaravni riječnih nanosa koji su oko cesta: Bihać-Petrovac-Krupa (stare i nove ceste) i Bihać-Zlopoljac. Od glavne ceste vode progani na Unu i u njive. Tu su se razvile mahale po imenu porodica: Midžića i Lonića. Služe se vodom sa vodovoda koji je iz Skočaja doveden sa vrela Trubljenik ispod Zavalja (1906). Ićizar je regulisan kao široka i lijepa ulica.

Saobraćaj i privreda

Plodna Bihaćka kotlina jako je ekonomsko zaleđe da se moglo razviti veće varoško naselje. Znatan dio Like privredno komunicira Bihaćkoj dolini, koja rodi kukuruzom. Taj će privredni značaj porasti kad prođe željeznica za Knin. Cijeli srez lapački i veći dio koreničkog sreza podmiruju potrebe u Bihaću ili preko Bihaća idući u Bosanski Novi. Tu Vrhovina izmjenjuje stočarske proizvode i drvenu građu sa donjim krajevima koji imaju više žita i voća.

Kad se uporede zanimanja i način privrednog izmaganja u Bihaću i Krupi pada u oči da je u Bihaću više specijalisanja i da je više izvedena podjela rada nego u Krupi. U Krupi se često jedan bavi sa dva zanata ili dvije grane trgovine ili sa zanatom i kakvom granom trgovine i ima više dozvola za razne radnje.

Tip

Bihać se dijeli na ove krajeve: Grad, Fethija, Otoka, Ićizar, Gornje Prekounje, Donje Prekounje i Privilica-Jezero. U Gradu su: Atijasi 4 k., Altarac 1k., Abinun 1 k., Alkalel 1 k., Bernaš 1 k., Borisavljević 1 k., Beronja 1 k., Bilbija 1 k., Baruh 1 k., Barković 1 k., Bagarići 2 k., Levi 1 k., Batas 1 k., Bogunović 1 k., Barić 1 k., Čubelići 2 k., Cvitković 1 k., Čížek 1 k., Dalomeo 1 k., Dodig 1 k., Dujmović 1 k., Dževlan 1 k., Diklić 1 k., Drakulić 1 k., Dunderović 1 k., Fridman 1 k., Golubović 1 k., Grospić 1 k., Hrvaćanin 1 k., Helmer 1 k., Ilišević 1 k., Izrael 4 k., Ivelić, Ivković 1 k., Jovanić 1 k., Joklik 1 k., Junuzović 1 k., Janoš 1 k., Kuštrinović 1 k., Kašiković 1 k., Kavezon 2 k., Klarić 1 k., Kokaš 1 k.,

Katičić 1 k., Kulenović 1 k., Kršnjavi 1 k., Kovačević 1 k., Levi 9 k., Lihtenštajn 1 k., Mandići 2 k., Majstorović 1 k., Milinković 1 k., Marić 1 k., Novakovići 2 k., Odić 1 k., Pinto 2 k., Prpor, Papo 1 k., Paukert 1 k., Rehnicer 1 k., Ric 1 k., Rabata 1 k., Stupar 1 k., Silberštajn 1 k., Šimić 1 k., Sukić 1 k., Saudil 1 k., Stjepanek 1 k., Šindler 1 k., Špencel 1 k., Šorak 1 k., Timotijević 1 k., Trkulja 1 k., Tabaković 1 k., Vidovići 2 k., Veper 1 k., Vindikijević 1 k., Zorić 1 k. i Perilić 1 k. - Svega je 79 porodica sa 100 kuća.

U Fethiji: Abdihodžić 1 k., Bjelajac 1 k., Bejdić 1 k., Stepanov 1 k., Brezelnik 1 k., Delić 1 k., Gaup 1 k., Golići 5 k., Hodžić 1 k., Ibrahimpašić 1 k., Jusufhodžić 1 k., Kecman 1 k., Karabegovići 6 k., Lenderić 1 k., Mulići 6 k., Mušanović 1 k., Popović 1 k., Permanić 1 k., Pašagić 1 k., Ruždija 1 k., Rakem 1 k., Simići 2 k., Šakići 2 k., Šabić 1 k., Šušnjarević 1 k., Žurić 1 k. i Zahirović 1 k. - Svega je 27 porodica sa 43 kuće.

U Otoci: Bosnić 1 k., Brakus 1 k., Delić 1 k., Jurić 1 k., Junuzović 1 k., Kalaba 1 k., Lakić 1 k., Petrović 1 k., Prica 1 k., Sukić 1 k., Šeremet 1 k., Tunić 1 k., Zjakić 1 k. i Tintor 1 k. - Svega je 14 porodica sa 14 kuća.

U Ićizaru su: Alivojvodić 1 k., Arnautović 4 k., Alagići 2 k., Abdihodžići 1 k., Altić 1 k., Arapagić 1 k., Brkljač 1 k., Bednaš 1 k., Bašić 1 k., Bujanović 1 k., Barić 1 k., Biščevići 2 k., Beganovići 5 k., Bagrameli 1 k., Biga 1 k., Bubulj 1 k., Bajrić 1 k., Čujić 1 k., Crnkovići 5 k., Dopuđa 1 k., Dalomeo 1 k., Drukčević 1 k., Džal 1 k., Dujić 1 k., Dedići 3 k., Doksanaltić 1 k., Delići 28 k., Dodigovići 2 k., Eminović 1 k., Furdek 1 k., Fahatovići 2 k., Fajkovići 3 k., Fazlići 1 k., Goraj 1 k., Gluhalić 1 k., Hekl 1 k., Hafizović 3 k., Hairlaković 1 k., Hadžisulejmanović 1 k., Hadžić 1 k., Huskić 1 k., Hadžihajdarović 1 k., Habibović 1 k., Hadživelić 1 k., Hadžimehmedovići 2 k., Hadžiselimbegović 1 k., Ivančić 1 k., Ibrahimovići 2 k., Josipovići 2 k., Jurići 2 k., Jakovljević 1 k., Jusanović 1 k., Jakupović 1 k., Kozmarić 1 k., Krajnović 1 k., Kovač 1 k., Korajlija 1 k., Kasumović 1 k., Kovačević 1 k., Kečalovići 3 k., Kadići 7 k., Kulučić 1 k., Kalauzovići 5 k., Karalići 3 k., Kišmići 2 k., Kurići 2 k., Kurbegovići 1 k., Krizmanić 1 k., Kosanović 1 k., Lubić 1 k., Momčilović 1 k., Mihić 1 k., Misoni 1 k., Matišić 1 k., Mažari 2 k., Majstorović 1 k., Mujanović 1 k., Mujagić 1 k., Medić 1 k., Muhamedhodžići 3 k., Dedići 2 k., Mustedanagići 2 k., Mešić 1 k., Mutić 1 k., Marjanović 1 k., Novotni 1 k., Nezirović 1 k., Nasić 1 k., Puhalo 1 k., Pavlović 1 k., Pešun 1 k., Pačići 3 k., Pervanić 1 k., Pašići 2 k., Ruždije 2 k., Ramakići 2 k., Redžić 1 k., Redžepagić 2 k., Rakeli 1 k., Šteta 1 k., Šorak 1 k., Šolc 1 k., Šeremet 1 k., Salopek 1 k., Sabotil 1 k., Šutić 1 k., Šait 1 k., Štejdoher 1 k., Štimac 1 k., Šolić 1 k., Salihodžići 11 k., Šorić 1 k., Šehić 1 k., Samardžić 1 k., Sulejmanović 1 k., Smajilagić 1 k., Šinler 1 k., Tomac 1 k., Tatlići 2 k., Tupajić 1 k., Vukmanović 1 k., Vlatković 1 k., Vlček 1 k., Vilfling 1 k., Vagner 1 k., Vodopija 1 k. i Vujinović 1 k., Svega je 130 porodica sa 220 kuća. -

U Gornjem prekounju: Karabegović 1 k., Burzić 1 k., Tabaković 1 k., Midžići 2 k., Saračevići 18 k., Čikići 2 k., Memagić 1 k., Hadžiabdići 7 k., Lonići 15 k., Mehulić 1 k., Musić 1 k., Čehajići 20 k., Drkići 7 k., Malkići 8 k., Piralčići 7 k., Topići 5 k., Nukić 1 k., Delići 5 k., Džanići 7 k., Abdihodžići 1 k., Okanovići 8 k., Merdanići 6 k., Đoskić 1 k., Huskići 3 k., Rekići 6 k., Habibović 1 k., Murathodžić 1 k., Žerići 2 k., Šarić 5 k., Lastić-Šarić 1 k., Čauševići 8 k., Musić-Čehajić 1 k., Becić-Ajkovinić 1 k., Beganović 1 k., Toromanović 1 k., Mehulić 1 k., Rakovica 1 k., Čehajić-Muharemović 1 k., Okanović-Cifalović 1 k., Selmanović 1 k., Iftić 4 k., Nukić 1 k., Malkić-Doksanaltić 1 k., Musić 1 k., Hodžić 1 k., Halavać 1 k. i Grandulović 1 k. - Svega je 48 porodica sa 174 kuće.

U donjem Prekounju: Bišćevići 3 k., Čurtovići 3 k., Fazlić 1 k., Midžići 35 k., Safić 1 k., Hodžići 2 k., Zahirovići 3 k., Begatovići 5 k., Halilić 1 k., Čehić-Bajramovići 2 k., Burzić 3 k., Derviševići 4 k., Rodić-Habibović 1 k., Sarajlić 1 k., Alijagić-Rodić 2 k., Kurjakovići 7 k., Hrustanbegović-Bišćević 1 k., Zjakići 10 k., Hajdarić 1 k., Iftići 4 k., Hamidović-Fajkovići 3 k.; Hošići 9 k., Hošić-Poparović 1 k., Ljubić 1 k., Malkići 3 k., Čavkići 2 k., Grandulović 1 k., Hadžihasanović 1 k., Halilić Rasalović 1 k., Vojić 1 k., Salkadžić 1 k., Hadžiavdić 1 k., Piralčići 3 k., Musići 2 k., Hajdarović 1 k., Muhamedhodžić 1 k., Merdanić-Midžić 1 k., Rodići 2 k., Fišeković 1 k., Bešlija 1 k., Cirić-Hadžić 1 k., Hasufović 1 k., Sofić 1 k., Augušević 1 k., Đurić 1 k., Hafizović 1 k., Janković 1 k., Kovačević 1 k., Kol 1 k., Pinto 1 k., Perčinlić 1 k., Šiha 1 k., Vujina 1 k. i Grubor 1 k. - Svega 53 porodice sa 141 kuće.

U Privilica-Jezeru: Anić 1 k., Borisavljević 1 k., Brdar 1 k., Bosnić 1 k., Bišćevići 3 k., Čanković 1 k., Drljača 1 k., Dujinović 1 k., Jelić 1 k., Lukić 1 k., Matešići 2 k., Mihić 1 k., Prodanović 1 k., Marčeta 1 k., Škorić 1 k., Ećimović 1 k., Talić 1 k., Prša 1 k., Šimići 4 k., Tupajić 1 k., Živkovići 3 k. i Pavković 1 k. - Svega 22 porodice sa 28 kuća.

Postanak naselja i porijeklo stanovništva

Čim je Bihać "fet učinjen" naselili su se, vele, Anadolci u njega. Samo se priča da su Lonići 15 k. islamizovani i jedno sa starinačkom katoličkom porodicom Koblića iz Golubića. Sva prilika da je islamizovan i predak Midžića. Ima ih 39 k. u Bihaću, a ostali u Založju 6 k, Prijedoru 5 k., Brusu (Mala Azija) 3 k. a kao učitelja, sudija, ljekara i bankovnih činovnika u Tešnju, Banjoj Luci, Derventi, Gradiškoj, Cazinu i Kozarcu. - Za prvog naseljenika iz Anadola smatraju predka Delića 36 k. Zvao se Deli-Duralija. Od njih su: Redžepagići 2 k. i Redžići 1 k. - Od "feta" su: Džanić 7 k. Malkići 5 k., Zahirovići 3 k. i Hodžić 1 k. Od starina su i smatraju se kao "staro koljeno": Brkići 7 k., Iftići 4 k. (u plemenu je vazda mesar), Šarići 5 k., Huskići 2 k., Arapović 1 k., Alagić 1 k. i

Hadžihajdarovići 5 k. - Poslje tursko-mletačkih ratova su iz Vrljike: Tabaković 1 k. i od njih Grandulovići 2 k. Taj nadimak dao jednom pretku njihovom nekakav Talijan zidar. - Iz Like su prije 220 g.: Piralici 7 k. i od njih Okanovići 8 k., Okanović-Cifalović 1 k. i Hodžić 1 k. - Iz Like su: Čehajići 20 k. i od njih Musići 4 k., Crnkovići 5 k. i od njih Kadići 3 k. - Karabegovići 7 k. i Bejdić 1 k. - Begatovići 5 k. Kurjakovići 7 k. Šakići 2 k., Pervanići 3 k. i Kečalovići 3 k. - Od Drežnika su prije 130 g. Falatović 1 k. i Vojjić 1 k. - "Šukundid" Čurtovića 5 k. od nekud iz Anadola kao vojnik pa se priženio. - Prije Omerpaše su: Saračevići 18 k. iz Banje Luke i Zjakići 10 k. iz Starog Majdana. Od Zjakića su: Iftići 4 k., Hajdarić 1 k. - Iz okolnih su sela prije 80 g.: Hodžić-Topalović 1 k. iz Klokota; Hašići 9 k. iz Klokota; Hadžiabdići 7 k. iz Peći gdje su se zvali Đogići; Rekići 6 k. iz Klokota; Čauševići 8 k. iz Pokoja zvali se Čapkunovići; Derviševići 4 k. i od njih Burzić 1 k. iz Spašića i Kalauzovići 5 k. iz Ostrožca. - Iz unutrašnjosti Bosne su prije okupacije: Rakovica 1 k. iz Orašca; Sarajlić 1 k. iz Sarajeva; Altić 1 k. iz Kulen Vakufa; Doksanaltići 2 k. iz Sarajeva; Hadžiselmanbegović 1 k. iz Prijedora. - Nezna se kako se "razrodila" razložala od "fetaša" Ličana: Čikići 2 k., Malkići 6 k., Čojskić 1 k. zvao se Ajanović; Nukić 2 k., Merdanići 6 k., Bečić-Ajkunović 1 k., Musić-Čehajić 1 k., Huskić 1 k., Mehulić 1k., Lubići 2 k., Čehajić-Muharemović 1 k., Hafizović 1 k., Sofić 1 k., Fišeković 1 k. (zvao se Hodžić); Halilić-Rasalović 1 k., Hajdarević 1 k., Bešlija 1 k., Muhamedhodžić 1 k., Fazlić 1 k., Safić 1 k., kovač bijeli Ciganin, Čehić-Bajramović 1 k., Halilić 1 k. (zvao se Hrustanagić); Hodžić 1 k., Alijagić-Rodić 1 k., Gluhahći 3 k., Abdihodžići 2 k, Baljkovići 1 k. i Burzić 1 k. - Arnautskog su porijekla: Eminović 1 k., Augušević 1 k., Nasufović 1 k., Arnautovići 4 k. i Junuzovići 2 k. - Iz okolnih su sela prije okupacije; Nasić 1 k. iz Krupe; Mustedanagići 2 k. iz Otoke; Lubić 1 k. iz Prokounja; Kurići 2 k. iz Klokota; Kišmići 2 k. iz Todorova; Jakupović 1 k. iz Papara; Hairlaković 1 k. iz Cazina; Fajkovići 3 k. iz Klokota; Dedići 5 k. iz Ribića; Beganovići 5 k. iz Peći; Šehić 1 k. kadija, Šabić 1 k. iz Sokolca; Talić 1 k. iz Sokolca; Mehulić 1 k. zvao se Selmanović; Topić 5 k. iz Cazina; Žerići 2 k. iz Sokolca; Halavać 1 k. iz Pokaja; Selmanović iz Muslićsela; Hajaković 1 k. (zvao se Handukić) iz Pokaja; Toromanović 1 k. iz Cazina; Murathodžić 1 k. iz Gnjllovca (prandiđ kao hodža); Salkadžić 1 k. iz Hatinca; Merdanić-Midžić 1 k. iz Založja; Cirić-Hadžić 1 k. iz Ripča; Čavkići 2 k. iz Založja; Kulauzović 1 k. iz Ostrožca; Hadžihasanović 1 k. iz Jasenice uz Bunu; Hdžiavdzić 1 k. iz Peći od "pletiva" Čogića; Rodić-Habibović 1 k. iz Pokoja; Hamidović-Fojkovići 3 k. iz Klokota; Melagić 1 k. iz Bakšaiša priženio se i Talakići 2 k. iz Klokota zvali se Mujanovići. - Begovske su porodice poslije okupacije: Ibrahimpašići 3 k. iz Ripča i Kulenović 1 k. iz Kulen Vakufa. - Ne zna se kome "Pletivu" spadaju: Pašići 2 k., Smailagić 1 k., Sulejmanović 1 k., Sahadžić 1 k., Salihodžići 11 k., Ramekić 1 k., Muhamedhodžić 1 k., Nazirović

1 k., Mešić 1 k., Mujagić 1 k., Mujanović 1 k. (Ciganin); Kurbegović 1 k., Karalići 3 k., Kulučići 1 k., Kasumović 1 k., Jusanović 1 k., Javeragić 1 k., Hadžimehmedovići 2 k., Hadživelić 1 k., Huskić 1 k., Hafizovići 3 k., Habibović 1 k. Hadžić 2 k., Hadžisulejmanović 1 k., Fazlić 1 k., Dodigovići 2 k., Tatlići 2 k., Golići 5 k., Jusufhodžić 1 k. (zvao se Abagić); Lenderić 1 k., Mulići 6 k. (zvali se Omeragići); Mušalić 1 k., Pašagići 3 k., Zahirović 1 k. (zvao se Idrizović), Abdihodžić 1 k., Šušnjarić 1 k. i Šorić 1 k. - Predak je Ruždija 3 k. došao iz Male Azije kao učitelj na Ruždiju prije okupacije.

• Od pravoslavnih porodica prvi su doselili u Bihać Kalabe 2 k. Slave Sv. Stefana Arhiđakona. Došli su uz pašu iz Lijevna. - Tada je došao s pašom i Grk Nikola Ekmeščibaša, koji je davao askeru tajin. - Filijaše trgovačke kuće Kujundžića iz Lijevna otvorili su: Mihajlović 1 k., iz Sarajeva; Mandići 2 k. (Sv. Ignjatija Bogonosca) iz Hercegovine. Iza Omerpaše su: Janković 1 k. (Nikoljdan) iz Glamoča; Tupajići 2 k. (Stefanjdan) iz Sarajeva (kao kujundžija); Lakić 1 k. (Jovanjdan) iz Sarajeva; Kozomarić 1 k. (Jovanjdan) iz Lijevna; Bosnić 1 k. (Jovanjdan) iz Inca; Grubor 1 k. (Đurđevdan) iz Jasenice; Marčetić 1 k. (Jovanjdan) iz Podkalinja i Karakaš 1 k. (Nikoljdan) od Petrovca. - Iz Like su prije Okupacije: Novakovići 2 k. (Arhandelovdan) iz Popine; Sudčević 1 k. (Arhandelovdan) kao učitelj iz Popine i Drljača 1 k. (Trifunjdan) kao baštovan kod paše. - Iz okolnih su sela prije okupacije: Milinković 1 k. (Tomindan) iz Pritoke; Stupar 1 k. (Lazerevu Subotu) iz Založja i Prodanović 1 k. (Nikoljdan) iz Kljevaca. - Od Tromede su "ozgo" poslije Okupacije: Bilbija 1 k. (Lučindan) od Grahova; Rodići 2 k. (Arhandelovdan) od Kulen Vakufa; Mušić 1 k. (Nikoljdan) iz Lipnika; Brkljač 1 k. (Jovanjdan) od Polja; Zorić 1 k. (Đurđevdan) kao knjižar iza Rata, Kecman 1 k. (Sv. Vartolomeja) od Petrovca i Medić 1 k. (Đurđevdan) od Tromede. - Iz Like su poslije Okupacije: Čujić 1 k. (Jovaljdan); Prica 1 k. (Arhandelovdan); Petrović 1 k. (Jovanjdan); Brakus 1 k. (Jovanjdan); Čanković 1 k. (Jovanjdan) iz Krbavice; Lukić 1 k. (Arhandelovdan) od Popine; Čurić 1 k. (Stefanjdan); Drakulić 1 k. (Sv. Stevana Dečanskog) iz Korenice; Trkulja 1 k. (Jovanjdan) iz Ličkog Petrova Sela; Bubulj 1 k. (Jovanjdan); Blašković 1 k.; Popović 1 k. (Nikoljdan) iz Lapca; Šteta 1 k. (Jovanjdan) iz Korenice; Marjanović 1 k. (Jovanjdan) od Petrovca; Kosanović 1 k. (Nikoljdan) iz Lapca 1919 g.; Krajinović 1 k. (Jovanjdan) obamrla; Panjković 1 k. (Đurđevdan) iz Krbavice; Puhalo 1 k. (Sv. Klimentiju); Momčilović 1 (Đurđevdan); Buga 1 k. (Trifunjdan); Dopuća 1 k. (Đurđevdan); Škorić 1 k. (Đurđevdan) iz Korenice i Jovanić 1 k. (Đurđevdan). Iz okolnih su sela poslije okupacije: Kovačevići 2 k. (Jovanjdan) iz Pritoke; Rabate 2 k. (Đurđevdan) sa Hrgara; Bogunović 1 k. (Jovanjdan) kao sveštenik iz Vrela; Beronja 1 k. (Jovanjdan) iz Velikog Radića; Brdar 1 k. (Đurđevdan) iz Ripča i Batas 1 k. (Lučindan) iz Pritoke. - Prije 10 g. su iz Bosne: Ilišević 1 k. (Nikoljdan) kao advokat iz Travnika; Perčinlić 1 k.

(Jovanjdan) iz Kozarca; Timotijević 1 k. iz Bojbodine; Marić 1 k.; Stepanov 1 k. (Đurđić) iz Srema; Borisavljević 1 k. (Nikoljdan) iz Višegrada i Kuštrinović 1 k. (Nikoljdan) iz Kostajnice. - Kašiković 1 k. (Đurđevdan) iz Mostara uz Rat interniran, poslije otvorio trgovinu i ostao. - Iz Banije su poslije Okupacije: Bjelac 1 k. (Sv. Dimitriji) od Dvora i Simići 2 k. (Nikoljdan) iz Bovića. - Ne zna se odakle je Kovačević 1 k. (Laarevu Subotu). - Iz Like su poslije Okupacije: Ličina 1 k. (Lučindan) i Keča 1 k. (Markov dan).

Katoličko stanovništvo. Poslije Omerpaše kao i pravoslavno stanovništvo počeli su katolici dolaziti iz unutrašnjosti Bosne kao zanatlije i naseljavati se iz okolnih sela. Tada su se doselili iz Livna: Bidovići 2 k., Ivković 1 k., Čubelići 2 k. (zvali ga Ibo Džamdžija), Bagarići 2 k., Tunjić 1 k., Šurić 1 k. i Šeremet 2 k. - Tada su od Travnika: Sukići 2 k., Odić 1 k., Tabaković 1 k., Čelan 1 k. od Visokog i Jakovljević 1 k. iz Hercegovine. Iz Dalmacije su prije Okupacije: Klarić 1 k., Šimić 1 k. - Iz Vedrog Polja su prije Okupacije: Šimići 4 k., Šolić 1 k. i Majstorović 1 k. - Poslije Okupacije su iz okolnih sela: Mihić 1 k. iz Kralja; Bašić 1 k. iz Vrkašića i Pavlović 1 k. iz Golubića. - Iz Žegara su poslije Okupacije: Barići 2 k., Bujanović 1 k., Jurići 3 k., Jelić 1 k., Matešići 2 k. i Dujmović 1 k. - Iz Hrvatske su poslije Okupacije: Dodig limar 1 k. iz Podlapca prije 2 g.; Grospić 1 k. apotekar iz Gospića prije 3 godine.; Ivelić 1 k. iz Željave prije 20. g.; Krišnjavi 1 k. apotekar; Katičić 1 k. advokat; Cvitković 1 k.; Eđimović 1 k. iz Baljevca prije 10 g.; Dujmović 1 k. iz Zavalja; Dujić 1 k. iz Like; Josipovići 2 k. sa Skočaja; Karajlija 1 k. iz Međudražja; Krizmanić 1 k. iz Like; Mihić 1 k. iz Kršlje; Mažari 2 k. iz Lapca; Ric 1 k. advokat iz Vaganca; Salopek 1 k. iz Željave; Šušić 1 k. iz Like; Tomac 1 k., Anić 1 k. iz Krasna; Prša 1 k. iz Međudražja; Živkovići 3 k. sa Skočaja; Alivojvodići 2 k. iz Like; Barković 1 k. dimničar "od skopa" i Majstorović 1 k. iz Zavalja. - Talijanskog su porijekla poslije Okupacije: Dolomeo 2 k., Misoni 1 k., Bagrameli 2 k., Rakeli 1 k. i Suzana 1 k. - Stranog su porijekla iz Okupacije: Bernaš 1 k., Čížek 1 k. marveni ljekar; Helmer bankovni činovnik; Joklik 1 k., Vindikijević 1 k. ljekar; Veper 1 k. bravar; Stjepanek 1 k. stolar; Sandil 1 k. izrađuje planove; Špencel 1 k. ljekar; Šindler 1 k. pekar; Silberštajn 1 k. (tvornica sodavode); Paukert 1 k., Kohal 1 k., Kol 1 k., Šiha 1 k., Pešun 1 k., Bednaš 1 k., Goraj 1 k., Hekel 1 k., Novotni 1 k., Sobotil 1 k. Štandoher 1 k. Štimac 1 k., Šinler 1 k., Vleček 1 k., baštovan; Bilfinč 1 k., Dževlan 1 k. monter; Vačner 1 k., Gaup 1 k., Brezik 1 k., Šait 1 k., Šolc 1 k., Kovač 1 k. inženjer i Furdek knjižar. - Ne zna se porijeklo; Vodopija 1 Hrbaćanin 1 k., Dunderović 1 k., Vujina 1 k. i Drugčević 1 k. - Starog su porijekla: Živičnjak 1 k. stolar; Gajdek 1 k. kobasičar; Dodik 1 k. moler.

Jevreji. U isto vrijeme kad i pravoslavni i katolici iza Omerpaše počele su se naseljavati u Bihać i jevrejske porodice. Najviše ih je iz Travnika, koji je počeo opadati čim je selo valije prenešeno u Sarajevo. To su španjolski jevreji koji

pripadaju sefardijskoj opštini. Porodice su: Levi 10 k., Pinto 3 k., Papo 1 k., Kavezon 2 k., Izrael 4 k., Altarac 1 k., Abinun 2 k., Baruh 1 k., Atijac 4 k. o Alkalel 1 k. - Iza Okupacije su Jevreji eškenatske opštine: Rehnicar 2 k., Fridman 1 k. i Horn 1 k. - Svega je 13. por. sa 33 kuće.

BAKŠAIŠ

Položaj

U zaravni pokraj Une gdje stvara oveću adu naselje je Bakšaiš. Kalin je uz Unu do Kralja, a Bakšaiš sa obje strane ceste iz Bihaća za Ilidžu i Tržачku Raštelu. Vodu piju sa Une i gotovo svaka kuća ima u avliji čatrnju.

Tip sela

Selo je sašoreno. I plastika zemljišta je pogodovala tome tipu i etnička predispozicija stanovništva, koje na to sile i poznati koranski propisi. Prvobitno su kuće bile s obe strane puta. Avlije su ograđene visokim plotom "šaranpovom". Do ceste je kukuruzana od istog pruća, duga "begovska" kukuruzana, da se uštedi na plotu, zatim da se provjetrava lakše kukuruz i suši i da zaklanja od ceste život i kretanje u avliji. Jedan je "progon" vodio u njive u polju. Oko toga progona izgradili su kuće podjeljenici i zasnovali mahalalu. Nešto je odvojen dio sela "Kalin" od dijela Bakšaiš. Za čudo ne čuje se za dio sela mahala. U Bakšaišu su: Dizdarevići 12 k., Alagići 23 k., Toromanović 1 k., Omerović 1 k., Vukovići 7 k., Memagići 5 k., Abdulanovići 2 k., Spahići 3 k., Hukanović 1 k., Selimovići 3 k., Huskić 1 k., Ramići 8 k., Bajadžići 2 k., Idrizovići 2 k., Musići 2 k., Jašarević 1 k., Muslići 14 k., Imširovići 3 k., Mazulagići 3 k. i Mašić 1 k..

U Kalinu su: Šabulići 2 k., Selmanović 1 k., Amidžić 3 k., Malići 2 k., Alijagići 6 k., Poprženovići 9 k., Omeragići 2 k., Mikić 1 k., Slijepčević 1 k., Jerković 1 k., Vujići 6 k., Mehadžići 3 k., Amidžići 1 k., Ramići 4 k., Selimanović 1 k., Sejfović 1 k., Tahrić 1 k., Imširović 1 k., Mujagići 3 k. i Kalender 1 k. Svega je u selu 25 porodica sa 144 kuće. Od toga su katolici 4 por. sa 9 kuća.

Privreda

Najviše se bave zemljoradnjom i to gajenjem kukuruza. Izvožan je je u Liku i prije okupacije u velikoj mjeri, kad nije bilo željezničkih veza sa Posavinom i Podravinom. Otuda relativno bogastvo sela. Ima ih nekoliko i na radu u Americi.

Ime

Celo je vele, dobilo ime od "bakšiš" je r ga je Popržen dobio na bakšiš. Kalin, jer je tu bio nekakav grad, a poslije poprženova kula. Velihovo je iz vremena prije Turaka (Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka Krajina).

Starine

U Kalini se raspoznaju tragovi nekakve građevine i na njoj je kula Poprženovića. Jedan je našao, kopajući čatrnju na 9 m. dubine, velike "ljeljenove" rogove. Nije htio da kvari čatrnje nego ih sasjekao u zemlju. Iznijeli su, vele, pun veći sepet komada i parožaka od toga roga.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Ko osvajanja Bihaća odlikovali su se, vele, vojnici Popržen i Džabija, oba iz Anadola. Kao izvidnica uhvatili su iz Bihaća dva brata ribara Ševeljića, koji su bili "Madžari". Jednog zadrže kao taoca, a drugog pošalju u grad da im ukrade baruta. Kad je ban uvidio da ga njegov barut tuče zapovjedio je da se pokolju sužnji iz Krupe i napustio grad. Za zasluge dobiju Popržen i Džabija kao "bakšiš" najbolje luke u bihaćkoj dolini i na njih aganluke. Berate su dobili i ti "Madžari" Ševelići na zemlje, koje su do prije 100 g. imali. Od Popržena su, koji je sagradio kulu kraj Une u Kalini: Poprženovići 9 k., Amidžići 4 k., Mazulagići 3 k., Omeragići 2 k. i Mahići 2 k. Selili su u Tursku iza okupacije i aneksije. - Od Džabije su: Memagići 5 k., Abdulahovići 2 k., Vukovići 6 k., Selimovići 3 k., Bajadžići 2 k., Aladžići 23 k. i Hukanović 1 k. - Kao bajraktari su uz Popržena naselili: Tahrići 3 k. i Mehadžići 3 k. - Iza mletačko-turskih ratova prije 250 g. doselili su iz Brljike: Muslići 14 k. i od njih Mašić 1 k. - Kao dizdari iz Anadola prije 200 g. su: Dizdarevići 12 k. i od njih Omerović 1 k. - Iz Like su naselili u Klokot prije 130 g. a odatle u Bakšaiši prije 50 g. Mujagići 3 k. - Iz Cetina su poslije Svištovskog Mira: Ramići 12 k. (zovu ih i Švrakići) i Musići 2 k. - Iz okolnih su sela prije okupacije: Spahići 3 k. iz Spahića na materinstvo; Alijagići 6 k. iz Jasenice uz Bunu od eškoje; Kalender 1 k. iz Novog na materinstvo; Imširovići 4 k. iz Turije, Idrizovići 2 k. iz Mutnika gdje su se zvali Harbaši, Šabulići 2 k. iz Izačića, Selmanović 1 k. iz Papara, Huskić 1 k. iz Prekounja na materinstvo i Sejfović 1 k. iz Brekovice - Ne zna se odakle je Selimović 1 k. - Katolici. Za njih se veli da su "Madžari" još od "Ugra" ostali. Bili su im predci kod Popržena izmećari pa im dao zemlje da se okuće. Iz katoličkih su sela u bihaćkoj dolini, ali se izgubilo sjećanje da li su od Ševeljića. To su porodice: Vujići 6 k. Slijepčević 1k., Jerković 1 k. i Mikić 1 k.

BIJELO BRDO

Položaj

Zaravan, Pritočki Grabež, jednim dijelom sa zaobljenom glavicom i Bijelo Brdo silazi u zaravan riječnih nanosa. Oko toga brda i na kosenjcima, koji silaze od karsne zaravni u zaravan riječnih nanosa naselje Bijelo Brdo. Služe se izvorskom vodom sa vrela: Zorića Točak, Draga, Stubo, Danguba, Grabovac, Balovac i Vodica.

Tip

Naselje je prelaznog tipa od razbijenog na srodničke grupe sašoravanom iznad ceste. Grupe se sastoje od dijeljenjem zadruga. Dostojno se Bijelo Brdo smatralo kao dio naselja Ripač, ali u novije vrijeme sve više prevladava shvatanje da je samostalno samo za sebe selo; ima i svoga seoskog starješinu, kneza. Zemljište Bijelog Brda je pripadalo garnizonskom naselju Ripču. Svega je 11 porodica sa 27 kuća.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Znatno izmaže i stočarstvo, jer imaju dobre paše iznad sela. Mnogo ih pomaže sječa drva za gorivo i prodaja u Bihaću. Njih 10 prodaju drva, a jedan je kolar u selu.

Imena

Ime je naselju od "bjeljuge" zemlje i kamenja "mekišca", koji se može lako tesati.

Starine

Na glavici kupasta oblika više Une raspoznaju se dobro očuvani temelji crkve iz doba prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Bijelo Brdo je mlađe naselje. Nešto prije Doljanske Bune 1858. god. naselili su se Jelače 7 k., od Petrovca. Slave sv. Vartolomeja. Po drugima su za Laudanova rata 1790., preselili u Liku, a odatle u Bjelajsko Polje prije 80 god. - Prije Doljanske Bune su i Kužeti 4 k., (slave Đurđevdan) od Unca i zvali se Zorići. Prozvani su Kužeti, što im je predak prekužio kugu, kad je morila. - Prije Doljanske Bune su: Novakovići 3 k. (Nikoljdan) od Petrovca i Zorići 3 k. (Đurđevdan) sa Boboljusaka. - Iz Like su prije okupacije: Došen 1 k. (Jovanjdan) i Orelj 1 k. (Đurđevdan). - Iz okolnih su sela prije okupacije: Popovići 2 k. (Nikoljdan) sa Hrgara i Ćirići 3 k. (Sv. Vartolomeja) iz Velikog Radića. - Bijelić 1 k. (sv. Vasilija) je iz Teočaka poslije okupacije. - Muslimanske porodice: Nasupović 1 k. i Ružnić-Dedić 1 k. iselili su prije okupacije na svoje zemlje iz Ripča.

BREKOVICA

Položaj

Više Brekovačkih slapova na glavici kupasto zaobljenoj sa strmim stranama, koju razdvaja malo ulegnuće od karsne zaravni, razvilo se tursko garnizonsko naselje Brekovica u srednjovjekovnom gradu. Vode su im u strani riječne doline Une i zovu se: Brekovica, Ebina Voda, Točak niže džamije, Behremovac niže crkvine, Ključka Voda i Hadrovac. Na karsnoj zaravni su: Stublić, Kaca, Hukarevka, Mejhana, Jezerac i Bunari.

Tip

U Gradu je, koji se ruši, džamija i hodžina kuća. Put vodi iz Ostrošca kraj riječne doline i to na zaravni. Kraći put vodi od grada tome glavnom putu. S obje strane tih puteva gdje se sastaju, najveći je dio naselja pod imenom Grad. Na 200 m je prema Ostrošcu Zabukovac, Bosnići. Bajrići su prema Bihaću. Za dijelove Bosnići i Bajrići čuje se, iako vrlo rijetko, Bosnića Selo i Bajrića Selo. Vrsta i Toplica su pod Bisovcom (498 m.) prema Turiji i izvoru Toplice. U Zabukovcu su: Hodžići 1 k., Nadarević 1 k., Hukarevići 6 k., Čelebić 1 k., Đurići 2 k., Kunić 1 k., Zilkići 1 k., Bajramović 1 k., Ahmić 1 k. i Bašagić 1 k. - U Gradu su: Begovići 3 k., Arzići 3 k., Jukići 4 k., Majstorovići 4 k., Hadžići 8 k., Čeliković 1 k., Mahići 4 k., Abdijanovići 4 k., Bajramovići 4 k., Čauševići 4 k., Prošići 4 k., Ružnići 2 k., Begović 1 k., Toromanovići 4 k., Čehići 5 k., Jusići 6 k., Smajići 4 k., Omerhodžići 4 k., Bašić 1 k., Mujkići 2 k., Otić 1 k., Sejfović 1 k., Kasupovići 3 k., Mahmutovići 2 k., Dedići 6 k., Kečani 3 k., Kečanovići 6 k., Halilagić 1 k., Hlivanjac 1 k., OGREŠEVIĆI 5 k., Šehići 2 k., Beganović 1 k., Čaušević 1 k., Bosnić 1 k., Kahrić-Bejtić 6 k., Bajrići 8 k., Rekanovići 6 k., Amidžići 2 k., Kovačević 1 k., Drakulić 1 k. i Vignjević 1 k. U Toplici: Abdijanovići 5 k., Bosnić 1 k., Krajnović 1 k. i Vlaisavljevići 2 k. Na Vrsti su: Smajići 3k., Vlaisavljevići 4 k., Aralice 2 k., Bašanovići 2 k., Božičkovići 2 k., Cvjetićanin 1 k. i Blanuše 4 k.

- U Bosnićima su: Bosnići 3 k., Alidžanovića 3 k. i Toromanović 1 k. Svega je u selu 43 porodice sa 183 kuće.

Privreda

Više ih drži zemljoradnja nego stočarstvo. Znatno ih pomažu ujmjeni mlini na brekovačkim slapovima. Osobito u mjesecima jula, augusta i septembra, kad predstanu da melju potočari. Od Pećkih Brda dovoze žito pa je čitav vašar od kola, konja i ljudi tada pred tim mlinima. Ima ih iz Brekovice 11 mlina ujmene.

Imena

Ime je naselju iz vremena prije Turaka. Mehana, što se raspoznaju temelji neke zgrade, za koju drže da je mehana. Jankovac, što je tuda prolazio Stojan Janković. Na raseljenu porodicu podsjeća Bogdanovac.

Starine

Na čungariću više srednjovjekovnog grada raspoznaju se ostaci starog naselja. Iznad slapa Kostela na Kulištu su otkriveni tragovi rimskog naselja (Radimsky' V. Glasnik Zemaljskog Muzeja knj. V str. 52). Pod Malim Bisovcom na 1½ km. vide se rasuti komadi rimske cigle. Sva je prilika da je tu bila rimska ciglana. U Bajrića Selu na Crkvini raspoznaju se temelji crkve iz vremena prije Turaka. Malo dalje od Crkvine je stara gradina. Na visu više Zabukovca su ruševine kule iz turskog vremena.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Tamna su sjećanja na prve doseljenike muslimane. Iz osvojenog Ostrožca pođu Ago i Bego da izvide okolinu Brekovice. Naidu na slijepu ženu zaostalu, koja kune bana, što je ostavio grad brekovački. Njih dva uniđu u prazan grad i o prvom vaktu zauče "ezan". To dočuju straže ostrožačke i jave u Ostrožac. Ago i Bego dobiju zemlje od Korane do Kostela na Uni i s njima još nekakvih petorica. Sav taj prostor je izdjeljen na 7 pajeva. Od Age su: Dedići 6 k. i Čehići 5 k. Jedan dio iza Svištovskog Mira odseli u Japru i osnuju naselje Agići. Od Bege su: Hadžići 8 k. i Omerhodžići 4 k. - Iza Karlovačkog Mira nasele potomci "Ogreš Ale sa Krbave ravne" iz Like i od njih su: Ogreševići 5 k., Abdijanovići 9 k., Jusići k., Smahići 4 k., Mujkići 2 k., Zilkić 1 k., Bašagić 1 k., Kasupovići 3 k. i Šehići 2 k. - Kao neferi uz Begu i Agu su došli: Bajrići 8 k. Od njih su : Bajšići 6 k., Bašanovići 2 k., Bosnići 7 k. i Rekanovići 6 k. - Iza Svištovskog Mira u Klokotu, a prije Omerpaše u Brekovcu su ovi: Kečani 9 k., Kunići 2 k., Smajići 3 k. i Arzići 3 k. koji su od Smajića. - Iz okolnih su sela prije Omerpaše, ali ne znaju poimence sela: Hukarevići 6 k., Čaušević 1 k., Hodžić 1 k., Majstorovići 4 k., Ahmić 1 k., Mahići 4 k. i Alidžanovići 4 k. - Iz Bosne su prije Okupacije ali izvan ispitane oblasti: Hljivanjac 1 k. iz Lijevna; Kahrić 1 k. kao hodža iz "Bilaja", Čeliković 1 k. iz Kulen Vakufa i Bašić 1 k. iz Starog Majdana. - Iz okolnih su sela prije Okupacije većinom na miraz i na materinstvo: Toromanović 5 k. iz Koprivne; Nadarević 1 k. iz Srblijana; Durići 2 k. iz Gnjilavca; Čelebić 1 k. iz Gnjilavca; Amidžići 2 k. iz Bihaća; Halilović 1 k. iz Založja; Mahmutovići 2 k. iz Turske Gate; Begovići 4 k. iz Male Kladuše; Ružnići 2 k. iz Ripča; Prošići 1 k. iz Prošića i Čaušević 4 k. iz Ostrožca. - Obamrle su, ali sene zna kome "pletivu" pripadaju: Sejfović 1 k., Ošić 1 k. - Beganović 1 k. - su iz Beganovića, a Vilići iz Mutnika su ovde obamrli.

Pravoslavni su naselili većinom iz Like poslije Okupacije: Vlajisavljevići 6 k. (Blagočasne Verige) iz Dabra; Jukići 4 k. rimokatolik, zvao se Rukavina; Krajinović 1 k. (Jovanjdan) iz Turjanskog; Aralice 2 k. iz Škara; Kovačević 1 k. (Jovanjdan) sa Gorijevca; Božičkovići 2 k. iz Turjanskog; Cvjetićanin 1 k. (Jovanjdan) iz Sadilovca; Blanuše 4 k. (Đurđevdan) iz Kruga kraj ličkih Doljana; Drakučić 1 k. (Sv. Stevana Dečanskog) iz Petrova Sela ličkog i Vignjević 1 k. (Sv. Vasiliju) iz Mazina.

BUGAR

Položaj

Na dijelu karsne zaravni gdje je probija uska klisurasta dolina Korane i postaje međa između Hrvatske i Bosne leži skorašnje naselje Bugar. Od Rujnice rastavlja selo dolina potočića Gatice.

Tip

Selo je pretežno razbijeno u srodničke grupe, rasturene oko vrtača i dolenjaka. Jedva se primjećuje izvjesna težnja za zbijeni tip ili bar da grupe imaju izvjesni red kao prelaz zbijenom tipu naselja. Tu težnju prenijeli su naseljenici iz Korduna, gdje i plastika sili na razvijanje toga tipa, a i austrijska vojnička uprava iza Svištovskog Mira na to je znatno uticala, kad je parcelirala i nasiljala Kordun. Naselje se dijeli na: Gradina, Bugar Ponor, Živulja i Šanac. U Gradini su: Borići 2 k., Štrbac 1 k., Grković 1 k., Grba 1 k., Čavić 1 k., Zobenca 1 k., Kesić 1 k., Smiljanić 1 k., Ivančević 4 k., Grgić 1 k., Vranić 1 k., Veselica 1 k., Devići 2k., Koturi 2 k. i Dmitrovići 3 k. U Bugaru su: Koturi 4 k., Ivančevići 2 k., Veselica 1 k., Zubović 1 k., Gravora 1 k., Grgić 1 k. i Zobenica 2 k. U Ponoru su: Beuk 2 k., Kosanović 1 k., Zobenice 2 k., Ivančević 2 k., Radadovići 2 k., Marković 1 k. i Radmanović 1 k. Na Šancu su: Poznan 1 k., Lalić 2 k., Miljković 1 k., Zobenice 2 k., Cvjetičanin 2 k., Grkovići 2 k., Studeni 4 k., Kesić 1 k., Kukići 4 k. i Pjevac 3 k. U Živulji su: Vukelići 5 k., Batinić 1 k., Panjak 1 k. i Malbaša 1 k. Svega je u selu 35 porodica sa 79 kuća.

Privreda

Kad su naselili iza okupacije i uskrćili šume, zemlje su bile "nove" i "izležane" pa je rađalo, osobito proso. Tada su i "ozgodnili". Poslije je zemlja izorana "istanjila" i selo je počelo da siromaši dok nisu pošli po radovima u "Prajsku" i Ameriku. Nešto su se povratili i živnuli, ali mnogi su se "zabarabili" na radu.

Imena

Selo je dobilo ime od planine i gradine Bugara, gdje je mnogi, vele, napadnut od hajduka "zabugario". Crnjina Pećina po nekakvu Crnji, koji je stojao u Rujnici. Šanac po iskopanu šancu iz nekakve borbe o kojoj neznaju ništa da pričaju.

Starine

Na Gradini Bugaru raspoznavaju se tragovi građevine. Nađene su i rimske cigle.** Rudinsky: Nekropole na Jezerinama u Pritoci kod Bišća (Glasnik Zemaljskog muzeja knj. V 1893. str. 51)** Izgleda da je uz rimsku građevinu podignuta i srednjevjekovna utvrda.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Prostor sela je bio prije okupacije "steća timor planina". Pred okupaciju su naselili najprije Gatale 3 k. iz Bjelajskog Polja, gdje su se zvali Matijevići. Slave Đurđevdan; Paravinje 2 k. (Jovanjdan) iz Čerkezovca i Borići 2 k. (Jovanjdan) iz Bukovice. Sa Korduna su poslije okupacije a iz starniačkih porodica: Ivančevići 9 k. (Miholjdan) iz Kršlje (gdje ih ima oko 20 k.); Beuk 2 k. (Miholjdan) iz

Mašvine; Pjevci 3 k. (Đurđevdan) iz Ljeskovca; Vukelići 5 k. ((Đurđevdan) iz Jasenice; Grba 1 k. (Đurđevdan) iz Plaškog i Grkovići 3 k. (Đurđevdan) iz Mašvine. Dmitrovići 3 k. (slave Nikoljdan) su iz Kršlje. Sa Juga su "potekli" pa "pali" u Ravne Kotare. Iz njihovog je plemena vele, legendarni junak sa Kotara, Stojan Janković. Iz Dalmacije nasele pod Gomilu, a odatle za Laudanova Rata pređu na Kordun. S Juga su izgleda po prvobitnom porijeklu, a prošli kroz Dalmaciju i Liku i preko Bosanske Krajine za Laudanova Rata na Kordun, a odatle poslije Okupacije: Studeni 4 k. (Nikoljdan) iz Željave; Panjak 1 k. (Nikoljdan) iz Sadilovca; Cvjetićanin 2 k. (Jovanjdan) iz Sadilovca; Marković 1 k. (Nikoljdan) "ispod" Mašvine; Radakovići 2 k. (Nikoljdan) iz Mašvine; Gravara 1 k. (Jovanjdan) iz Ljeskovca; Miljković 1 k. (Arhandelovdan) iz Mašvine; Palići 2 k. (Arhandelovdan) ispod Lipovače; Poznan 1 k. (Jovanjdan) iz Mašvine; Zubović 1 k. (Arhandelovdan) iz Korjenice; Koturi 4 k. (Nikoljdan) iz Kršlje; Veselice 2 k. (Arhandelovdan) iz Sadilovca, gdje su se zvali Sekulići, i radi babe "veseličaste" prozvali ih Turci Veselice; Grgići 2 k. (Stefanjdan) iz Sadilovca i Kesići 2 k. (Nikoljdan) iz Sadilovca. Sa Korduna, ali neznaju dalje porijeklo: Zobenice 5 k. (Sv. Vasilija) iz Sadilovca; Batinić 1 k. (Jovanjdan) iz Grabovca; Radmanović 1 k. (Jovanjdan) iz Sadilovca; Kukići 4 k. (Nikoljdan) iz Ljeskovca; Malbaša 1 k. (Arhandelovdan) iz Plaškog; Devići 2 k. (Jovanjdan); Vranić 1 k. (Nikoljdan) obamro; Zatezalo 2 k.; Smiljanić 1 k. (Jovanjdan) iz Ljeskovca i Čavić 1 k. (Jovanjdan) iz Grabovca. Prije 15 g. je naselio Štrbac 1 k. (Đurđevdan) iz Suvaje. Bio kod ujaka Jove Jožića, pa kupio posjed u Bugaru i naselio.

ČEKRLIJE

Položaj

Niže grabeške karsne zaravni, boginjave od dolenjaka, a u podnožju terase, javlja se više vrela: Stublić, Elezovača, Točak, Tirovača, Bunarić i Duporica. Sve otiču u Ružicu. Više izvorišta tih vrela je naselje Čekrlije. Pored vrela služe se vodom i sa zidane Čatrnje.

Tip

Selo je zbijeno oko izvorišta vrela, koja su uticala i na izbor mjesta za naselje i na njegovo sašoravanje. Svega je 14 porodica sa 36 kuća.

Privreda

Više se bave zemljoradnjom. Podesnije je za stočarstvo nego za zemljoradnju. "Omalile" su im košanice, pa ne mogu zimi da ishrane stoku. A blago se zatrla uz rat i selo naglo siromaši. U selu je majdan mekog kamena, od koga se izrađuju na mjestu "taslaci" za nadgrobne spomenike pa ih izvoze za svu Krajinu. U novije vrijeme se upotrebljava za gradnje kuća kao i za direke oko vrata i prozora. - Dva zarađuju na "kamenolomu".

Imena

Ne znaju od čega je ime naselju. Tirovača, vele, prozvano po Hasanpaši Tiri, koji je "pravio". Prkos, što prkosi buri.

Postanak naselja i porijeklo stanovništva

I Čekrlje se razvile iz bihaćkog tvrđavnog naselja. Prije 150 god. iselili su iz grada: Suljići 6 k. i od njih Husinovići 3 k. - Sefići 4 k. i od njih Bajrić 1 k. - Mehtići 2 k. su "staro koljeno" a sada sve "obamrilo". - Iza Svištovskog Mira su iz Drežnika: Hodžići 2 k. (2 k. su izumrle) i od njih Čirkinovići 3 k. (2 k. odselile u Tursku iza aneksije a 2 k. izumrle). - Kao "uljez" je u Hadžiće Dizdarević 1 k. iz Bakšajiša prije okupacije. - Kolakovići 2 k. od Drežnika iza Svištovskog Mira i "obamrlo". - Iz Bišća su prije okupacije: Karalić 1 k. i Zanačići 2 k. Zvali se Huseinović. U majdanu "zazvan" zanačić. - Iz okolnih su sela prije okupacije: Šumar 1 k. iz Papara; Mahmutović 1 k. iz Založja i Avdagić 1 k. iz Jasenice (odselio je u Tursku iza aneksije). Od grada su bihaćkog prije Skendera i ovdje "razumrle": Elezović 1 k., Bogić 1 k. iz Gate i Hrstić 2 k. (1 k. obamrlo).

U ratu i poslije, 15 k. je obamrlo. Prije 100 god. išli su džamiji u Čekrlje na konjima o Bajramu a petkom na džumu i Pokoj, Čavkići, Alibegovići i Vinica. Poslije su i oni sebi "ispravili" džamije.

DOLJANI

Položaj

Stupnjevitu tavanastu zaravan od planine Baraćuše i Velikog Ljutoča i Malog Ljutoča prema Uni prekida uska dolina potoka Slapa, koji izvire pod Inoćinom Gredom i Sartuki Grmušino Vrelo sa uskom krivudastom potočnom udolinom, koju zovu Draga. Ona naselje dijeli na Donje Selo i Gornje Selo. Atar Doljana prostire se preko Dubovskog Polja na kose Grmeč planine, gdje je dio naselja Doljani pod imenom seoce Dubovsko. Sa spomenutih vrela piju vodu i sa ovih: Sklop, Vasino Vrelo, Studenac i Biljetinski Točak. U Dubovskom je izrađen bunar na "fiskije", odakle se služi vodom za sušnih mjeseci cio Gorjevac.

Tip

Selo je razbijeno u srodničke grupe na zaravnjenim kosama a djelimično po dragama. Ima 10 dijelova. Dubovsko se sve više uzima kao samostalno naselje. U Pratnicama su: Škorić v Glušica 1 k., Matijević 2 k., Bubalo 2 k., Beslać 2 k. i Labus 1 k. - U Međugorju: Bogunovići 2 k. - U Donjem Selu: Prošići 8 k., Balać 1 k., Divjak 2 k., Đukić 2 k. i Pilipović 1 k. - U Gornjem Selu: Kokot 2 k., Ljubović 1 k., Tesla 1 k., Pilipović 7 k., Kovačevići 6 k. - U Dolu: Kovačevići 2 k. - Na Međi

su: Prošići 2 k., Tesla 1 k., Bubalo 9 k. i Čazići 3 k. - U Kraljevcu: Tesla 1 k., Divjak 1 k., Stanković 1 k., Polovina 1 k., Bursaći 4 k., Pilipović 1 k., Grubiše 4 k., Kantari 2 k., Balać 1 k. i Stupar 1 k. - U Kovačevića Drazi: Stojisavljevići 2 k., Kalinić 1 k., Kovačevići 5 k., Divjak 2 k., Dobrikovići 2 k. i Polovina 1 k. - U Dubovsku: Vranješ 1 k., Čazići 2 k., Prošići 2 k. i Pilipović 1 k. Svega je u selu 27 porodica sa 95 kuća.

Privreda

Pretežno se bave stočarstvom. Njih nekoliko imaju stanove i kolibe sa stokom u Dubovsku i Međugorju. Nekoliko ih je i na radu u Americi, a neke izmažu i ujmeni mlinovi na Uni.

Imena

Neznaju kako je naselje dobilo ime Doljani. Svakako je ime selu zbog položaja "dolje", od naselja Gorjevac i planine Baraćuše sa visovima Velikog i MalogLjutoča, ili po stanovnicima, koji su "dolje" u dragama. Na raseljene porodice podsjećaju: Biljetinski Točak, Grmušino Vrelo, Miletina Draga, Zorića Vrh i Jandrića Brdo.

Starine

Izvjescni krajevi bili su naseljeni u sve tri epohe ljudskog razvitka i mijenjali su mjesta: preistorijsko nad Unom na jednoj kosi i niže Zorića Vrh na planinskoj kosi; rimsko na Crkvini (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1895. str. 231) a srednjevjekovno na Stoparuši gdje je bila crkva iz vremena prije Turaka. Oko te je crkvine više nadgrobni položitih ploča.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Zadržala su se sjećanja o nekakvom bogatom Jovanbegu sa Gorjevca koji je odsjedao u Doljanima kod Ilije Đidije. Tada je sa Gorjevca išlo crkvi u Doljane po 7 divan kabanica, a iz Račića preko 30. Sva je prilika da taj Jovanbeg i Ilija Đidija spadaju onim migracijama, koje su tekle ovuda za posavske, podravske i alpske zemlje.- Od današnjih stanovnika najstariji su Prošići. Doselili su iz Bjelajskog Polja prije 200 g. Jedno su sa Kecmanima i slave Sv. Vartolomeja i Varnavu. Ima ih 12 k. Prije 200 g. i Kovačevići 13 k. slave Jovanjdan. Zvali se Bogunovići a starina im je sa Juga. Pali su na Zmijanje pod Bjelaj. Tu im izgori kuća od konopalja i u njoj tapije. Otmu im Turci zemlje i oni se sklonu u Dalmaciju pod vlast Mletačke Republike. Odatle se jedan ogranak iseli u Zrmanju, kad je Stojan Janković istjerao Turke iz Like. Iz Zrmanje prije 200 g. krene ih više braće i panu u selo Vranovinu u Bjelajskom Polju. Odatle presele u Doljane. Tada ih je bilo u kući 70 čeljadi.- Prije 100 g. su: Bubale 11 k. (Đurdevdan) iz Nebljusa i Kokot 2 k. (Jovanjdan) iz Gračaca.- Prije Doljanske bune (1858.g.) doselili su: Matijevići 2 k., sa Popine; Grubiše 4 k. (Đurdevdan) sa Popine, Pilipovići 10 k. (Sv. Alimpiju) sa Cvjetnića;

Bursaći 4 k. (Đurđevdan) od Trubara i Stupar 1 k. (Lazarevu Subotu) iz Polja.- Iz Like su prije okupacije: Divjaci 5 k. (Nikoljdan); Čazići 5 k. (Đurđevdan); Stanković 1 k. (Đurđevdan) iz Lohova; Tesla 3 k. (Đurđevdan) iz Raduča; Kalinić 1 k. (Nikoljdan) iz Srba; Stojiavljevići 2 k. (Arhandelovdan) sa Popine; Polovine 2 k. (Nikoljdan) iz Dobrosela i Kantari 2 k. (Jovanjdan) sa Doljana.- Iz Like su poslije okupacije: Vranješ 1 k. (Jovanjdan) sa Udbine; Dobrikovići 2 k. (Nikoljdan) iz Čelija; Balaći 2 k. (Arhandelovdan) iz Kruga; Bogunovići 2 k. (Jovanjdan) iz Nebljuha; Ilušice 1 k. (Nikoljdan) iz Štrbaca, Ljubović 1 k. (Jovanjdan) iz Nebljuha; Labus 1 k. (Nikoljdan) sa Popine; Đukići 2 k. (Markovdan) iz Kurjaka; Beslaći 2 k. (Đurđevdan) iz Dobrosela i Škorić 1 k. (Nikoljdan) iz Nebljuha. Pod Velikim Ljutočom bio je okršaj između ustaša 1858. koje je vodio Risto Jejić i Turaka koji su ih tu u sklopu "skolili" sa dvije strane od Bihaća i Kulen Vakufa. Tu izginu Štrpci, jer su bili svrstani u boračke redove po plemenima. Turci ih rasprše, a ta kavga ostane kod naroda pod imenom "Doljanska Buna".

DOBRENICA

Položaj

Dolina potoka Dobrenice koji izvire ispod Skočaja, završne kose Plješevice, pripadala je djelimično Sokolcu i Golubiću. Tu se razvilo samo za sebe naselje Dobrenica. Vode su im sa kojih piju: Crno vrelo, Klenovac, Lijepa voda i Babin krak. Osim toga ima mnogo bezimernih "barnjaka".

Tip

Selo je razbijeno u srodničke grupe, koje su u potočnoj dolini i na izvisini Grabeža. Ima dva dijela: Dobrenica i Grabež. U Dobrenici su: Grgići 3 k., Prše 3 k., Jelača 1 k., Živkovići 2 k., Bašići 2 k., Popović 1 k., Grmuša 1 k., Dejanović 1 k., Šaše 2 k., Rogići 3 k., Ivančić 1 k., Mrđe 2 k., Mrđa 1 k. (katolik). - Na Grabežu: Vuković 1 k., Grgić 2 k., Jelići 3 k., Vujić 1 k., Popović 1 k., Bjelić 1 k., Blanuša 2 k., Barišić 1 k., Živkovići 2 k., Jurkovići 3 k., Stipandići 2 k. Svega u selu 32 porodice sa 55 kuća.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Znatno ih pomažu i livade kraj Dobrenice. Ima ih nekoliko na radu u Americi. U selu: 2 imaju ujmene mlinove, q 1 rakijski kotao.

Imena

Naselje je dobilo ime od potoka Dobrenice.

Starine

Naselje graniči sa Gradinom, gdje se raspoznaju tragovi starog naselja.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

I Dobrenica je skorašnje naselje. Prije Skendera su: Jelača 1k. (Sv. Vartolomeja) iz Polja; Grbić (Srđevdan) iz Polja i Mrđe 2 k. (Nikoljdan) iz Kestenovca.- Poslije okupacije su: Vukadinovići 2 k. (Jovanjdan) iz Korjenice; Bubale 1 k. (Đurđevdan) iz Ličkih Štrbaca; Brekići 1 k. (Nikoljdan) iz Nebljuva, gdje su se zvali Popovići; Grmuše 1 k. iz Meljenca; Popović 1 k. (Nikoljdan) iz Nebljuva; Šaše 2 k. (Sv. Stevana Dečanskog) iz Dinopolja; Majstorović 1 k. (Jovanjdan) iz Ličkih Štrbaca; Vlajići (Nikoljdan); Bjelići 1 k. (Sv. Vasiliju) iz Vrtoča i Blanuše 2 k. iz Like.- Prije Skendera su: Grgići 4 k. iz Zrmanje. Iz Golubića su iselili starinci katolici: Lujkići 2 k. i Jelići 3 k.- Prije okupacije su: Čagljevići 2 k. iz Imotskog, (čuvali krave u Golubiću) i Živkovići 2 k. iz Like.- Iz Dalmacije su poslije okupacije: Stipandići 2 k. iz Ljubljane i Mijelić 1 k.- Od Like su poslije okupacije: Mikulić 1 k. sa Udbine; Rukavina 1 k. sa Udbine; Mahunović 1 k. iz Plaškog; Živkovići 2 k. iz Skočaja; Prše 3 k. iz Međudražja; Rogići 3 k. sa Skočaja; Dejanović 1 k. sa Skočaja; Bašići 2 k. iz Perušića; Kreković 1 k. iz Perušića i Grgići 3 k. iz Zrmanje; Mrđa 1 k.; privela ga mati i prešao na katoličku vjeru.

GOLUBIĆ

Položaj

U bihačkoj zaravni riječnih nanosa uz Unu izdiže se glavica kupasta oblika. Uz Unu pod tom glavicom je naselje Golubić. Piju vodu sa Une i sa vrela Lijepa voda, Čakinovac, Zemerin, Mađžarac, Slano vrelo, Pozdin i Mađar. Turski Golubić je do gaza na Uni, gdje su mlini i pilana, a Katolički Golubić je do Sokolca.

Tip

I muslimanski i katolički dio naselja je sašorovan. Muslimanski dio je bez reda sa progonom do Une, a katolički dio čini prelaz drumskome naselju s obje strane glavnog puta. Kuće su po širini prema putu samo novije po duljini. Ima tri dijela: Katolički Golubić, Turski Golubić i Lijepa Voda. U Katoličkom Golubiću su: Tomići 3 k., Ivankići 5 k., Grgići 16 k., Grgići 3 k., Vujići 7 k., Jerkovići 4 k., Veljače 1 k., Barišići 2 k., Kolići 7 k., Došen 1 k., Pavičić 1 k., Jelić 1 k., Findrik 1 k., Čagljevići 2 k., Pavlović 1 k., Terzići 2 k., Majstorović 1 k., Čajjići 2 k., Prša 1 k., Mišići 5 k. i Pilipović 1 k.

- U Turskom Golubiću: Avdagić 1 k., Softići 3 k., Kadići 7 k., Hrustanovići 3 k., Mahunović 1 k., Pašić 4 k., Mujadžići 2 k., Babići 3 k., Senagići 4 k., Memagići

3 k., Malkić 1 k., Haračlić 1 k., Džeferovići 4 k., Mustafići 4 k., Osmanovići 4 k., Muhamedagići 2 k., Derviševići 1 k., Kurtagić 1 k., Hrustanović 3 k., Selimovići 2 k., Muharemović 1 k., Mikulčić 1 k., Ajdanagić 1 k., Bašagići 4 k., Badnjević 1 k., Brekić 1 k., Lajić 1 k. i Grbić 1 k.

- Na Lijepoj Vodi: Rogići 3 k., Grgići 2 k., Prša 1 k., Mijelić 1 k. i Rukovina 1 k. Svega je muslimanskih 8 porodica sa 62 kuće; 18 katoličkih porodica sa 60 kuća i 2 pravoslavne sa 6 kuća.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Osobito rodi kukuruz i dobra mu je proda u Lici. Pomažu se mnogo i prodajom drveta. Ima ih na radu u Americi. U selu su: 2 pilane, 2 ujmena mlina.

Imena

Neznaju kako je dobilo naselje ime. U drugim selima pričaju da je tu bila crkva Golubica i od nje dobilo ime naselje. Katolički Golubić se zvao prije i Mađarski Golubić.- Na naselja iz vremena prije Turaka podsjeća Zvonigrad.

Starine

Na glavici se raspoznaju zidovi nekakve građevine i oko nje grobovi sa položitim nadgrobni pločama. Tu je sada katoličko groblje. Sva je prilika da je tu bila crkva prije Turaka i kod nje groblje. Ima tragova rimske kulture u Huduru, a po Radimskom (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1893. str. 54) na istom mjestu gdje je crkva bio je Mitrasov hram. Preko Une na Crkvinu Sv. Ivana raspoznaju se znakovi crkve.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Kada je Bihać "fet učinjen" iselio je u Golubić nekakav Bašaga i sagradio kulu, koja se zove Bašagina Kula. Raselilo se što kuda i obamrlo, samo su sada od njega Bašagići 4 k. Sva je prilika da su iz Anadola. U isto vrijeme iselio se ovdje Crni Muhamedaga iz Anadola kao serhatlija. Sin je ili unuk Deli Murata, koji je "pogubio kralja u Undurovini" i zato dobio u agluk Vrtoče. Najprije je "vatan učinio" u Bjelaju. Sinovi su Muhamedagini: Jašar, Pašo, a trećem neznaju imena, samo je bio dizdar. Crni Muhamedaga je bio "mrka brka a jastrebastih očiju". Od Jašara su: Kadići 7 k., Hrustanovići 6 k., Mujadžići 2 k., Muminović 1 k. i Muharemović 1 k.- Od Paše su: Avdagići 1 k., Pašići 4 k., Babići 3 k., Senagići 4 k. i Memagići 3 k.- Od Dizdara su: Softići 3 k., Haračlić 1 k., Džafirovići 4 k., Mustafići 4 k., Salikovići 2 k., Dervišević 1 k., Osmanovići 4 k. i Muhamedagići 2 k.- Prije okupacije su: Badnjevići 1 k. iz Krupe; Kurtagići 2 k. iz Kulen Vakufa

uz Bunu i Malkić 1 k. iz Bihaća. Katoličko stanovništvo je vjerovatno starinačko. Zovu ih "Mađžari". Sva je prilika da su ih Turci tako nazvali, jer su ugarski državljani, a vjerovatno i radi toga što su mnogi od njih potomci saskih rudara iz Erdelja, koji su upotrebljavani za kopanje ruda. Od "feta" su Kolići 7 k., Od dva brata su, vele, Kolići i muslimani Lonići u Bihaću, čiji se predak poturčio.- Od "feta" su: Grgići 16 k., Vujići 8 k., i Jerkovići 4 k.- Starinci su iz okolnih sela prije Skendera (1850.g.): Tomići 3 k. iz Žegara; Ivankići 5 k. iz Kralja; Vuković 1 k. iz Vedrog Polja; Terzići 2 k. iz Bišća i Majstorović 1 k. iz Vedrog polja. Prije Skendera su iz Like: Došen 1 k., Čaić 2 k., gdje su se zvali Grgići Barišići 2 k. iz Zrmanje.- Prije okupacije su iz Travnika: Pavlović 1 k., priženi se kćeri Jose Grgića i Barišić 1 k.- Prije okupacije su iz Like: Grgići 3 k. sa Skočaja; Jelići 1 k. iz Zrmanje; Pavičić 1 k. iz Like, obamrla, i Veljača 1 k. iz Panjka.- Iz Like su poslije okupacije: Kreković 1 k. iz Perušića; Prša 1 k. iz Skočaja i Findrik 1 k. iz Zavalja.- Pravoslavni su: Mišić 5 k. Ded im se zvao Bektaš i doselio je prije "Napolijuna" iz Kršlje kraj Gospića. Slave Jovanjdan.- Pilipović 1 k. (Sv.Alimpiju) je sa Cvjetnića prije okupacije.

GORIJEVAC

Položaj

Naselje je Gorijevac na karsnom ulegnuću između Velikog i Malog Ljutoča i kosa Grmeč planine gdje se u strmom nagibu spuštaju bihaćkoj kotlini. Piju vodu sa vrela: Ljeskovac, Grabovac, Bukovac, Plandište, Praščijok, Korita i Stublić.

Tip sela

Selo je razbijeno u srodničke grupe, u većoj odaljenosti od 200 do 300 m. Jedva se primjećuje i težnja zbijenom tipu pokraj ceste. Ima četiri dijela: Žežnice, Jasen, Gorijevac i Kovačevići.

- U Žežnicama su: Zeljić 1 k., Grubor 1 k., Čanak 3 k., Stojisavljević 1 k., Pilipović 1 k., Vujinović 1 k., Mihajilović 1 k., Kovačević 1 k., Matijević 1 k., Milinković 1 k., Radulović 1 k. i Radakovići 3 k.
- Na Jasenu su: Ljubičić 1 k., Pepić 1 k., Durak 1 k., Novakovići 4 k., Beronje 2 k., Zelić 1 k., Matijević 1 k., Grbići 5 k., Vukmirica 1 k., Stojisavljevići 2 k., Ivančević 1 k. i Kantar 1 k.
- Na Gorijevcu su: Grbić 1 k., Kovačevići 7 k., Stojisavljevići 5 k., Trivunčevići 2 k., Matijevići 2 k., Grubor 1 k., Novaković 1 k., Vukmirice 2 k., Sovilji 2 k., Narančić 1 k., Vujinović 1 k., Ljubičić 1 k., Radulović 1 k., Bursać 1 k. i Kokot 3 k.
- Kovačevići: Vujinovići 2 k. i Kovačevići 7 k. Svega je u selu 27 porodica sa 76 kuća.

Privreda

Pretežno se bave stočarstvom. Kako stočarstvo opada usljed populacije izmažu se prodajom drva. Ima ih 31 u selu koji prodaju drva u Bihaću. Nekolicina ih ima na radu u Americi.

Imena

Ime je naselju po položaju prema Doljanima. Žežnice, što su tu žežene krečane.

Starine

Na visu raspoznaju se tragovi starog naselja. Govorli su mi da se kroz šumu može da vidi stari put.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Naselje je skorašnje. Tu su bili stanovi sa stokom stanovnika iz Račića i Doljana. Nešto prilikom diobe iselili su odjeljeni članovi na staništa, a nešto ih se iz Like naselilo. Najprje su iselili iz Doljana prije Skendera Kovačevići 15 k.. Slave Jovanjdan.- Prije Skendera su iz Like Stojisavljevići 8 k. (Arhandelovdan) sa Popine; Ljubičići 2 k. (Đurđevdan); Radakovići 3 k. (Nikoljdan) iz Jošana i Sovilji 2 k. (Nikoljdan).- Iz Dalmacije su prije Skendera: Vukmirice 3 k. (Lučindan).- Prije Skendera su "ozgo": Novakovići 5 k. (Nikoljdan) od Petrovca, Bujinovići 4 k. (Arhandelovdan) od Polja; Grbići 6 k. (Srđevdan) od Polja; Matijevići 4 k. (Đurđevdan) iz Kestenovca; Radulovići 1 k. (Nikoljdan) sa Osredka i Milinović 1 k. (Tomindan).- Iz Like su prije okupacije: Grubori 2 k. (Đurđevdan), Radulović 2 k. (Nikoljdan), Kantar 1 k. (Jovanjdan). Odselio je u Srem.- Prije okupacije su "ozgo": Pilipović 1 k. (Sv. Alimpiju) sa Boboljusaka i Zelić 1 k. (Jovanjdan) od Polja.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Trifunčevići 2 k. (Đurđevdan) iz Račića, Beronje 2 k. iz Radića, Mihailović 1 k. (Đurđevdan) sa Hrgara; Pepić k. (Đurđevdan) sa Hrgara; Bursać 1 k. (Đurđevdan) iz Doljana; Ivančević 1 k. (Jovanjdan) sa HRgara i Kokoti 3k.(jovanjdan) iz Jezerskog i smatraju ih za prave "Bošnjake".- Iz Like su poslije okupacije: Narančić 1 k. (Jovanjdan) iz Škara; Durak 1 k. (Đurđevdan) iz Lapca; Čanak 3 k. (Jovanjdan) i Zelić 1 k. (Jovanjdan). Odselio u svijet za vrijeme rata, nezna se kuda.

GORNJA GATA

Položaj

Od Bisovca do suve međe na Kordunu na zaravni i kosama leži naselje Gornja Gata. Pod Bisovcem je Srpska Gata. Do Korane je Čerkezovac. Na ivici je karsne zaravni Brezik a Rastavača je do Rujnice i Gatice.

Tip

Kuće su s jedne strane puta u srodničkim grupama. Udaljenost je od 10 do 30 m. Udaljenost je srodničkih grupa od 30 do 50 m. Isto tako su zbijenog tipa: Brezik, gdje su srodničke kuće po ivici zaravni, Čerkezovac nad Koranom i Mala Peća. Rastovača je razbijenog tipa sa prelazom zbijenom drumskom naselju. Sve više prevladava mišljenje, da je Gornja Gata općina od više sela, a njeni djelovi kao zasebna i samostalna sela: Gornja Gata (dio), Mala Peća, Rastovača i Brezik. Jedno vrijeme je i Bugar pripadao Gornjoj Gati.

- U Rastovači su: Kovačevići 2 k., Čubrile 5 k., Ševići 2 k., Pilipovići 2 k., Japundža 1 k., Inđić 1 k., Bandić 1 k., Radići 2 k., Vignjević 1 k., Stanić 1 k., Prica 1 k. i Brujić 1 k.
- U Maloj Peći: Rabata 1 k., Adamovići 2 k., Ilići 3 k., Dubajić 8 k.
- Na Breziku: Trbojević 1 k., Kesići 6 k., Lužajići 2 k., Borić 2 k., Pilipovići 2 k., Cvjetićanin 1 k., Grubić 1 k., Čujić 1 k., Maričić 1 k., Vignjević 1 k., Balaban 1 k., Bubalo 2 k., Čavić 1 k., Jerković 1 k., Mandići 5 k., Komadine 2 k., Zobenice 5 k., Baljak 1 k. i Radmanović 1 k.
- U Čerkezovcu: Baljak 2 k., Žiga 1 k., Matijevići 2 k., Kesići 2 k., Cvjetićanin 1 k., Čavić 1 k., Mašić 1 k., Gatao 4 k., Paravinje 8 k., Batinić 1 k. i Adamović 1 k.
- U Zmijenjaku: Gašljević 1 k.
- U Gornjoj Gati: Vignjevići 2 k., Koruge 2 k., Mandići 2 k., Komadine 1 k., Lekići 3 k., Matić 1 k., Pucar 1 k., Radmanović 7 k., Basare 3 k., Štulić 1 k. i Pilipovići 2 k. Svega je u selu 46 porodica sa 112 kuća.

Privreda

Zemlja je podjednaka za stočarstvo, ali se stanovništvo više bavi zemljoradnjom radi prenaseljenosti. Radi toga i siromaši selo. Nešto ih pomažu iz amerike radnici.

Imena

Selo je dobilo ime od ljekovitog vrela Gate-Ilidže. Zove se "Gornja Gata" za razliku od "Donje Gate" u cazinskom srezu. Čuje se Bihaćka Gata za razliku od Cazinske Gate. Isto tako i Srpska Gata od Turske Gate. Često se pod imenom Gornja Gata ili Srpska Gata podrazumijeva dio sela pod Bisovcem. Mala Peća zove se Srpska Peća za razliku od Turske Peće, koja spada Turskoj Gati. Čerkezovac je nazvan po spahiji Alijagiću iz Izačića, koji je, vele, Čerkez. Imena su predašnjih vlasnika: Smajića Dolina, Čelebin Do, Rekića Do, Redžića Dolina, Jankovića Brod po Stojanu Jankoviću. Na nestale porodice podsjećaju: Medakovac, Jakovčeva Dolina i Matina Ugra.- Krištipov Grob ili Krištipovac, vele, po Napoleonovom generalu Krištipu, koji je tu poginuo i zakopan.

Starine

Raspoznaju se temelji dvaju crkava: više Gavranića Broda na Korani u Čerkezovcu i kod suhe mede pod visom Kamenjkom.- Crkve su bile prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Najprije su naseljeni u Čerkezovcu prije 80 g.: Paravinje 8 k. (Jovanjdan) iz Sadilovca i Gatalo 4 k. (Đurđevdan) iz Bjelajskog Polja, gdje su se zvali Matijevići.- Iz Dalmacije su prije 80 g.: Baljak 2 k. (Đurđevdan) i Ilići 2 k. (Đurđevdan).- Prije Omerpaše su: Pilipovići 2 k. (Sv. Alimpiju) sa Cvjetnića; Mandići 7 k. (Jovanjdan) iz Polja i Bubale 2 k. (Sv. Alimpiju). Oni su Pilipovići, pa ih mati privela u Bubale.- Prije Omerpaše su iz Like: Čubrile 5 k. (Lučindan) iz Bruvna; Radmanovići 8 k. (Jovanjdan) iz Visuća; Lekići 3 k. (Jovanjdan) iz Gračaca; Trbojević 1 k. (Đurđevdan) iz Korita; Basare 3 k. (Đurđevdan). Iz Bjelajskog Polja su: Balaban 1 k. (Petrovdan) i Matijević 2 k. (Đurđevdan).- Prije okupacije su iz Like: Kesići 8 k. (Nikoljdan) ispod Lipovače; Štulić 1 k. (Vrače); Rabata 1 k. (Đurđevdan) iz Srba; Dubajići 7 k. (Đurđevdan) iz Srba; Matić 1 k. (Arhandelovdan) iz Gračaca; Bandić 1 k. (Lučindan) iz Bruvna; Ševići 2 k. (Lučindan) iz Bruvna; Brujići 1 k. (Nikoljdan) iz Like najprije u Glinicu; Stanić 1 k. (Arhandelovdan) iz Bruvna; Indić 1 k. (Nikoljdan) iz Gračaca i Japundža 1 k. iz Bruvna.- Prije okupacije su: Pucar 1 k. (Đurđevdan) od Glamoča i Kovačevići 2 k. (Jovanjdan) sa Hrgara.- Iz Like su poslije okupacije: Matić 1 k. (Nikoljdan) iz Jošana; Cvjetićanin 2 k. (Jovanjdan) iz Doljana i Lužajići 2 k. (Đurđevdan) 4 k. (Sv. Vasiliju) iz Vaganca; Maričić 1 k. (Nikoljdan) iz Sadilovca; Zobenice 5 k. (Sv. Vasiliju) iz Sadilovca; Batinić 1 k. (Jovanjdan) iz Grabovca; Čavići 2 k. (Jovanjdan) iz Grabovca; Borići 2 k. (Nikoljdan) iz Ljeskovca; Koruge 2 k. (Arhandelovdan) iz Sadilovca; Komadine 3 k. (Nikoljdan) iz Sadilovca; Prica 1 k. (Arhandelovdan) iz Vaganca; Rodići 2 k. (Arhandelovdan) iz Sadilovca; Adamovići 3 k. (Jovanjdan) iz Vaganca; Jerkavić 1 k. (Petrovdan) iz Sadilovca i rimokatolik Gašljević 1 k. iz Vaganca. Prije 1 g. doselio se iz Rujnice Žiga 1 k. (Đurđevdan).

GRABEŽ

Položaj

Od usedline Drenova Tijesna spuštaju se kose Grmeč planine pod imenom Grabeška brda prema Bihaćkoj dolini. Između njih vodi stara cesta iz Krupe u Bihać. Uz cestu na tim brdima je skorašnje naselje Grabež. Vodu piju sa vrela Stublić i Točak, koji silaze u vodu Ružicu.

Tip

Selo ima dva dijela: Grabež i Drenovo Tijesno. U Drenovu Tijesnu su: Starčević 1 k., Končar 1 k. i žandarska kasarna.

- U Grabežu su: Stojić 1 k., Aničići 1 k., Uzelac 1 k., Vojvodić 1 k., Kljajić 1 k., Balač 1 k., Bukarica 1 k., Soleša 1 k., Radaković 1 k., Pašići 4 k., Dujman 1 k., Koruga 1 k., Došen 1 k., Pepić 1 k., Bataz 1 k., Divjak 1 k., Radaković 1 k., Vignjević 1 k. i Čazić 1 k. Svega je 22 porodice sa 27 kuća.

Privreda

Pretežno se bave stočarstvom. U selu: dva žezu krečane i prodaju kreč. Ima ih i na radu u Americi.- Kod žandarske kasarne e uzorni pčelinjak, koji dobija najviše meda lipovca. U šumama ima mnogo lipova drveta.

Imena

Ime je u naselju od sitnog pašća šumskog, koje zovu grabež. Razboj ili Bunića Razboj, što su tu dočekivali hajduci Turke i trgovce u čemu se najviše isticao hajduk Bunić.

Starine

Nema nikakvih tragova starih naselja.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Naselje je skorašnje poslije okupacije. Na nekim dijelovima su bili stanovi sa stokom iz Pritoke, a neke dijelove, koji su bili sastavni dio Čekrlija, naseljavali su Ličani. Doseljeni su iz Like : Vignjević 1 k. (Sv. Vasiliju); Čazć 1 k. (Nikoljdan) iz Doljana; Došen 1k. (Jovanjdan); Radakovići 2 k. (Nikoljdan); Končar 1 k. (Nikoljdan); Drakula 1 k. (Sv. Stevana Dečanskog) iz Sastavaka; Bukarica 1 k. (Sv. Stevana Dečanskog); Divjak 1 k. (Nikoljdan); Vojvodić 1 k. (Nikoljdan); Kljajić 1 k. (Lučindan) i Koruga 1 k. (Lučindan).- Iz okolnih su sela poslije okupacije: Uzelac 2 k. (Nikoljdan) iz Zlopoljca; Starčević 1 k. (Arhandelovdan) iz Bihaća (Drži birtiju).- Iz okolnih sela: Aničić 1 k. (Markovdan); Coleša 1 k. (Đurdevdan) i Radić 1 k. (Đurdevdan). Na stanovišta su se iselili iz Pritoke: Pašići 4 k. (Jovanjdan); Pepići 1 k. (Đurdevdan); Stojići 1 k. (Đurdevdan) i Bataz 1 k. (Jovanjdan).- Iz Like su naselili katolici Dujić 1 k. i Dujman 1 k.

GRMUŠA

Položaj

Na karsnoj zaravni između doline Une litičastih strana i završnih visova Grmeč planine nalazi se naselje Grmuša. Najviši su vrhovi kosa, koji oivičavaju

selo: Drenova glava 751 m, Mareševa glavica 463 m i Novakovića glavica 579 m. Selo je vrlo oskudno vodom. Imućniji na konjima izgone vodu sa Une strmom stranom, a siromašniji i žene na sebi u vučijama. Samo dio naselja Trnjak ima točak. Trnjak je do Srbljana. Ispod planine su: Bunića Brdo i Novakovića Glavica, Kežljovac i Grabež. Na zaravni Vukašinovići i Brkljači. Brdo je na Uni.

Tip

Selo je razbijeno u srodničke grupe, rasturene oko dolenjaka na zaravni i na glavičasto završenim planinskim kosama. Naselje ima 11 dijelova. U Trnjaku su: Glušice 2 k., Kovačević 1 k., Gavrilović 1 k., Vukašinović 1 k., Brujići 2 k., Uzelac 3 k., Kniževići 3 k., Pilipovići 4 k. i Bosančići 4 k.

- U Brkljačima: Bosančić 1 k. i Brkljači 7 k.
- Na Bunića Brdu: Bunići 6 k., Kovačevići 5 k., Mijatović 1 k., Bosančići 2 k., Novaković 1 k. i Vukašinovići 2 k.
- Na Novakovića Glavici: Novakovići 4 k., Miljuši 2 k., Čavić 1 k., Žiga 1 k. i Brkljač 1 k.
- Na Gornjoj Grmuši: Bunić 1 k., Đukići 6 k. i Mijatović 1 k.
- Na Metli: Vukašinović 1 k., Đukići 7 k., Jerkovići 4 k., Savić 1 k., Mijatović 1 k.
- U Vukašinovićima: Bosančić 1 k., Jerkovići 2 k., Gajići 2 k., Vukašinovići 3 k., Mijatovići 3 k. i Miljuš 1 k.
- U Grabežu: Miljuš 1 k., Mudrinići 6 k., Bosančići 4 k., Kalimić 1 k., Jožići 6 k., Kutlača 2 k., Brkljači 6 k., Mareš 1 k., Savići 4 k. i Brdari 2 k. - U Brodu: Jožići 1 k. - Na Kežljevcu: Repac 1 k., Jožići 3 k., Jerković 1 k. i Škrbić 1 k. - U Đerićima: Đerići 3 k. i Miljuš 1 k. - Svega je u selu 28 porodica sa 132 kuće.

Privreda

Pretežno se bave stočarstvom. Zemlje su izorane, pa ako ne preleže i ne potore si i ne rađaju. Usljed porasta populacije selo siromaši.

Imena

Ne znaju od čega je ime naselja. Ime mu je iz vremena prije Turaka (Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka Krajina, str. 134). Vjerovatno je i radi češće i jače grmljavine. A i crkva sagrađena poslije okupacije, posvećena je "ognjenom svecu" Sv. Panteliji. Na raseljene porodice, o kojim neznaju, podsjeća Lončarevo Do, Banjčevo Točilo i Ćirića Brdo.

Starine

Na Mareševoj glavici i na visu 449 m iza Osoja raspoznaju se tragovi starog naselja.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Prije 150 g. naselili su se iz Zmijanja: Mudrinići koji slave Đurđevdan; zvali su se u Zmijanju Gvozdeni. Od Mudrinića ima sada u Grmuši: Mudrinići 6 k., Jožići 10 k., Savići 5 k., Đukići 13 k. i Kneževići 3 k. Jedni su se odselili za Laudonova Rata u Liku. Sve ove grane Mudrinića raseljavale su se iz Grmuše u okolna sela.- Iz Zmijanja su prije 150 g. i Bosančići 12 k., slave Sv. Jovana Zlatoustog, uz "ono pet dana" pred božićni post. To je zmijanjska starinačka porodica. Iz porodice je bilo više sveštenika. Izrazit je predstavnik te starinačke porodice Đuro Bosančić.- Iz Zmijanja su prije 150 g. i Vukašinovići 7 k. i od njih Gajići 2 k. slave Nikoljdan. Zvali su se prije Jeličići, a jedno su sa Kondićima i Zecovima. Sva je prilika da su došli na Zmijanje s Juga u isto vrijeme kad su Turci zavladali u Zmijanju. Bili su nekada vrlo bogati. Dva puta su im se ovce hiljadile. Predak im Vukašin ubio Turčina za sviralu pa pobjegao sa Zmijanja u Grmušu.- Prije 100 g. su: Brkljači 14 k. (Jovanjdan) iz Bjelajskog Polja i Pilipovići 4 k. (Sv. Alimpiju) sa Kalata.- Prije Omerpaše su: Kovačevići 6 k. (Jovanjdan) iz Doljana; Mijatovići 6 k. (Stevanjdan) od Jajca i Jerkovići 7 k. (Petrovdan) iz Suvaje i Glušice 2 k. (Nikoljdan) sa Lohovskih Brda.- Iz Like su prije Doljanske Bune: Bunići 7 k. (Nikoljdan) iz Bunića privela im pretka mati u Vukašinoviće; Uzelac 3 k. (Nikoljdan); Miljuši 4 k. (Jovanjdan); Kalinić 1 k. (Nikoljdan) iz Srba i Brujići 1 k. (Đurđevdan) iz Bruvna.- Prije Omerpaše su Novakovići 5 k. (Nikoljdan) iz Polj.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Mareš 1 k. (Đurđevdan) iz Mijostra; Škrbić 1 k. (Srđevdan) iz Suvaje; Brdari 2 k. (Đurđevdan) ispod Ljutoča; Čavić 1 k. (Jovanjdan) iz Krajine i Gavrilović 1 k. (Sv. Panteliju) ispod Gomile; hodao po najmu pa i ostao.- Iz Like su poslije okupacije: Đerići 3 k. (Jovanjdan) iz Korjenice; Žiga 1 k. (Đurđevdan) i Repac 1 k. (Nikoljdan). Selo je nekada bilo "blažno" i "zgodno". Išlo je 15 dolama i 50 toka i ilika na zbor crkvi koja je bila između Radića i Grmuše. Sada je selo prenaseljeno i izorano, pa se često čuje žalba: "Tjeskoba i bezvodica. Zemlje istanjile; ako ne preleži i ne potori se ili podubri, nema rašta orati". Zadržaje se najzad narodna stara nošnja.

HATINAC

Položaj

Između Donjeg Prekounja, dijela Bihaća i Bakšajiša, naselje je Hatinac. Kuće su s obje strane ceste, sa avlijama od plota "šaranpova" a u novije vrijeme od "pilenica" dasaka. U ogradi su, do glavnog puta, veća kukuruzana i hambar. Od glavnog puta, sada ceste Bihać-Gata, vodili su "progoni" u Hatinačko i Viničko polje i Uni. Ti "progoni" su zameci docnijih mahala. S lijeve su strane: Zapčevića, Zjakića, Šarganovića, Smajića, Četića i Ibradžića mahala. S desne strane: Rekanovića i Pečenkovića mahale. Za sve te mahale čuje se i naziv "progon". - Vodu piju sa Une i sa čatrnja, koje su u avliji.

Tip

Hatinac je drumskog tipa sa porodičnim "progonima" ili mahalama. Ima svega 28 muslimanskih porodica sa 84 kuće, 3 katoličke sa 3 kuće i 1 pravoslavna sa 1 kućom.

Privreda

Bave se zemljoradnjom. Kukuruz dobro rodi i za izvoz u Liku.

Imena

Čuje se Hotinac i Hatinac i ne znaju od čega dolazi. Zvalo se Harman-Hatinac. Ševeljuša od katoličke porodice Ševeljušića jer je to bio njihov posjed.

Starine

Nema nikakvih.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Za najstarije nasljednike smatraju Smajiće 9 k.; Rekanoviće 9 k.; Četiće 4 k. i Žabac 2 k. Oni su od "feta". Udovici jednog iz ovih plemena priženio se predak Pečenkovića. Kao vojnik došao je na Serhat iz Anadola. Od njega su: Pečenkovići 20 k., Muminovići 2 k., Krezić 1 k., Hukić 1 k., Pobrići 3 k. i Ibradžići 10 k. - U Hatincu su bili i "harmani" sa slamama i sijenom stanovnika iz bihaćkog grada i vjerovatno su i preci ovih najstarijih porodica stajali prije 150 god. u bihaćkom gradu. Tada je prenaseljenost i tjeskoba u gradu prisilila odjeljenike da kod harmana podižu kuće. Tako se razvio Hatinac iz bihaćkog tvrđavnog naselja. - Od grada su prije Skendera: Sefić 1 k. i od njih Redžić 1 k. i Hajdarević 1 k., Zjakići 4 k., Karabegović 1 k. (priženio se), Delići 2 k. - Iz Prekounja su prije okupacije: Saračević 1 k., Lonići 3 k. i Huskić 1 k. - Prije Skendera su: Alagići 6 k. iz Bakšaiša i Hodžići 3 k. iz Orašca. - Za ličke se porodice smatraju: Kozlice 1 k., Zirići 6 k. i Idrizović 1 k. od Drežnika prije 130 god. - Iz okolnih su sela prije okupacije: Šarganovići 4 k. "odnekud" iz Krajine; Kečanović 1 k. iz Klokota, Majanović 1 k. iz Turije, Koričić 1 k. iz Ribića "došlica", Selimović 1 k. iz Čukova (priženio se), Bejtić 1 k. iz Brekovice "uljez", Balić 1 k. iz Izačića i Keranović 1 k. "odnekuda" iz Krajine uz mater. - Iz Hercegovine je prije okupacije Talić 1 k. Ne zna se odakle su: Begić 1 k. (odselio je u Tursku); Dacić 1 k. (obamro), Mahmuthodžić 1 k., Alići 2 k. (razumro) i Kujundžići 3 k. - Šikić 1 k. kao finac. - Katoličke porodice iz Kosinja (Like) poslije okupacije: Babić 1 k., Šutić 1 k. i Klobučar 1 k. - Pravoslavna porodica Tintor 1 k. (slavi Vrače) doselila je ovdje sa Selišta u Čoralčićima prije 20 godina.

HRGAR

Položaj

Najviši vrhovi Grmeč planine, Gredoviti vrh (1209 m), Trovrh, Botin vrh (1148 m), Poprijeka kosa (1159 m), Velika javorača (1118 m), Mala javorača i Kozjan (1071 m), granice su krupskog i bihačkog sreza. Od tih se vrhova spuštaju kose blagih nagiba u karsnu zaravan, boginjavu od uvala i vrtača. Pri slazu u bihačku dolinu strmo se spuštaju sa dragama u bihačku zaravan riječnih nanosa. Tu je naselje Hrgar. Selo je bogato izvorskom vodom, sa kojih se vodare. Velebit je do Pritoke. Praščijak je više Pećine. Iznad Praščijaka je Popovića Draga, a dalje Točkova Draga. Strane su ispod Karanovca.

Tip

Naselje je razbijeno u grupe, rastavljene dragama, neke rasturene oko doljenaka. Ima 8 dijelova. Na Stranama: Gaćeša 1 k., Ivančevići 5 k., Popović 1 k., Stričević 1 k., Malešević 1 k., Rabate 2 k., Zec 3 k., Vujinović 1 k., Torbica 1 k. i Pilipović 1 k. - U Praščijaku: Stojanović 1 k., Miljuši 2 k., Gašići 2 k., Borić 1 k., Popović 1 k. i Zorići 5 k. - U Popovića Drazi: Popovići 11 k., Gajić 1 k., Novaković 1 k., Ševe 4 k., Pilipovići 4 k. i Vlajići 2 k. - U Točkovoju Drazi: Drakulić 1 k., Pilipovići 5 k., Vukadinovići 3 k., Zorić 1 k., Kenjale 2 k., Manojlović 1 k., Jakšić 1 k., Mijić 1 k., Maričići 2 k., Mihajlovići 2 k. i Popovići 3 k. - U dolovima: Puvače 4 k., Borjani 4 k., Zorić 1 k., Maričići 3 k., Popovići 5 k., Pašići 12 k., Vranješ 1 k., Ševo 1 k., Injac 1 k., Vujinović 1 k., Koruga 1 k., Pilipovići 3 k. i Mihajlović 1 k. - Na Zapoljku: Pilipović 1 k., Zec 4 k., Gaćeše 3 k. i Mihajlovići 3 k. - U Kozjanu ili Prijekovcu: Pepići 15 k. i Ivančevići 3 k. - Na Velebitu: Pepić 1 k., Gaćeše 3 k., Pilipović 1 k., Pjevići 5 k., Jožići 2 k., Delići 5 k., Marić 1 k., Popovići 2 k. i Borjan 1 k. Svega je 34 porodica sa 130 kuća.

Privreda

Više se bave stočarstvom nego zemljoradnjom. Rekvizicija uz rat i kupovina žita sušnih godina, zatrli su blago. Ima ih na radu u Americi.

Imena

Hrgar, vele da je isto što i "Brežine" i "Gromile" gdje je nekada nešto moralo da bude. Izgleda kao da označuje boginjavu zemljište ispresjecano dragama. Na raseljene porodice podsjećaju: Bakića Njiva, Karanovac, Bojića Njiva, Mihića Kućište, Racina Poljana, Stanića Do, Štetina Draga, Katinovac i Mandića Kućerina. O njima ne znaju ništa da pričaju.

Starine

Na Gradini su nađeni ostaci praistorijskog naselja (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1854. str. 702.). Na Crkvini je bila crkva iz doba prije Turaka. No dolinama "hrpat" je kamen, a po "stećoj planini" raspoznaju se "razori".

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Za Laudonova Rata Hrgar je raseljen, jer nema starije porodice. Prije 100 g. su: Pepići 16 k. Zvali su se na Zmijanju Mihajilovići. Iz Dragoraja sa Zmijanja prešli su za Laudonova Rata na Kordun Nebljuve Slave Đurđevdan. Iz Nebljuva su prije 100 g. došli u Hrgar. Iz ove je porodice Mitar Pepić, narodni mudrac, koji je pokopan kod crkve u Pritoci (Bosanska Vila). - Prije 80 g. su iz Nebljuva: Mihajlovići 6 k. (Đurđevdan). - Iz Doljana su prije 100 g. Pašići 12 k. (Jovanjdan) zvali se Jogunovići. - Popovići 23 k. (Nikoljdan) iz Nebljuva prije 100 g. Jedni su odselili na Bušević, a jedni Sanskom Mostu. Od njih su Pjevći 5 k. i Puvače 4 k. - Ivančevići 8 k. (Jovanjdan) su iz Seoca prije 80 g. - Pred Doljansku Bunu (1858 g) su od Unca: Pilipovići 15 k. (Sv. Alimpiju) s Očijeva; Zorići 7 k. (Đurđevdan) s Očijeva i Ševe 5 k. (Lučindan) iz Tiškovca. Istjerala ih "potreba" iz Like, gdje su se zvali Opačići, u Bosnu. - Prije Doljanske Bune su od Bjelajskog Polja: Stričević 1 k. (Đurđevdan) od Petrovca; Gaćeše 7 k. (Nikoljdan) iz Vrtača; Novaković 1 k. (Nikoljdan) od Petrovca; Gajići 2 k. (Nikoljdan) iz Vrtača; Branješ 1 k. (Đurđevdan) od Krnjeuše i Zec 7 k. (Đurđevdan) iz Vrtača gdje su se zvali Kerkezi. - Iz Like su prije Doljanske Bune; Maričići 5 k. (Jovanjdan); Borjan 5 k. (Stefanjdan) iz Korenice; Rabata 2 k. (Đurđevdan) i Delići 5 k. (Jovanjdan). - Iz Dalmacije su prije okupacije: Marić 1 k. (Đurđevdan) i Torbica 1 k. (Stefanjdan). - Iz okolnih su sela pred okupaciju: Jožići 2 k. (Đurđevdan) iz Grmuše; Kenjale 3 k. (Miholjdan) iz Račića. - Iz Like su pred okupaciju: Jakšić 1 k. (Sv. Vasilija); Barić 1 k. (Sv. Pantelija) Vujinovići 2 k. (Arhandelovdan); Miljuši 2 k. (Jovanjdan) iz Bruvna i Mijić 1 k. (Nikoljdan). - Iz Like su poslije okupacije: Drakulić 1 k. (Sv. Stevana Dečanskog) sa Priboja; Stojanović 1 k. (Jovanjdan) iz Škara; Vukadinovići 3 k. (Jovanjdan) iz Korjenice; Vlajići 2 k. (Nikoljdan) iz Lapca; Koruge 1 k. (Nikoljdan) iz Korjenice i Manojlović 1 k. - Injac 1 k. (Sv. Vasilija) od Glamoča poslije okupacije. Privela ga mati, pa se pričenio. -

IZAČIĆ

Položaj

Izačićka glavica, 414 m, koju odvajaju od Osoja i Turije potočne doline Margite, Kamenice, Johovca i Mriježnice, završuje se kosom strmih nagiba, koja je glavičasto završena. Tu su razvaline srednjovjekovnog grada Izačića. Briševac

teče kraj Kule ispod Londže, a s druge strane Arkovac. Margita se slijeva u Johovac, a ovaj u Mriježnicu. Mriježnica ide u Klokot, koji prima i Jasik i Jaruge. Sa vrela ovih potoka služe se vodom.

Tip

Naselje je u razvoju tipičnog garnizonskog karaktera. Proširivan je grad više puta i u njemu je još samo ostala džamija. Čim nije odgovaralo množenje stanovništva smjeni vojnih organizacija, kuće su iznošene iz grada i pred gradom razvijao se u tri dijela sašorovanog tipa pod imenom: Grad, Kula i Prnjavor. U okolini smatraju sva tri dijela kao jedno naselje Izačić, dok su administrativno odvojeni i smatraju se sve više kao zasebna sela. - Grad i Kula nemaju dijelove. Prnjavor ima 6 dijelova: Prnjavor, Bunića Selo, Čavnik, Vikića Selo, Abdića Selo i Maslin Do. - Naselje posmatrano sa planine Plješevice odaje utisak sašorovanog sela, koje je izbjeglo iz gradske tjeskobe, kad je minula opasnost navali sa Vojne Granice. - U Kuli su: Čanak 1 k., Mujičić 1 k., Rakovići 3 k., Suljići 10 k., Čelebić 1 k., Muminovići 4 k., Mujkići 4 k., Rekići 8 k., Musići 9 k., Velići 3 k., Šorak 1 k. - U Gradu su: Dizdarevići 12 k., Felići 12 k., Bajramagići 3 k., Balići 2 k., Lalići 4 k., Alagići-Kasupovići 5 k., Kujundžići 6 k., Beganovići 3 k., Suljići 3 k., Halilagići 4 k., Šorak 1 k., Pajići 3 k., Haškići 4 k., Keškići 3 k., Kovačevići 4 k., Kuruzović 1 k. i Fatkići 4 k. - U Prnjavoru su: Sović 1 k., Dodalovići 6 k., Varda 1 k., Halilagići 5 k., Delići 2 k., Mušić 1 k., Bećirovići 3 k., Pašić 1 k., Čerkezi 1 k., Merdanići 6 k., Harbaši 2 k., Šabulići 3 k., Cifalović 1 k., Mašinovići 3 k., Bešić 1 k. i Felić 1 k. - U Bunića Selu Bunići 6 k. - U Vikića Selu: Šorok 1 k., Handanović 9 k., Keškića 3 k., Mujetići 3 k., Bagaši 2 k., Čikić 1 k., Vikići 11 k., Seferović 1 k. i Rekići 2 k. - U Abdića Selu: Turići 5 k., Cvjetičanini 2 k., Orlić 1 k., Korda 1 k., Njegovan 1 k. i Drakula 1 k. - U Maslin Dolu: Nikolić 1 k. i Rukavine 3 k. - U Čavniku su: Repajić 1 k., Rosandić 1 k., Bjeloš 1 k. i Petić 1 k. Svega je u selu: 51 porodica sa 216 kuća. Od toga je pravoslavnih 11 porodica sa 15 kuća i katolika 5 porodica sa 7 kuća.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Suvišak žita rodnih godina prodaju u Ličkom Petrovom selu. Da se zadovolje mjesne potrebe u selu ima nekoliko zanatlija i trgovina.

Imena

Ime je naselju od porodice Izačić iz vremena Turaka. Prije toga se zvalo Dol (Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka krajina, str. 170). Margita podsjeća na naselje prije Turaka.

Starine

Razrušene su zidine srednjovjekovnog grada. Kuće su izvan grada u kome su ostala samo džamija. U dolini je kula četvrtasta i niska, zove se Reizova kula. Crkvine su dvije u Bunića Selu i Prnjavoru. Osim toga se raspoznaju zidovi ... kuća Kule u Prnjavoru.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Poslije pada Bihaća i njegove okoline Izačić je bio pust sve do 1625. g. Prvi je doselio od "feta" Imširaga. Od njega su Fatkići i Felići. Od Fatkića su: Fatkići 4 k., Bećirevići 4 k. i Pašići 1 k. Felića ima 13 k i od njih su Lalići 4 k. - Od "feta" cu i Bajramagići 5 k. i od njih Balići 2 k.

Iz Anadola su od "feta": Čerkezi 1 k. Od njih su i Halilagići 6 k. - Avdići-Turići 5 k. i Dodolovići 6 k. - Od "feta" su: Suljići 13 k. i od njih Vehići 3 k. - Iz Like su poslije Karlovačkog mira 1699, a starinom Anadolci: Bunići 6 k., Vikići 11 k., Čelebić 1 k., Sović 1 k. i Seferović 1 k. Negdje u isto vrijeme doselio je iz Kulen Vakufa Reis. Bila su njih 3 brata. Jedan je odselio u Turiju a drugi u ... Jedan ašikovao sa begovskom kćeri. Radi toga su došli u sukob sa begom, koga sasijeku i sklone se u Beširevića ... Od Reisa su: Mujičić 1 k., Rakovići 3 k., Muminagići, Musići 9 k. - Kao "staro pletivo" koji su imali ... u "čejrecima" su: Handanovići 9 k., Kujundžići 6 k. i Kuruzović 1 k. - Nisu dobijali ulefu i nisu imali udjela u čejrecima: Rekići 8 k., Čikić 1 k., Mujetići 3 k., Keškići Bagaši 2 k. - Iza Svištovskog mira 1791. doselio ... dizdara gradskog predak Dizdarevića (12 k.). Iz njihova ... vazda je bio jedan hodža, a jedan dizdar. Poslije okupacije muktara. Preci su današnjeg muktara Hasana: Mustafa ... - Kadri hodža - Bejdo hodža - Hasan hodža i Mustafa... Od "feta" su ali se ne zna kome pletivu pripadaju: Kasupovići 5 k., Beganovići 3 k., Bešić 1 k., Mašinović 3 k., Mujkić 4 k., Halkići 4 k., Kovačevići 4 k. ... 3 k. i Mušić 1 k. - Prije Omer-paše su doselili iz... a Harbaši 2 k. - Iz Bihaća: Merdanići 6 k., Šabulići 5 k., i Delići 2k. - Poslije okupacije su iz Like: ... 1 k. (Jovanjdan); Orlić 1 k. (Nikoljdan); Cvjetićanin 1 k, (Jovanjdan); Pajići 3 k. i Repajić 1 k. (Jovanjdan). - Sa Korduna su poslije okupacije: Njegovan 1 k. (Jovanjdan) iz Željave; Džakuli 1 k. (Petrovdan) iz Petrova Sela ličkog; Korda 1 k. (Jovanjdan) iz Željave; Bjeloš 1 k. (Petrovdan) iz Mašvine i Šorak 3 k. (Stefanjdan) iz Željave. - Katoličke su porodice iz Like poslije okupacije: Rosandić 1 k., Nikolić 1 k. i Rukavine 3 k. - Sa Korduna su poslije okupacije: Kuruzović 1 k. i Petić 1 k.

KLIŠEVIĆ

Položaj

Naselje Kliševići je na kosi, koja se terasasto spušta Uni od vrha Veliki ljutoč (1168 m) između potočnih dolina Slapa i Orašca. Služe se vodom sa vrela Suvodo, Bukovac, Pištelji i Vrelac.

Tip

Oko begovske kule, koja se ruši, sašorovan je dio muslimanskih begovskih kuća i zove se Klišević. Ostali dijelovi, Podljutoč i Čelije, razbijeni su u srodničke grupe,

rasturene pod Ljutočom. U Podljutoču su: Zorići 1 k., Japundža 1 k., Babić 1 k., Radanović 1 k., Džakule 2 k., Pilipović 1 k., Blanuša 1 k., Tesle 2 k., Bursaći 2 k. i Polovine 4 k. - U Kliševiću su: Kulenovići 11 k., Džakuća 1 k., Divjak 1 k., Štikavac 1 k., Poznanović 1 k., Kabić 1 k., Obradovići 2 k. i Kresoje 1 k. - U Čeliji: Đumići 1 k. Svega je 18 porodica sa 41 kućom. Od toga je jedna begovska porodica sa 11 kuća.

Privreda

Podjednako se bave zemljoradnjom i stočarstvom radi prenaseljenosti. Begovska porodica Kulenovića se raseľjava u obližnje varoši: Bihać, Krupu, Kulen Vakuf, Ripač, Račić i Golubić. Nekoliko pravoslavnih je na rađu u Americi.

Imena

Naselje je dobilo ime od ogranka begovske porodice Kulenovića, koja je prozvana po sleu Klis, gdje su jedno vrijeme stajali. Čelije, što su tu bile nekada nekada kaluđerske ćelije. Na obamrle ćelije podsjeća Vidovića brdo.

Starine

Na kosi više Une raspoznaju se tragovi starog naselja. Begovska kula se ruši. Jedan se ćošak iznenada srušio iza rata, da se jedva spasla porodica, koja je u kuli stajala.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Iza Svištovskog mira iselila je od Kulen-Vakufa jedna grana begovske porodice Kulenovića pod Ljutoč, da lakše obrađuje svoje beglučište sa kmetima svojim i zasnovali su naselja. Ima ih 11 kuća. Od pravoslavnih najstariji su Kabići 1 k. slave Sv. Stevana Dečanskog. Starina im je iz Dalmacije prije 100 g. - Prije 80 g. je došeo iz Like djed Tesla 2 k. slave Đurđevdan. - Pred okupaciju su iz Like: Štikavac 1 k. (Jovanjdan) iz Dobrosela, Japundža 1 k. (Nikoljdan) iz Mazina, Radanović 1 k. (Nikoljdan), Polovine 4 k. (Nikoljdan) iz Dobrosela i Divjak 1 k. (Nikoljdan). - Prije okupacije su od Unca: Bursaći 2 k. (Đurđevdan), Pilipović 1 k. (Sv. Alimpiju) sa Boboljusaka, Kresoja 1 k. (Nikoljdan) od Vakufa. - Iz Like su poslije okupacije: Babići 5 k. (Jovanjdan) iz Mazina, Džakule 3 k. (Petrovdan) sa Udbine, Poznanović 1 k. (Jovanjdan) iz Visuća, Ćumić 1 k. (Arhandelovdan) iz Suvaje. Privela ga mati u Kerkeze u Lipu pa se priženio udovici, Blanuše 2 k. (Đurđevdan) iz Nebljuva i Obradovići 2 k. (Jovanjdan) iz Nebljuva.

KLOKOT

Položaj

Naselje je niže usedline između baljevačko-željavske terase i Muratovića glavice 330 m. Usedlina i Glavica zaštićavaju selo od jakog vjetra sa Plješevice. Bogato je izvorskom vodom, sa kojih se naselje služi. Najjače je vrelo Klokot, koji goni više mlinova. Vode otiču u bare niže sela i održavaju vlagu cijelog ljeta.

Tip

Selo je sašoreno. Tri puta sačinjavaju trokut u kome je džamija, a kuće su s obje strane puta. Ima tri dijela: Mehinovac, Pecikovići i Klokot. U Mehinovcu su: Kurić 1 k. i Prohić 1 k. - U Pecikovićima: Kečanović 1 k., Dedić 1 k., Midžić 1 k. i Muratović 1 k. - Klokot ima tri mahale: Ramekića, Kečanovića i Kasumovića. Tu su porodice: Mujagići 6 k., Kurići 22 k., Kasumovići 3 k., Rošić 1 k., Begić 2 k., Alunovići 3 k., Kečanovići 7 k., Čehajići 4 k., Fajkovići 6 k. i Ramekići 10 k. - Svega je 9 rodova sa 67 kuća.

Privreda

Najviše se bave zemljoradnjom. Najbolje rodi kukuruz, čija je dobra prodaja u Lici. I goveda mnogo gaje, jer su im plodne i pitome livade. Mnogo ih izmaže iza sušnih godina prodaj sjena u Liku. Ima ih 5 na radu u Americi.

Imena

Naselju je ime od sela Klokota. Čadoruša jer su tu, vele, bili čadori udutdžija iza Svištovskog Mira. Članovi austrijske komisije htjeli su da granica bude ispod vrela Klokota, a selo nije dalo vrela ni mlinove. Tu su udutdžije čekali dulje vremena instrukcije od svojih vlada.

Starine

Više sela su na Glavici razvaline neke kule, koju je zapalio Stojan Janković. Kroz selo ide stara kaldrma još od "Ugra".

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Kad je Bihać "fet učinjen" nađeno je selo pusto i odmah naseljeno. Tada su se naselila trojica iz Anadola: Murat, Kurija i Fajik. Murat je zasnovao Muratovića selo pod Muratovića Glavicom, ali se slabo množilo. Samo ih je 1 k.- Kurija i Fajik nasele u Klokot. Od Kurije su: Kurići 23 k., Prohići 1 k., Begići 2 k. i Alunovići 3 k.- Od Fajika: Fajkovići 6 k.- Iz Like su prije 220 g. Ramekići 10 k., Kečanovići 7 k. i Kasumovići 3 k. Kečanovići su se najprije zaustavili na Željavi a iza Svištovskog Mira 1791., kad je Željava pripala Austriji, prešao je preko novopostavljene granice u Klokot.- Iz Bihaća su prije 100 g. Mujagići 6 k. i Čehajići 4 k. Imali ovdje zemlje pa od kuge izbjegli iz grada. I Rošići 1 k. su iz Bihaća prije Omerpaše. Iz njihova je "soja" na glasu bio Hadži Alija Rošić, prvak na Krajini. Po njemu se zvao Hadži Alin Most na Garevici. Sve se potrla i obamrlo.- Dedić 1 k. i Mišić 1 k. doselili su iz Bihaća prije okupacije na materinstvo. Odselili su u Tursku iza okupacije i aneksije: Dedić 1 k., Alunović 1 k., Kurići 4 k., Čehajić 1 k., Fajković 1 k. i Mujagić 1 k.

KRALJE

Položaj

Veći dio naselja leži na zaravni riječnih nanosa uz Unu. Vrkašić je preko Une, na kosi, koja se spušta Uni. Kamenica je do Turije i Zlopoljca u potočnoj udolini Kamenice. Služe se vodom sa: Une, Kamenice i Vrepkuše vrela, Garevice i Bunara.

Tip sela

Selo je zbijeno uz drum. Pri diobi zadruga nove se kuće redaju uz progone, koji vode Uni s jedne strane, a s druge u Polje. Ima tri dijela: Kralje, Vrkašić i Kamenica. Kralje su uz Unu. Vrkašić se penje od Une uz kosu. Kamenica je razbijena u srodničke grupe. Sve više prevladava shvatanje da su i Vrkašić i Kamenica samostalna, sama za sebe sela.

- U Kraljama su: Kneževići 8 k., Ćurići 13 k., Šolaja 1 k., Butorac 1 k., Jerkovići 2 k., Šeremet 1 k., Grgići 3 k., Jankovići 5 k., Vidakovići 1 k., Mihići 5 k., Ćorak 1 k., Vukovići 11 k., Konjević 1 k., Ivankići 6 k., Mikić 1 k., Bašići 4 k., Franjići 2 k., Aničić 1 k., Uremović 1 k., Tomići 4 k. i Zelić 1 k. - U Vrkašiću: Šantići 2 k., Ćelan 1 k., Klarići 2 k., Šolaja 1 k., Šimić 1 k., Jankovići 4 k., Jerković 1 k., Jutić 1 k., Petrovići 2 k. i Miljković 1 k. - U Grmu: Mihić 1 k. - U Turkovima: Alagići 2 k. - U Kamenici: Okukići 5 k., Velić 1 k., Jakupovići 2 k., Redžići 2 k., Pečenkovići 4 k. i Šantić 1 k. - Svega je u selu 26 kat. porodica sa 94 kuće i 5 muslimanskih sa 24 kuće.

Privreda

Pretežno žive od zemljoradnje, jer polje rodi kukuruzom. U Vrkašiću se uz zemljoradnju bave lončarskim zanatom i znatno se izmažu. Ima 11 lončara. U novije vrijeme izrađuju i ciglane lonce, zdjele i pekve i prodaju ih u Bihaću i Cazinu. Nemogu da izdrže konkurenciju lončara iz Like. Osim toga 2 pletu "siceve" za kola od vrbova pruća, 1 prodaje oputu, 21 imaju ujmene mline na Uni i to sve po 1 vitao, a 1 sa 3 kamena.

Imena

Ne znaju u selu od čega je ime. Vrkašić je svakako iz vremena prije Turaka i vjerojatno od hrvatske vlasteoske porodice Farkašić.

Starine

Kod Vrkašića u vodi Une vide se drveni direci. Radimski (Glasnik Zemaljskog muzeja 1893. str. 38) je mišljenja da su to ostaci praistorijskih sojeničkih naselja.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Kralje su od "feta" naseljene. Ostalo je tamno sjećanje sjećanje da su kod osvajanja Bihaća zarobljena dva brata ribara, koji su se zvali Ševeljići. Jedan je zadržan kao taoc, a drugi je poslan, da ukrade baruta iz grada. Kad je ban vidio da ga tuče njegov barut, napustio je tvrđavu. Ševeljići su zato dobili berat na zemlje, koje se zovu Ševeljićke. Prije 100 g. izgubili su berat i "ukmećeni su" ali nezna se na koji način. Od njih su: Ćurići 13 k. i Mikići 2 k.. Od istog vremena vele da su Kapljići od kojih su sada Bašići 4 k. Od tih "fetaša" su i Kneževići 8 k., Konjević 1 k. (predak im se u pjesmi pjeva), Grgići 3 k., Vidovići 2 k., Jankovići 9 k., Vukovići 11 k. (zvali se Crnkovići) i Jutić 1 k. ali se nezna kako su se razgranali.- Iz bihaćke su okoline prije Skendera: Šolaja 2 k. (zvali se Begovići); Ivankići 6 k. iz Privilice; Jerkovići 6 k. iz Golubića; Mihići 5 k. iz Vedrog Polja; Šimići 1 k. iz Privilice; Tomići 4 k. iz Golubića; Jelić 1 k. iz Jezera; Šantići 3 k. iz Golubića i Petrovići 2 k. iz Golubića.- Iza Skendera su iz Dalmacije: Klarić 2 k. (zvani "Ciste") i Ćelan 1 k.- Prije okupacije su: Šeremet 1 k. iz Livna i Franići 2 k. iz Varcara.- Iz Like su poslije okupacije: Uremović 1 k. iz Baljevca; Butorac iz Baljevca i Miljković 1 k. iz Smiljana. Hodao po najmu pa se priženio Jankovića sestri.- Poslije okupacije je Aničić 1 k. iz Pritoke. Ušao ženi u kuću i pokatoličio se. Muslimani iz Bakšaiša imali su zemlje u Kamenici, koja je u ataru Kralja. Pri diobi neke su porodice iselile na svoje zemlje i tako se razvila Kamenica, za koje svetoviše prevladava shvatanje da je samostalno naselje. Iz Bakšaiša su: Redžići 2 k., Okugići 5 k. i Pečenkovići 4 k.- Iz Bihaća su: Alagići 2 k.- Iz Pokoja su: Velić 1 k.

LIPA

Položaj

Karsno uleknuće između Velikog ljutoča i njene kose Crni vrh (850 m) i kosa Grmeč planine ima više uvala. U Njima je naselje Lipa. Bujadnice su do Teočaka, s desne strane ceste od Oraškog brda. Kulina je do Vrnograča. Dolovi su između grmečkih kosa. Vodu piju sa vrela Begovac (najjače vrelo sa koga gone vodu u buradima sušnih mjeseci) i još sa nekoliko vrela.

Tip

Selo je razbijeno u srodničke grupe, rasturene podnu grmečkih kosa. Samo se kod vrela Begovac uz cestu Petrovac-Bihać grupisalo više kuća sa žandarskom kasarnom, školom, dvije mehane i kahvane koje sa nekoliko kuća prinesenih cesti odaju utisak drumskog naselja u razvoju. Ima 5 dijelova. U Kulini su: Končar 1 k., Glumac 3 k., Puvača 1 k., Zorići 5 k., Pilipovići 4 k., Vignjević 1 k. - U Bujadnicama su: Kerkezi 3 k., Pjevići 6 k., Bokić 1 k., Stanarević 1 k. i Mandići

3 k. - U Dolovima: Kneževići 3 k., Zorići 1 k., Ciganovići 2 k., Grbići 2 k. i Radulovići 2 k. - U Lipi: Krljići 3 k., Mrdalj 1 k., Čubrilo 2 k., Karanovići 2 k., Marjanovići 3 k., Vučkovići 1 k., Kovačević 4 k., Radišići 2 k., Bokići 4 k., Zorić 1 k., Pilipović 2 k., Kenjale 2 k. i Knežević 1 k., Svega je 25 porodica sa 70 kuća.

Privreda

Podjednako se bave zemljoradnjom i stočarstvom. Livade su u Međugorju. Ima ih nekoliko na radu u Americi. Izmažu se i prodajom drveta za gorivo u Bihaću.

Imena

Ime je od velike lipe koje sada nema. Begovac vrleo i dio naselja po begu, koji se tu odmarao kad su mu kmeti beglučili. Na raseljene porodice podsjećaju Pervanića poljana i Pajića staza.

Starine

Više Dulibe i Čukova sela a na kraj zaravni Lipe dobro su očuvani ostaci srednjovjekovnog grada Vranograča sa okruglom kulom. Tu se, vele, rodio Budalina Tale, junak iz narodnih pjesama.- Raspoznaju se tragovi dvije crkve iz vremena prije Turaka: jedne kod današnje crkve, a druge do Teočaka. Raspoznaju se zidovi begovske kule, koju je vele, zapalio Stojan Jankković iz Ravnih Kotara.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Selo je opustjelo za Laudanova rata. Sjećanja na to stanovništvo nisu zadržana. Najstariji su od današnjih stanovnika Krljići. Starinom su od Unca prije 100 g. i zvali su se Štrpci. Slave Đurđvdan. Iza Krljića se naselio predak Pilipovića 6 k., slave Sv. Alimpiju. Pretka mu je Vasilja vele pozvao onaj Kulin kapetan, što je poginuo u Srbiji na Mišaru, da razgraniče begovske zemlje i tu ga dao posjeći i zakopati da označuje granice. od njih su Bokići 5 k.- U isto vrijeme doselili su Zorići 7 k. iz Mazina. Najprije su se zaustavili u Beglucima i odatle u Lipu. Slave Đurđvdan.- Prije Doljanske Bune su od Bjelajskog Polja: Stanarević 1k. (Lazarevu Subotu) iz Smoljane; Karanovići 2 k. (Đurđvdan) iz Krnjeuše; Kerkezi 3 k. (Đurđvdan) iz Prkosa; Marjanovići 3 k. (Jovanjdan) iz Petrovca; Radulovići 2 k. (Nikoljdan) iz Bjelaja ženi u kuću; Grbići 2 k. (Srđevdan) od Polja; Ciganovići 2 k. (Nikoljdan) od Petrovca i Radišići 2 k. (Nikoljdan) iz Smoljane.- Od Unca su prije Doljanske Bune: Kneževići 4 k. (Nikoljdan) sa Cvjetnića.- Iz Like su prije Doljanske Bune: Kovačevići 4 k. (nikoljdan) iz Mazina i Pjevići 6 k. (Nikoljdan), gdje su se zvali Gaćeše.- Iz Račića su prije okupacije: Kenjale 2 k. (Miholjdan).- Od Sene je prije okupacije Vučković 1 k. (Nikoljdan).- Iz Like su prije okupacije: Mandići 3 k. (Nikoljdan); Obradovići 2 k. (Jovanjdan) iz Ploče i Čubrile 2 k. (Lučindan) gdje su se zvali Opačići.- Iz Like su poslije okupacije: Puvače 1 k. (Nikoljdan), gdje su se zvali Popovići, iz Mazina; Končar 1 k. (Nikoljdan); Glumac 3 k. (Đurđvdan) iz Kosinja; Mrdalj 1 k. (Đurđvdan) i Vignjević 1 k. (Sv. Vasiliju) iz Mazina.

LOHOVO

Položaj

Više kosa Plješevice planine slaze u bihaćku zaravan. Završuju se glavičasto Gradinom (544 m) i Velikim brdom (460 m). Na podnožju tih kosa u bihaćkoj dolini razvilo se naselje Lohovo. Služe se izvorskom vodom sa potoka: Čaćina, Velin potok, sa 20 vrela i sa Nogavičinog i Brdareva točka.

Tip

Selo je razbijeno. Ima 5 dijelova: Kućerine, Lohovo, Jezerine, Čaćin Potok i Grbića Otoka. - U Kućerinama su: Borjan 1 k., Maričić 1 k., Keča 1 k., Tišma 1 k., Petrović 1 k., Brdar 1 k., Počuča 1 k., Šašić 1 k., Grbić 1 k. i Zorić 1 k. - U Čaćinu Potoku: Zorić 1 k. - U Lohovu su: Pilipovići 5 k., Stipići 2 k., Cvjetićanin 1 k., Kenjalo, Brdari 8 k., Malešević 1 k., Medići 3 k., Kneževići 2 k., Čanak 2 k., Radakovići 8 k., Zorići 6 k., Reljići 3 k., Lekić 1 k., Delić 1 k., Negovana 1 k., Grozdanić 1 k., Guteša 1 k., Grbići 3 k., Pašić 1 k. - U Jezerinama: Jelače 4 k., Škorić 1 k., Vignjevići 4 k., Brdar 1 k., Borjan 1 k., Klašnja 1 k., Tintar 1 k. i Radakovići 3 k. - U Grbića Otoci: Grbići 4 k. - Svega je u selu 32 porodice sa 86 kuća.

Privreda

Zemljoradnjom se više izmažu. Ima ih i na radu u Americi. Mnogo ih pomaže i prodaja drveta za gorivo u Bihaću.

Imena

Ne znaju od čega je ime.

Starine

Na Gradini se raspoznaju ostaci vrlo starog naselja; ima hrbina od glinenog posuda.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Atar sela Lohova pripadao je garnizonskom naselju Ripču. Prije 100 g. naselili su se do granice kao kmeti. Pripadali su Ripču dok se nije iza okupacije administrativno izdvojilo kao samostalno selo.- Najprije su se naselili iz Like Brdari 10 k.. Slave Đurđevdan.- Iza njih su: Zorići 8 k. iz Mazina. Slave Đurđevdan. Od Zorića su Kneževići 2 k.- Prije 80 g. doselili su se Radakovići 11 k. iz Jošana. Slave Nikoljdan. Starina im je sa juga.- Prije 70 g. su iz Like i reljići 3 k. Slave Jovanjdan.- Grbići 8 k. (Srđevdan) su prije 80 g. od Bjelajskog Polja. U Polje su doselili iz Dalmacije, a u Dalmaciju od Kruševca.- Od Bjelajskog Polja su prije Doljanske

bune: Jelače 4 k. (Sv. Vartolomeja) od Petrovca gdje su se zvali Kecmani. Za Laudonova rata prešli su u Liku, a odatle u Lohovo.- Prije Doljanske bune su od Unca: Pilipovići 6 k. (Sv. Alimpija) sa Cvjetnića; Počuča 1 k. (Vrače) gdje su se zvali Tintori i Tintor 1 k. (Vrače).- Iz Like su prije Doljanske bune: Vignjevići 4 k. (Sv. Vasiliju) iz Mazina "did" im hodao po najmu; Medići 3 k. (Đurđevdan) iz Mazina; Čanak 2 k. (jovanjdan) iz Kule; Guteše 1 k. (Nikoljdan) i Malešević 1 k. (jovanjdan).- Lekić 1 k. (Đurđevdan) prije Doljanske bune "ozgo od Varcara".- Prije okupacije su iz Like Stipići 2 k. (jovanjdan) iz Ponora; Cvjetićanin 1 k. (jovanjdan) iz Meljevca; Šašić 1 k. (Sv. Stevana Dečanskog); Škorić 1 k. (Đurđevdan).- Prije okupacije su: Kenjalo 1 k. (Miholjdan) iz Račića privela ga mati, i Patić 1 k. (jovanjdan) iz Doljana, gdje se zvao Bogunović.- Iz Like su poslije okupacije: Delić 1 k. (jovanjdan) iz Bjelopolja (obamro); Tišma 1 k. (jovanjdan) iz Dinopolja; Maričić 1 k. (Nikoljdan); Borjan 2 k. (Stefanjdan); Gvozdanović 1 k. (Ilindan) iz Nebljuva; Klašnja 1 k. (Đurđevdan) iz Vrkašića (Korjenica); Petrović 1 k. (Đurđevdan) iz Bruvna i Keča 1 k. (Markovdan) iz Kurjaka.

LOHOVSKA BRDA

Položaj

Naselje je djelimično na glavičasto završenim kosama Plješevice a djelimično na tarasastoj karsnoj zaravni koju prosijeca duboko usječena litičasta dolina Une. Kraj sela Una ima Troslap i Dvoslap. Služe se izvorskom vodom, koje se zovu: Johovac, Korita, Miloševac, Milina Prosina, Blanušin stubo, Đujinovac, Aganovac i Smiljanovac.

Tip

Selo je razbijeno u srodničke grupe, rasturene podnu kosa glavičasto završenih. Ima 7 dijelova. Na Ravnim Njivama su: Latkovići 2 k., Brdar 1 k. i Cvjetićanin 1 k. - U Dvoslapu: Gvozden 1 k. - U Lohovskom Brdu: Maričići 4 k., Cvjetićanin 4 k., Lakići 3 k., Ljubojevići 2 k., Blanuše 2 k. i Guteša 1 k. - U Murginovcu ili Drenovači: Kenjalo 1 k., Kovačević 1 k. i Lekić 1 k. - U Grabežu: Mlinarić 1 k., Živkovići 5 k., Lulići 3 k., Šestani 3 k., Bubulj 1 k., Cvjetićanin 1 k. i Brdar 1 k. - U Užljebiću: Dotlić 1 k. U Koritima: Maričići 2 k., Jurkovići 2 k., Rukavina 1 k., Stipić 1 k., Glušice 2 k., Brdar 1 k., Vukadinovići 2 k., i Bubulj 1 k. - Svega je 22 porodice sa 52 kuće.

Privreda

Podjednako se bave i zemljoradnjom i stočarstvom. Ima ih i na radu u Americi. U selu imaju ujmene mlinove i jedan lovi ribu.

Imena

Ne znaju od čega je ime Lohovo i od njega Lohovska brda.

Starine

Na dva mjesta u Gradini i Drenovači raspoznaju se ostaci starog naselja.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Lohovska Brda su pripadala ripačkom garnizonskom naselju. Naseljavali su ih kao kmetove uz granicu da su zaštićeniji od čestih pokrađa. Prije Doljanske bune su iz Like: Brdari 3 k. (Đurđevdan) gdje su se zvali nekad Sokolovići; Cvjetićanin 6 k. (Jovanjdan) sa Visuća.- Prije Doljanske bune su: Latkovići 2 k. (Arhandelovdan) iz Vrtoča (Bjelajskog Polja) i Kovačevići 2 k. (Jovanjdan) sa Doljana gdje su se nekad zvali Bogunovići.- Iz Like su prije okupacije: Kenjale 1 k. (Miholjdan) iz Nebljuva; Lekić 1 k. (Đurđevdan); Guteša 1 k. (Nikoljdan) i Bubulji 2 k. (Jovanjdan).- Od Sane su prije Doljanske Bune: Glušice 2 k. (Nikoljdan).- Lakići 3 k. su Bjelanovići, a privedeni u Bubulje. Iz Meljevca (Lika) su poslije okupacije. Slave Nikoljdan.- Iz Like su poslije okupacije: Maričići 6 k. (Jovanjdan) iz Vrkašića (korjenica); Blanuše 2 k. (Đurđevdan) iz Kruga; Gvozden 1 k. iz Dobrosela; Ljubojevići 2 k. (Jovanjdan) iz Kruga; Stipić 1 k. (Jovanjdan) i Vukadinovići 2 k. (Jovanjdan) iz Korjenice.- Katoličke porodice su sa Skočaja (Kordun) poslije okupacije: Živkovići 5 k., Mlinarić 1 k., Šestani 3 k. i Lulići 3 k.- Iz Perušića su poslije okupacije: Rukavine 1 k. i Jurkovići 2 k.

MUSLIĆ-SELO

Položaj

Na kosi glavičasto završenoj više zaravni riječnih nanosa Klokota, Mriježnice i Turije razvilo se naselje Muslićselo. Pravoslavni dio naselja je Prtešanj. Vodu piju sa Mriježnice, Čatrnje i Vrela Bukovac.

Tip. Muslimanski je dio sašorovan. Tu su kuće: Mašići 3 k., Mešanovići 4 k., Salihovići 7 k., Srebrići 2 k., Dulkići 7 k., Abdulahovići 2 k. i Solići 2 k. - Pravoslavni je dio razbijenog tipa i zove se Prtešanj. Tu su: Miljković 1 k., Vladetići 3 k., Tišma 1 k., Počuče 2 k., Bibići 4 k., Kesići 3 k., Pupavac 1 k., Babići 2 k., Kljajić 1 k., Desnica 1 k. i Trbulin 1 k. Svega je u selu: muslimanske porodice 4 sa 28 kuća i 11 pravoslavnih porodica sa 19 kuća.

Privreda

Više se bave zemljoradnjom. Ima ih na radu u Americi.

Imena

Ime je naselju od porodice Muslića, koja je prva iselila.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Prije 100 g. doselili su se iz Bakšaiša Muslići. Starina im je iz Vrljike odakle su došli iza tursko - mletačkih ratova. Jedan dio iselio je pri diobi na imanje. Od njih su Dulkići 7 k., Mašići 3 k., Mešinovići 4 k. i Abdulahovići 2 k.- Od Bihaća su prije Omerpaše: Salihovići 9 k. i od njih Srebrići 2 k. Nezna se odakle su Solić 1 k. (poginuo u ratu).- Od pravoslavnih porodica najstarija su: Vladetići 3 k.- Prije Skendera su iz Like: Babići 2 k. (Jovanjdan) iz Kosinja i Tišma 1 k. (Jovanjdan) iz Lapca.- Iz Like su prije okupacije: Počuča 1 k. (Vrače) iz Lapca (hodao po najmu); Kesići 3 k. (Nikoljdan); Pupavac 1 k. (Đurđevdan) i Miljković 1 k. (Đurđevdan) iz Ploče.- Iz Lik su poslije okupacije: Trbulin 1 k. (Đurđevdan) iz Lapca i Babići 4 k. (jovanjdan) oba prije 10 g.- God. 1919.g. su iz Like: Kljajić (Đurđevdan) iz Ploče i Desnica 1 k. (Nikoljdan) od Srba.

PAPARI

Položaj

Na zaravnjenoj kosi između baljevačko-željavske terase a više zaravni riječnih nanosa Mriježnice i Jaruge razvilo se naselje Papari. Šumar selo je pod Izačićkom glavicom 414 m. Jasika je u stranama potočne doline Jaruge. Služe se vodom sa više vrela "vremenjaka". Dok je kiša, dotle ima vode, čim kiša prestane, ta vrela zasušu.

Tip

Muslimanski je dio naselja sašorovan oko dva seoska puta koji se sijeku. Pravoslavni je dio razbijen u srodničke grupe, koje su rasturene po stranama potoka Jaruge. Dijeli se na četiri kraja: Jaruge, Selimanovići, Zečići i Šumar Selo. U Jasiki su: Žunić, Šorak 2 k., Čalići 2 k., Čankovići 2 k., Zubovići 2 k., Ivančevići 3 k., Panjak 1 k., Vlajsavljevići 1 k., Borčić 1 k., Studen 1 k., Bojić 1 k. i Husić 1 k. - U Selimanovićima: Selimanovići 6 k., Abdići 3 k., Jakupovići 3 k., Trejići 6 k., Salčinovići 3 k., Džigunović 1 k. i Tomljenović 1 k. - U Zečićima: Zečići 5 k., Redžit 1 k. i Selimanović 1 k. - U Šumarevu Selu: Salčinović 1 k., Abdić 1 k., Selimanovići 2 k., Smajić 2 k., Šumari 5 k., Musići 3 k., Ramekić 1 k. i Čejvanovići 4 k. Svega je u selu: 12 muslimanskih porodica sa 51 kućom; 10 pravoslavnih porodica sa 15 kuća i 2 katoličke porodice sa 2 kuće.

Privreda

Više ih izmaže zemljoradnja. Osobito rodi kukuruz i sjeno. Ima ih na radu u Americi.

Imena

Ne znaju od čega je ime naselju.

Starine

Nedaleko od sašorovanog djela raspoznaju se ostaci građevine sa krečom koju zovu "Crkvina". Tu je bila crkva prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Iza Karlovačkog mira naselili su se iz Like: Selimanovići 10 k., Salčinovići 5 k., Jakupovići 3 k. i Šumari 5 k. Jedno su sa Šumarima Čejvanovići 4 k. i Smajići 2 k.- Iz okolnih mjesta prije Omerpaše: Musići 3 k. iz Muslićsela; Zečići 5 k. iz Pokoja; Abdići 4 k. iz Izačića; Trehći 6 k. iz Bihaća; Pedžić 1 k. i Ramekić 1 k. iz Brekovice. - Nezna se odakle su: Husić 1 k. i Džigunović 1k.- Od pravoslavnih porodica su prije okupacije: Šorak 2 k. (Stefanjdan) iz Željave.- Iz Like su poslije okupacije: Bojić 1 k. (Jovanjdan) iz Lapca prije 10 g; Zubovići 2 k. (Arhandelovdan) iz Korjenice; Panjak 1 k. (Nikoljdan) obamro; Šuputi 3 k. (Jovanjdan) iz Priboja pod Kapelom planinom; Vlajsavljevići 1 k. (Petrovdan) služio u najmu kod Panjka, koji je obamro i ostao na njegovoj zemlji; Studen 1 k. (Nikoljdan) iz Baljvca; Čankovići 2 k. (Jovanjdan) iz Mogorića; Borčić 1 k. (Jovanjdan) iz Baljevca i Ivančevići 3 k. (Miholjdan) iz Založnice 1 k., a Turjanskog 2 k.- Katoličke porodice su poslije okupacije iz Like: Tomljenović 1 k. iz Smiljana prije 15 g. i Žunić 1 k. iz Lapca prije 10 g.

POKOJ

Položaj

Cijela mreža manjih potočića gubi se u zaravni riječnih nanosa koje se zovu Bare i tvore "Mokreš". Između tih bara i Velihova do Une uzdiže se kosa 251 m. Kuće su seoske djelimično na tjemenu kose, a djelimično po stranama blagih nagiba. Služe se vodom sa Une i sa izvora Huremovac, Mehin bunar. Ima 1 kopana čatrnja.

Tip

Selo je razbijeno u četiri srodničke grupe, od kojih su 3 po stranama kosa a 1 na tjemenu kose. Udaljenost je grupa jedva primjetna, tako da čini prelaz sašorovanom tipu naselja. Tu jasno izbija izvjesna težnja da se uštedi na ziratnoj zemlji, da je naselje na uzvisini i zaklonjeno od vjetrova i da su u porodičnim grupama. Mnogo je na taj tip i njegovo formiranje uticala etnička predispozicija i poznati koranski propisi, po kojima treba da je blizu džamija. Ima 7 dijelova: U Halavaćima su: Halavaći 17 k. i Hodžići 3 k. - U Pokoju Zulić 1 k., Handukići 6 k., Koričić 1 k. i Majanović 1 k. - U Čavkunovićima: Čavkunovići 5 k., Pečenković 1 k. i Havići 5 k. - U Rodićima: Rodići 5 k. i Zulić 1 k. U Zulićima: Zulići 9 k., Handžić 1 k. i Mujadžić 1 k. - U Hajdarićima: Hajdarići 3 k. Svega je 12 porodica sa 60 kuća.

Privreda

Više se bave zemljoradnjom, a mnogo i stočarstvom jer bare rode sijenom. Najviše ih pomaže kukuruz, koji osobito rodi.

Imena

Ne znaju od čega je ime naselju. Na prijašnje vlasnike podsjećaju: Kapetanova lučica, Mešićka, Midžićka i Badnjuša. Velihovo je iz vremena prije Turaka (Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka krajina).

Starine

U Uni se vide direci gdje "strše" iz vode. Da li su to ostaci sojeničkih naselja ili docnijih, ne može se ustanoviti. Ostala je priča da je kosa, na kojoj je naselje nasipana, kad je nekakav car Konstantin prokopavao Kostel da oteče more.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Pokoj je mlađe naselje, koje se razvilo iz bihaćkog garnizonskog naselja. Tu su bili stanovi sa stokom, pa su iseljavali pri diobi na staništa. Prije 100 g. su od bihaćkog grada: Halavaći 17 k.- Iza njih su; Rodići 5 k., Handukići 6 k. i Zulići 11 k.- Prije 80 g. su od grada bihaćkog: Čavkunovići 5 k. i od njih Havići 5 k. Pradjed im bio kod paše bihaćkog i naučio konja igrati. To gledao paša sa pendžera pa rekao: "Vidi ti njega šta je naučio konja čapkunluku (obješenjakluku). Od tada ga zvao "čapkun" i potomke mu prozovu Čavkunovići.- Od Bihaća su prije okupacije: Handarići 3 k., Koričić 1 k. (na materinstvo) i Hadžići 3 k.- Prije okupacije je iz Kulen-Vakufa: Hadžić 1 k. (obamro).- Iz okolnih su sela prije okupacije: Mujadžić 1 k. iz Slatine; Pečenković 1 k. iz Hatinca i Majanović 1 k. iz Turije.

PRITOKA

Položaj

Visovi Grmeč planine Kozjan (1071 m), Turski kozjan (939 m) i Kraljuša (854 m) silaze strmim stranama u karsnu zaravan Pritočki grabež. Ivica karsne zaravni je izvorište cijelog niza vrela, koji se djelimično gube u zaravni riječnih nanosa, a djelimično otiču u Unu. Naselje je Pritoka pod ivicom karsne zaravne oko vrela: Bijela Voda, Točak, Ploča, Obarak, Pašića Bunar, Danguba, Krečana, Vodica, Stojića Bunar, Grabovac, Ponorac, Bukovac, Gugletin Bunar i Kužetovo Jezero. Sa tih se izvorskih voda služi naselje. Velika i Mala Pritoka je na terasi više zaravni riječnih nanosa. Bijelo brdo je do sela Bijelog Brda. Tihotina je na karsnoj zaravni pod Kraljušom, a Volarica pod Turskim kozjanom.

Tip

Glavni dio naselja: Velika i Mala Pritoka i Bijelo Brdo prelaznog su tipa od razbijenog na srodničke grupe sašorovanom pod ivicom karsne zaravni, gdje su jedva primjetno udaljene srodničke grupe. Tihotina i Volarica su razbijenog tipa. Na Bijelom Brdu su: Gugleta 1 k., Kovačevići 5 k., Pucari 2 k., Matići 2 k., Milinkovići 2 k., Kužeti 5 k., Đerići 9 k., Soleša 1 k. i Damjanović 1 k. - U Velikoj Pritoci: Lavrnje 2 k., Aničić 2 k., Kljajići 5 k., Prodojević 1 k., Kužeti 3 k., Batas 1 k. i Soleša 1 k. - U Maloj Pritoci: Kenjale 4 k., Batasi 3 k., Novakovići 5 k., Soleše 1 k., Kovačevići 2 k., Pašići 2 k., Stojići 6 k., Pilipović 1 k., Popović 1 k., Bubalo 1 k., Jeličić 1 k., Kenjalo 1 k., Božičković 1 k. i Balać 1 k. - U Tihotini: Pašići 10 k., Stojaković 1 k., Đukić 1 k. i Novakovići 2 k. - U Volarici: Uzelci 4 k. - Svega je 26 porodica sa 87 kuća.

Privreda

Podjednako se bave zemljoradnjom i stočarstvom. Imaju strove sa stokom na proplancima Grmeč planine. Uopšte se smatra Pritoka kao podesno naselje gdje su sve "zgode" za težake: i plodna zaravanza kukuruz i više naselja šume i pašnjaci, drvo za gorivo i gradu. Naselje je pred okupaciju bilo relativno imućno. Poslije okupacije se gotovo svo selo propilo i počelo da naglo siromaši. Pred Veliki rat zauzimanjem vase sStupara, trgovca iz Bihaća, osnovana je zemljoradnička zadruga. To preporuča selo koje je inače za rata posrnulo.- Izmažu se i prodajom drva za gorivo u Bihaću.

Imena

Ime naselja Pritoka dovode u vezu sa imenom vode Danguba. Kod Dangube je zadangubio Stojan Janković sa četom odmarajući se pa su ga Turci pretekli.- Janković im je dao ime. Bara Pilipovka nosi naziv vjerojatno iz vrmena prije Turaka.

Starine

Na Tihotini su nađeni tragovi praistorijskog naselja (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1894. str. 701). U zaravni piječnih nanosa kod Une prema Golubiću otkriveni su ostaci većeg rimskog naselja sa nekropolama. U Palanci se raspoznaju sa džamijom kućišta Muslimana, koje je paša bihaćki raselio kad je pobe glučio svu Pritoku i počeo da naseljava kmetove.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Pred dolazak Skenderpaše (1850.g.) rastjerao je paša bihaćki Muslimane težake i pobe glučio je svu Pritoku i počeo da naseljava kmetove sve po izboru iz okolnih sela. Među prve naseljenike spadaju: Kovačevići 7 k. (Jovanjdan) iz Doljana i od njih Pašići 10 k.- Tad su sa Zmijanja Stojići 6 k. (Đurđevdan) sa Dragoraja i Milinkovići

2 k. (Tomindan) od Prijedora.- Prije Doljansk bune (1858.g.) su od Bjelajskog Polja: Kužeti 8 k. Zvali su se Štrpci. Predak im "prekužio" kugu pa ih prozvali Kužeti. Slave Đurđevdan. U Pritoku su došli sa Orašca.- Od Polja su tada: Novakovići 7 k. (Nikoljdan) od Petrovca i Uzelac 4 k. (Nikoljdan) iz Vrtoča.- Prije Mujagina Zulima (Mujaga Adžić iz Ribića činio je velike zulume da mu ni paša bihački nije mogao ništa. Misli se da je Knjaz Mihajlo poslao hajduke Damjanića, Marka Kovačevića i kasnijeg vojvodu iz Bosanskog ustanka Goluba Babića, pa su sačekali Mujagu u Dubovsku i "ukinuli s glasa": Đerići 9 k. (Jovanjdan) iz Korjenice (jedan je bio subaša kod Adžića); Kenjale 5 k. iz Nebljuha; Soleše 3 k. (Lučindan) iz Lapca; Damjanović 1 k. (Jovanjdan) iz Srba; Matići 2 k. (Nikoiljdan) iz Nebljuha i Gugleta 1 k. (Nikoljdan) ("did" muse doselio iz Like).- Pucari 2 k. (Jovanjdan) iz Glamoča prije Mujaginog zuluma.- Prije okupacije su od Bjelajskog Polja: Pilipovići 1 k. (Sv. Alimpiju) sa Cvjetnića; Predojević 1 k. (sv. Alimpija) sa Kestenovca ženi u kuću; Bataci 4 k. (Jovanjdan) iz Vrtoča i Jeličić 1 k. (Jovanjdan) iz Vođenice.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Đukić 1 k. (Đurđevdan) i Stojaković 1 k. (Nikoljdan) iz Gorinje.- Prije okupacije su iz Like: Bubale 1 k. (Đurđevdan) iz Arapova dola; Balać 1 k. (Arhandelovdan) iu Turjanskog; Popović 1 k. (Nikoljdan) iz Nebljusa; Aničići 2 k. (Lučindan) iz Vrhovina, gdje se zvao Opačić i Lavrnja 1 k. (Jovanjdan) iz Jošana.- Iz Like su poslije okupacije; Kljajići 5 k. (Lučindan) iz Vrhovine, gdje su se zvali Opačići.

RAČIĆ

Položaj

Mali ljutoč (941 m) svojom kosom Krakovo (571 m) silazi u karsnu zaravan Tavani, duboko usječenoj klisurastoj dolini Une kod Troslapa i Dvoslapa. Pod Ljutočom, u uvali Mali račić, izvire više manjih vrela: Studenac, Sedrovac, Trkuljina voda, Jusinovac, Beronjska voda i Bubuljevo vrelo. Sastaju se u potočić, koji pod imenom "Draga" teče uskom dolinom i sastaje se sa više vrela. Sva ta vrela natapaju pitomu uvalu Veliki račić. U strani je Ljutoča "Vreoce" a na vrh Ljutoča "Močila". To su blažna napojišta. U tim dvjema uvalama na karsnoj zaravni i kosenjcima Ljutoča razvilo se naselje Račić. Služe se izvorskom vodom sa navedenih vrela. Pod Sokolovačom je voda Milakuša.

Tip

Selo je razbijeno u srodničke grupe, koje su rasturene po uvali i po stranama kosenjaka. Dijeli se na: Mali Račić, Ograda, Brda, Maleševići, Ilidža i Krakovo. U Ogradi su: Biščevići 3 k., Bubulji 5 k., Zorići 3 k., Surla 1 k., Kenjale 2 k. i Milisavljević 1 k. - U Maleševićima: Grubori 4 k., Maleševići 5 k., Brekić 1 k., Dotlić 1 k., Cvjetićanin 1 k., Zorići 3 k., Vunjak 2 k., Rakić 1 k., Kenjale 3 k., Uzelac 1 k. i

Milislavljević 1 k. - Na Brdu su: Kenjale 4 k., Knežević 1 k., Bubulj 1 k., Džakula 1 k., Glumac 1 k., Grbići 2 k., Stakić 1 k., Žigić 1 k. i Grubori 2 k. - U Ilidži: Gajići 3 k., Grbići 8 k., Maričić 1 k., Kenjale 2 k., Kneževići 3 k. i Mandići 3 k. - U Malom Račiću: Trkulja 1 k., Kenjale 3 k., Zorić 1 k. i Beronja 1 k. - Na Krakovu: Gajić 1 k., Grubor 1 k., Dotlići 3 k. i Mandić 1 k. - Svega je 22 porodice sa 73 kuće.

Privreda

Više se bave zemljoradnjom. Mnogo ih izmaže sječa šume za gorivo. Ima ih i na radu u Americi.

Imena

Naselje je dobilo ime po raku koga je nekad bilo mnogo. Kerepište, što je tu bio prevoz preko Une

Starine

U "Drazi" pokazuju skokove i zovu ih "Kaludersko Mlinište". U Palanci je bila oveća grupa muslimanskih kuća sa džamijom, pa je raseljena. Ne znaju kuda su otišli. Izgleda da je i Ilidža nekada uređivana.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Za Laudanova rata i Račić je opustio. Prije 100 g. doselili su Grbići 10 k. i od njih Brkić 1 k. iz Bjelajskog Polja. Slave Srđevdan.- Prije 100 g. su: Gajići 4 k. (sv. Đurđa) iz Dragoraja sa Zmijanja (zvali ih dugo Dragorajci); Kenjale 14 k. (Miholjdan) iz Nebljuva; Bubulji 6 k. (Jovanjdan) iz Like i Zorići 7 k. (Đurđevdan) iz Mazina. Od Zorića su Kneževići 4 k. Prije Doljanske bune su Grubori 7 k. (Đurđevdan) od Unca Maleševići 6 k. (Nikoljdan) od Grahova i Trkulja 1 k. od Unca.- Prije su okupacije iz Like: Došlići 4 k. (Ilindan); Maričić 1 k. (Jovanjdan); Mandići 4 k. (Nikoljdan).- Iz Velikog Radića je prije okupacije: Glumac 1 k. (Đurđevdan); Žigić 1 k. (Đurđevdan) iz Korjenice; Rakić 1 k. (Jovanjdan) od Otočca; Uzelac 1 k. (Nikoljdan); Džakula 1 k. (Petrovdan); Stakić 1 k. (Nikoljdan) iz Kosinja; Cvjetičanin 1 k. (Jovanjdan) iz Melenca; Vunjak 2 k. (Jovanjdan) i Milislavljevići 2 k. (Jovanjdan).- Begovska porodica Bišćevića 3 k. tu je imala kmetove i begluke pa se i stalno nastanila.

RIBIĆ

Položaj

Deo karsne zaravni Grabež u prelazu bihaćkoj zaravni završava se Ribićkom glavicom (355 m). Dio Ribića Orljanska kosa je do Une. Zaobljena glavica Mačkara (317 m) sa malom usedlinom, kuda vodi stara cesta iz Krupe za Bihać,

završava se humkom više Une. Tu se razvio glavni dio naselja Ribić. Orljansku kosu od Ribićke kose rastavlja potočić Ružica u koji se slijevaju vrela iz Čekrlija. - Demirovića Selo je u usedlini kraj krupske ceste. Vodu piju sa Une, a ima nekoliko čatrnja. Orljani piju vodu sa vrela Kolčakov bunar, Kurtovića bunar i Jankovac. - Demirovića Selo služi se vodom sa vrela: Boklač i Pizdinovac.

Tip

Sva tri dijela naselja, Ribić, Orljanska Kosa i Demirovića Selo su sašorovanog tipa. Ribić i Orljanska Kosa oko ceste Petrovac-Bihać, a Demirovića Selo oko stare ceste Krupa-Bihać. U Ribiću od džamije vodi cesta zaokruženo do Une na Džematsko Napojište. Odvaja se Alijagića Progon i Turnića Progon. S obje strane puta su kuće sa avlijama. Od petrovačke ceste je Kasupovića Progon i Nuspahića Progon. Oko progona su se razvile mahale istoga imena: Alijagića, Turnića, Kasupovića i Nuspahića mahala. U Ribiću su: Alijagići 4 k., Okić 1 k., Dedići 5 k., Kasupović 1 k., Nuspahići 3 k., Tevšići 2 k., Hadžići 10 k., Muslić 1 k., Mašići 3 k., Remići 2 k., Hadžići 2 k. i Muminovići 1 k. - Na Orljanskoj Kosi: Kasupovići 2 k., Džakula 1 k., Radošević 1 k., Kurtagići 4 k., Tevšići 5 k., Dujmovići 2 k., Mašići 2 k., Turnić 1 k. i Kolčuković 1 k. - U Demirovića Selu: Demirovići 11 k. i Sinanovići 3 k. - Demirović Selo daje utisak drumskog naselja sa kućama, koje čine prelaz od čergaških koliba uobičajenom tipu kuće. Svega je u Ribiću 17 porodica sa 87 kuća.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Osobito ih izmažu ribićka polja gdje rodi kukuruz. Cigani napuštaju skitnički život i odaju se i zemljoradnji i pored toga što imaju etničku averziju prema zemljoradnji. (Vele da je za Ciganku najveća kletva djetetu: "Neka te, sinko, da Bog da, nit' sviro, nit' bubo, već te pšenična "pliva" iza vrata bila ko gubavog Vlaha). Kovački i nalbatski zanat napuštaju jer ih potiskuju moderni kovači. Najviše se bave "džambaslukom" i sviraju i bubaju uz Ramazan, na svadbama i trkama.

Imena

Ne znaju od čega je ime naselju. Vjerojatno da je u vezi sa kakvim ribarskim naseljem ranijeg vremena.- Jankovac je dobio od Stojana Jankovića; kad je tuda četv vodio udario je vele kopljem i voda je potekla. Na to je nekakva Ružica donijela ploču na glavi. Kraj Jankovca vodi "Jankovića put" na Dangubu vodu u Pritoci.

Starine

Nađeni su tragovi neke rimske građevine i nekropole (Glasnik Zemaljskog muzeja 1898. str 627). Kod Ružice vode bila je, vele, i crkva Ružica.- Raspoznaju se ostaci i Šejtanovića kule kod vode Ružice.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Za "stara pletiva", koja su u Ribiću od "feta" a iz Anadola, smatraju se: Hadžići 10 k.; Nuspahići 11 k. (zovu ih Rasalovići) i od njih Mušinović 1 k.; Okić 1 k. (obamro); Kurtagići 4 k.; Alijagići 4 k., Turnić 1 k. i Tevšići 7 k.- Iz Like su iza Karlovačkog mira: Dedići 5 k., Koričići 5 k., Remići 7 k. ("to je, vele, "najstražnje pletivo") i Kasupovići 3 k. (predak im, vele, bio hodža u Lici).- Prije 70 g. su iz Srbije, vele od Paraćina, Hodžići 2 k. i od njih su: Behići 4 k. i Mašići 5 k.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Kolčuković 1 k. iz Ripča i Musić 1 k. iz Bakšaiša.- Prije okupacije su od pravoslavnih Džakula 1 k. (Petrovdan) iz Korenice; Radošević 1 k. (Arhandelovdan) od Polja (obamro) i katolici Dujmovići 2 k. sa Skočaja poslije okupacije. Ciganske porodice. Demirovići 11 k. i Sinanovići 3 k. iz Bihaća raselila je opština na "urije" da ne kvare izgled čaršije. Bavili su se u gradu kovačlukom, nalbantlukom, džambaslukom, sviranjem i bubanjem, a žene su im prosile i "falale" u grah.

RIPAČ

Položaj

Naselje Ripač razvilo se na otokama rijeke Une pri njenom ulazu u bihaćku dolinu, a pod Ripačkom glavom (488 m). Dijelovi naselja Prva Otoka i Druga Otoka su u otokama. Ripač i Mahala su na kosi između doline Praščijaka i Une. Račić je do naselja Račića, a Praščijak pod Pećinom Praščijak. - Služe se vodom sa Une i sa nekoliko izvora.

Tip

Obje otoke i Mahala su sašorovanog tipa. Ripač je drumsko naselje koje se sve više razvija i dobija izgled čaršije. Ostali dijelovi naselja Nasupovići, Praščijak, Račić, Podklanac i Ružnići u prelazu od sašorovanog tipa razbijenom tipu u srodničke grupe, koje se izdvajaju kod diobe. U Mahali su: Mesić 1 k., Ćirići 10 k., Rakići 5 k., Balić 2 k., Čelikovići 5 k., Mujanovići 4 k., Bećirović 1 k., Grandić 1 k., Husići 2 k., Sokolović 1 k. i Glumac 1 k. - U Nasupovićima: Huskići 4 k., Nasupovići 4 k., Omerčić 1 k. i Hodžić. - U Praščijaku: Ibrahimović 1 k., Borić 1 k., Damjanović 1 k., Bubulj 1 k., Dautović 1 k. i Torbica 1 k. - U Račiću: Kulenovići 2 k., Lipovače 3 k., Kenjalo 1 k., Brekić 1 k. i Mišić 3 k. - U Poklancu: Ćirići 3 k. i Alibegović 1 k. - U Prvoj Otoci: Dupanovići 10 k., Omeragić 1 k., Mujčinovići 1 k., Džaferagići 7 k., Kulenović 1 k., Mujići 2 k. i Hajdarović 1 k. - U Ružnićima: Lipovača 1 k., Ružnići 8 k., Saleković 1 k., Fazlići 2 k., Kuduzovići 2 k. i Radakovići 1 k. - U Ripču: Dmitrašinović 1 k., Lipovače 7 k., Pilipović 1 k., Ibrahimpašići 19 k., Ćalić 1 k., Alajbegovići 3 k., Omerčić 1 k., Ćirić 1 k., Balići 2 k., Šehići 3 k., Halilović 1 k., Huskić 2 k., Muslić 1 k., Husić 1 k.,

Glamočak 1 k., Vehabovići 4 k., Šarić 1 k., Beširevići 2 k., Stanarevići 1 k., Carići 3 k., Biščević 1 k., Filipović 1 k., Uzelac 1 k. i Glumac 1 k. - U Drugoj Otoci: Alajbegović 1 k., Lipovača 1 k., Ibrahimpašići 2 k., Kenjalo 1 k., Dupanovići 10 k., Hajdarević 1 k., Šarić 1 k., Mujić 2 k., Džaferovići 2 k. i Osmanović 1 k. - Svega je u Ripču: 28 muslimanskih porodica sa 179 kuća; 17 pravoslavnih sa 20 kuća i 1 porodica katolička sa 1 kućom.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Najjača je privredna grana gajenje kukuruza. I trgovina i zanati se podižu. Još više će ojačati kod organizovanja političkih opština, jer će postati administrativno središte. Ujmenih mlinova ima više. Živ je promet sušnih ljetnih mjeseci, kad prestanu da melju mlini potočari. Mlina ima 9 i 2 pilane. Kad je pazarni dan u Bihaću, u julu i avgustu, svaki dan tu je veliki vašar od konja i kola sa žitom i "meljom".

Imena

Ne znaju od čega je ime naselju. Na naselja prije Turaka podsjećaju: Zvonigrad, Mali Zvonigrad i Lovrina Otoka.

Starine

Otkriveni su ostaci iz sve tri epohe ljudskoga razvitka: predistorijske, rimske i srednjovjekovne, i mogu se u Ripačkim Otokama da prate sve njihove smjene. Znameniti su ostaci predistorijskog sojeničkog naselja (Glasnik Zemaljskog muzeja 1893. str. 129). Isto tako i rimski tragovi. Pred provale Osmanlija i ogorčene borbe oko Bihaća podiže se tvrđava na kosi više Otoka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Kod osvajanja Bjelaja odlikovao se Deli Murat iz Anadola. Za zasluge dobije Bjelaj. U jednoj bitci uhvati živa kralja i Sultan mu dade na odabir koliko može objahati na konju za 24 sata. Udari na konju ispod Kušen Vakufa i oba Lapca, Kruge Nebljuve, ispod Golubića i "izbije" na Bjelaj. Imao je tri sina: Ibrahima, Crnog Muhamedagu i Hasana. Ibrahim postane paša u Požegi. Po usmenom saopštenju dr. Safvetbega Bašagića njegov je posjed bio sadašnji biskupski u Đakovu. Poslije Karlovačkog mira presele mu se potomci u Lapac. Kad je i Lapac pripao kao "prilog" Austriji iza Svištovskog mira, presele se u Ripač, gdje ih sada ima 22 k.- Crni Muhamedaga naseli su u Sokolac. Njegovi se potomci presele u Golubić. (Vidi Golubić). Hasan je imao dva sina Mujagu i još jednog, kome ne znaju imena, a zvali su ga Dupan. Od Mujage su: Džaferagići 8 k., Mujići 4 k., Hajdarovići i Šarići 2 k.- Od Dupana su: Dupanovići 20 k., Omeragić 1 k. i Mujčinović 1 k.- Predak Rakića 5 k. je iz Anadola. Did mu udarao u talambas kod dizdara.- Predak je Mujanovića 4

k. bio Mula Ibrahim evlija kod Deli Murata.- Did Nasupovića 6 k. bio u službi kod Dupanovića pa mu dali zemlju.- Iza Karlovačkog mira nasele se u Ripač iz Like Lipovače 12 k. sa Udbine. Predak im je Lički Mustajbeg što se u pjesmi pjeva.- Iz Like su tada i Čirići 18 k.. Od njih su: Mesić 1 k., Husići 11 k., Omerčići 2 k. i Halilović 1 k.- U isto vrijeme je iz Like Ružnići 8 k. i od njih Fazlići 2 k., Kuduzovići 2 k.- Iz Like su Čelikovići 5 k. i od njih Bećirović 1 k. i Šelići 3 k. od njih Hodžići 2 k.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Muslići 4 k. iz Bakšaiša i Balići 6 k. iz Gate.- U Ripču je 6 begovskih porodica sa 33 kuće. Dobili su po mirazu čifluke, pa su se nastanili u Ripču prije rata i tu ostali. Kulenovići 3 k. iz Kliševića; Beširovići 2 k. iz Ostrošca, Bišćević 1 k. iz Bihaća i Filipović 1 k. iz Glamoča.- Alajbegovića 4 k. je predak po saopštenju Dr. Safetbega Bašagića iz Krke u Dalmaciji, kad je Mletačka Republika osvojila Dalmaciju.- Iz okolnih su sela poslije okupacije: Sopleković 1 k. iz Klise kod Kulen Vakufa; Osmanović 1 k. kao hodža iz Golubića; Alibegović 1 k. kao cestar iz Založja i Glamočak 1 k., kao subaša došao i priženio se.- Ne zna se odakle su: Vehabovići 4 k. i Grandić 1 k.- Pravoslavne porodice. Prije Doljanske bune su: Brekić 1 k. (Srđevdan) iz Račića i zvao se Grbić.- Prije okupacije je iz Čajniča Sokolović 1 k. (Đurđevdan).- Iz Like su prije okupacije: Kenjalo 1 k. (Miholjdan) iz Nebljuva; Piljić-Borić 1 k. (sv. Panteliju); Bubulj 1 k. (Jovanjdan); Radaković 1 k. (Nikoljdan); Mimić 1 k. (Nikoljdan) i Torbica 1 k. (Stefanjdan).- Iz okolnih su sela poslije okupacije: Pilipović 1 k. (sv. Alimpiju) iz Lipe; Kenjalo 1 k. (Miholjdan) iz Račića i Stanarević 1 k. (Lazareva subota) iz Lipe.- Iz Like su poslije okupacije: Glumac 2 k. (Đurđevdan) iz Kosinja; Uzelac 1 k. (Nikoljdan) iz Kosinja; Dmitrašinić 1 k. (Nikoljdan) iz Turjanskog; Carići 3 k. (Jovanjdan) iz Doljana ličkih; Damjanović 1 k. (Jovanjdan) iz Nebljuva i Dautović 1 k. (Jovanjdan) iz Rudopolja.- Katolik Čalić 1 k. iz Livna kao kujundžija poslije okupacije.

SEOCE

Položaj

Na karsnoj zaravni nebljuvskoj pod Plješevicom Bosni je ostao kod razgraničavanja 1791 god. uzak komad zemlje. Tu je naselje prozvano Seoce. Malo Seoce do Donjih Štrbaca. Selo je oskudno vodom. Nose sa Une u vučijama. Ima i jedan kopan bunar. U Malom Seocu je Klokopac.

Tip

Naselje je zbijeno u dvije grupe, Veliko Seoce i Malo Seoce koja su udaljena 1 km. U Velikom Seocu su: Obradović 1 k., Kenjalo 1 k., Popovići 4 k., Smrzić 1 k., Maričići 5 k., Repac 1 k., Džakula 1 k. i Majstorović 1 k. - U Malom Seocu: Pemac 5 k., Dotlić 2 k. i Čučak 1 k. Svega 15 porodica sa 22 kuće.

Privreda

Izmažu se podjednako i zemljoradnjom i stočarstvom. Ima ih i na radu u Americi. Ilija Džakula ima ujmeni mlin.

Imena

Prva grupa kuća, koja geografski pripada Nebljusima (Hrvatska) a administrativno Bosni, između Lohovskih Brda, koja su bila naseljena i Štrbaca, uzela se kao administrativna jedinica i prozvana seoce. Druga grupa je prozvana Malo Seoce.

Starine

Na Ćurćinoj Gradini raspoznaju se hrbine, ostaci vrlo starog naselja. Na Crkvini je bila crkva prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Naselje je mlade. Pred Doljansku bunu (1858.g.) naselili su se Maričići 5 k. iz Like. Slave Jovanjdan.- Iza njih su doselili iz Mazina Pemac 5 k. Slave Nikoljdan. Predka im prozvaio spahija "Pemac" što je malen, a zvao se prije Končar.- Prije Doljanske bune su iz Like i Dpotlići 2 k. Slave Ilindan. Majstorović 1 k. (Đurđevdan) je prije okupacije sa Kestenovca. Prije okupacije su iz Like: Džakula 1 k. (Petrovdan) i Ćukak 1 k. (Đurđevdan) oba iz Nebljuva. Iz Like, i to iz Nebljuva su poslije okupacije: Popovići 4 k. (Nikoljdan); Kenjalo 1 k. (Miholjdan); Repac 1 k. (Nikoljdan) gdje se zvao Mileusnić i Smrzlić 1 k. (Nikoljdan). Iz Lapca je tada Obradović 1 k. (Nikoljdan).

SOKOLAC

Položaj

Na usedlini je između Debeljače (573 m) i Sokolačke glavice (388 m) srednjovjekovni grad sa karakterističnom okruglom kulom. Pod Gradom je na prevoju usedline naselje Sokolac. Od grada vodi kaldrmisan put prema Bihaću. Tu su do Ćulumka mahale od glavnog puta: Katanovića, Oračevića, Fazlića, Šabića, Hodžića i Žerića mahala. Do Debeljače: Tulića, Kunića, Redžića, Bulića, Kurtovića i Rakovića mahala. Glavna je voda Bukinovac odakle se služe vodom. Osim toga gotovo svaka mahala ima svoju kopanu čatrnju. Neke se zovu četrnja "Fazlička". Još su vode Provala i Klen.

Tip

Naselje je sašorovano u srodničke mahale, koje se odvajaju od glavnog puta. Tu su: Katanovići 4 k., Murtić 1 k., Oračevići 2 k., Fazlići 4 k., Bašagići 2 k., Kurtovići 4 k., Bulići 4 k., Bečić 1 k., Jusić 1 k., Skopljak, Ramić 1 k., Hodžići 3 k., Žerići 14 k., Topići 3 k., Kunići 3 k., Tulići 3 k., Babići 2 k., Tačići 2 k., Raković 1 k., Islamović 1 k. - Po strani je izvan sašorovanog dijela: Majstorović 1 k., Živkovići 2 k., Guteše 3 k. i Bubale 1 k. - Svega je 17 muslimanskih porodica sa 62 kuće, 3 pravoslavne sa 5 kuća i 1 katolička sa 2 kuće.

Privreda

Više se izmažu zemljoradnjom. Izdašno ih pomaže kukuruz i potom jeno.

Imena

Naselju je ime iz vremena prije Turaka. Strano zvuče: Hmura, Suntura, Kavga, Čaira, Čulumak i Kadefinka.

Starine

Kod zidina srednjovjekovnog grada otkriveni su tragovi i predistorijskog naselja. (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1893. str. 61).

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Ostalo je sjećanje da se naselio u sokolački grad Crni Muhamedaga. sin Deli Murata sa Bjelaja, kad je Bosna "fet" učinjena. Od toga su: Bašagići 2 k. i Šobić 4 k. Odselilo se 5 k. u Tursku iza aneksije.- jedni potomci Crnog Muhamedage saselili su se u Golubić.- Za stara "pletiva"koja su "od itedan" u Sokolcu smatraju se: Fazlići 4k. i od njih Jusić 1 k.- Od "feta" su Kunići 3 k. i od njih Topići 3 k.- Iz Like su poslije Karlovačkog mira: Žerići 14 k. i Kurtovići i od njih Oračevići 2 k.- U drugim, okolnim selima pričali su mi kako je većina Sokoljana od isturčene "ropčadi" iz Nimačke i Ravnih Kotara. Ne znadoše navesti koja su plemena, a oni sami to prećutkuju, "zatapšavaju" kad ih pitate.- Rekoše samo za ove porodice da su poturčenjaci: Katanovići 4 k. Predak im pobjegao kao vojnik pa se poturčio, Bulići 4 k. iz Dalmacije, hodao po najmu, poturčio se i priženio se, i Babići 2 k. iz Trubara. Bio je u najmu pa se poturčio. Od Skoplja (Bugojna) je prije okupacije: Skopljak 1 k.- Iz okolnih su naselja prije okupacije: Raković 1 k. iz Turije; Talići 2 k. iz Ripča; Bečić 1 k. iz Prekounja, priženio se.- Ne zna se kome "pletivu"spadaju: Tulići 3 k. i od njega Islamović 1 k., Hodžići 3 k. i Redžići 3 k.- Obamrli su: Murtić 1 k. i Ramić 1 k.- Od pravoslavnih su: Guteše 3 k. (Nikoljdan) sa Lohovskih Brda; Majstorović 1 k. (Jovanjdan) iz Ličkih Štrbaca 1918.g. i Bubalo 1 k. (Đurđevdan) iz Ličkih Štrbaca 1910.g.- Katolička porodica Živkovići 2 k. iz Skočaja poslije okupacije.

SRBLJANI

Položaj

Na karsnoj zaravni između kosa Grmeč planine sa imenima Mareševa glavica (463 m) i Srpska glavica (597 m) naselje je Srbaljani. Kurtovo Selo je na ivici same zaravni uz dolinu Une, a Jezero pod planinom. Naselje je oskudno vodom. Služe se sa vreća Kamenice koja se razlijeva u Jezero, gdje se stoka napaja. Kurtovo Selo nosi vodu sa Točka u strani i sa Une.

Tip

Glavni dijelovi naselja Kurtovo Selo i Jezero su sašorovanog tipa sa džamijom oko seoskog puta. Izvan tih dijelova su Brkići i Obrovac do Grmuše; Veladžići i Podglavica pod planinom su razbijeni u srodničke grupe: U Kurtovu Selu: Alibabići 23 k., Dulići 11 k., Hadžići 2 k., Silić 1 k., Šarići 3 k., Kurtovići 16 k., Seferovići 3 k. i Đukići 2 k. - U Brkićima: Dulići 2 k., Majdankić 1 k., Lilakovići 2 k., Brkići 8 k., Civić 1 k., Džehlić 1 k., Milaremić 1 k. i Seferović 1 k. - U Obrovcu: Čatić 1 k., Đukić 1 k. i Begić 1 k. - U Veladžićima: Veladžići 2 k., Malkoči 2 k., Alibabić 1 k. i Vurdelja 1 k. - U Podglavici: Aličić 1 k., Bernčić 1 k., Čehić 1 k., Veladžići 2 k., Alibabići 4 k., Kurtovići 2 k., Dulić 1 k. i Delalagić 1 k. - U Jezeru: Čehić 1 k., Brkići 2 k., Jeličić 1 k., Knežević 1 k., Malkoč 9 k., Barukčić 1 k., Filjekovići 4 k., Veladžići 3 k., Mujkanovići 2 k., Mašić 1 k., Hadžialić 1 k., Isaković 1 k., Redžepović 1 k. i Halavać 1 k. Svega je 26 porodica sa 122 kuće.

Privreda

Naselje je "zgodnije" za stočarenje. Prisiljeni su da žive više od zemljoradnje jer je prenaseljeno pa se mora sve da podorava. Usto je "zatrto" blago uz rat. Nešto je rekvirirala austrijska vlast, a nešto je isprodavano za žito sušnih godina 1917. i 1918.g.

Imena

Ime je naselju Srbaljani od doseljenika iz Srba u Lici. Čuje se naziv Jezero-Srbaljani. Za Kurtovo selo se čuje naziv Prdipolje.

Starine

Na kosama Grmeč planine iznad sela nađen je niz predistorijskih naselja (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1893. str 43). U Obrovcu više Une bio je srednjevjekovni grad (Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka krajina, str. 229). Prije toga je tu bilo predistorijsko naselje. U Klisi je bila crkva iz doba prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Kurtovići 16 k. i Alibabići 26 k. su najprije zemlju "fet učinili". Oni su od Srba (Lika) iza Svištovskog mira, kad je Srb pripao Austriji.- U isto vrijeme su i Malkoči 11 k. iz Srba. Potomci su Malkočbega iz Kamengrada, koji je bio zapovjednik sandžakata krajiškog. Jedan je predak Malkoča bio i "budimski vezir" i od tada se Malkoči vazda "brboše" u age i barjaktare i "pridnjaci" su. Ima ih još u Petrovcu 4 k., Majdanu 3 k., Gradiškoj 4 k. i Banjoj Luci 1 k.- Od Srba su tada: Šarići 3 k. i od njih Seferovići 4 k.; Dulići 13 k.; Barukčić 1 k. (vazda samo 1 k.) i Veladžići 8 k.- Prije Omerpaše je od Begića jedan bio subaša kod kapetana ostrožačkog u Grmuši, pa mu je kapetan dao zemlju. Od njega su Brkići 11 k. (bio je vrlo brkat, pa su ga zvali "Brko"). Od Brkića su: Dželikovići 1 k., Lilakovići 2 k. i Majdankić 1 k.- Sa strane je došao hodža, "došlica, i od njega Hodžići 2 k. (odselili u Tursku).- Filek je bio seiz i "pivač" kod Rustabega pa mu dao zemlju. Od njega su: Filjkovići 4 k.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Civić 1 k. iz Koprive; Silić 1 k. iz Stijene; Halavać 1 k. iz Pokoja; Delalić 1 k. iz Cazina; Čehići 2 k. iz Ostrožca; Begić 1 k. iz Mijostra; Čatić 1 k. iz Peći (odselio natrag); Milaremić 1 k. od "Begića Kule" (u Majetićima).- Ne zna se od kog su "pletiva": Isaković 1 k., Redžepović 1 k., Brnčić 1 k., Mujkanovići 2 k. i Mašić 1 k.- Pravoslavne su porodice: Đukići 3 k. (Đurđevdan) iz Grmuše prije okupacije.- Vurdelja 1 k. (Lazarevu Subotu) iz Gate je preselio 1911.g. Kupio mlin i kako je vješt oko mlina majstoriti, dobro prolazi.

SPAHIĆI

Položaj

Grmeč planina završava se prema Uni kosom Spahića glavica (495 m). Na karsnoj zaravni pod tom glavicom naselje je Spahići. Vode su im dvije u strani doline Une: Bunar i Čatrnja, sa kojih se naselje služi vodom.

Tip

Naselje je sašoreno sa džamijom oko puta, koji vodi ivicom karsne zaravni iz Grmuše u Bihać. Između kuća sa avlijama su voćari. Svega su 3 porodice sa 47 kuća.

Privreda

Do rata ih je podjednako ispomagala i zemljoradnja i stočarstvo. Uz rat im se "zatrila" stoka, nešto rekvizicijom, a nešto "zajeli" sušnih godina da se prehrane. Tako su osiromašili odajući se više zemljoradnji, mada je podesnije za stočarenje. Mnogo ih izmažu ujmeni mlinovi u Kostelu na Uni. Njih 14 imaju ujmene mlina. Iza rata odlaze na rad u Beograd. 1922. god. bilo ih je u Beogradu 22 na gradnji kuća.

Imena

Ime je naselja od Spahe. - Na raseljene porodice podsjećaju: Sekulića kućište, Radetino brdo, Savina njiva i Vukovića strana.

Starine

Na Spahića glavici više sela, i na ivici zaravni više Une, nađeni su ostaci praistorijskog naselja. (Glasnik Zemaljskog muzeja 1893. str. 43). - U Palanki je bila crkva prije Turaka. - Nad selom, na jednom brešku, raspoznaju se temelji porušene kule. To je kula Spahina, koju je, vele, zapalio Janković Stojan kad i one u Radiću i Založju.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Nejasno je sjećanje o Spahi čiju je kulu Janković zapalio. Vele da su jedni Spahini potomci odsjeli u Gradišku. Za današnje stanovništvo ne znadoše da li su od toga Spahe. Samo su, vele, od "Itedan" ovdje, a došli su od Anadola četiri brata: Jusuf, Derviš i Osme. Četvrtom ne znaju imena, a bio je hodža. Od Juse su: Jusići 12 k., a od njih Fajkovići 3 k. - Od Derviša su: Derviševići 15 k. i od njih Muminović 1 k. i Ibrišimovići 1 k. - Od Osme su: Osmićevići 4 k. Od Hodže: Hodžići 9 k. - "Došlice" su na materinstvo: Karabegović 1 k. iz Ostrošca i Đuzalić 1 k. ne zna se odakle i obamro ovdje.

TEOČAK

Položaj

Između Mededaka (1119 m), grmečke kose i Lupinje planine (1189 m) dvije su uvale: jedno žljebasto ulegnuće Dugopolje i uvala Teočak, zaokružena kosama Lupinje planine. Iz planine teku Crni potoci i uviru u Škovrtnju. Naselje se služi izvorskom vodom sa vreća: Brusovac, Ružica, Jankovac, Lug, Inđidak i Milakovac.

Privreda

Više se bave stočarstvom. Kukuruz ne uspijeva jer je "vrhovno". - Blago se uz rat "zatrlo". Nešto rekvizicija, a nešto "pojele" sušne godine. Nekolicina imadu stanove sa blagom u Međugorju. Ima ih i na radu u Americi.

Tip

Dugopolje je razbijeno u grupe. Rastojanje je neznatno između grupa. Grupe su ispod kosa Mededaka, pa odaju izgled drumskog naselja. Cesta Petrovac-Bihać nije uticala na zbijenost. Teočak je u nekoliko srodničkih grupa. U Dugopolju su: Stanarevići 7 k., Došen 1 k., Marići 3 k., Čubrilo 1 k., Bjelić 1 k., Stolinović 1 k., Dragosavac 1 k., Morača 1 k. i Radakovići 3 k. - U Ružici: Balabani 4 k., Santrači 3 k., Pilipović 1 k., Stupar 1 k., Krtinić 1 k. i Karanović 1 k. - U Teočaku: Dautović 1 k.,

Dragosavac 1 k., Šarac 2 k., Krtinići 2 k., Radanović 1 k., Balabani 11 k., Došenovići 7 k., Miljuš 1 k., Kužeti 3 k. i Gaković 1 k. - U Brusovcu: Bičani 3 k., Balabani 3 k., Karanović 1 k., Zelić 1 k., Zorić 1 k., Škorić 1 k., Romići 5 k., Vujinović 1 k. i Stanarević 3 k. - Svega je 26 pravoslavnih porodica sa 76 kuća i 1 katolička sa 3 kuće.

Imena

Ime je naselju što ta uvala izgleda kao tor za teoce. Po drugima što je tu nekada bio nekakav tako "zgodan" i imao mnogo teoca, da je za njih imao poseban tor.- Jankovac i Biljeg po Stojanu Jankoviću, koji je tuda preskakao na konju.

Starine

Na Gradini više uvale Teočaka nađeni su tragovi predistorijskog naselja (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1894. str 708). U Ružici se raspoznaju ostaci crkve iz doba prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Najstarija su u Teočaku Balabani 18 k. Slave Petrovdan. Milan Balaban, kome je 72 g. priča da se ded njegova prandeda naselio od Unca. Od njega su preci: Milan - Trivun - Simo - Pilip. Pilipovu ocu i djedu koji je bio knez nezna imena. Toliko je bio "zgodan" da su mu se tri puta hiljadile ovce. Od njih je i Đaković 1 k. - Prije 80 g. su Stanarevići 7 k. (Lazarevu ubotu) sa Skakavca više Petrovca.- Pred Doljnasku bun 1858. g. su iz Like: Došenovići 7 k. (Jovanjdan); Čubrilo 1 k. i Marići 3 k., oba slave Lučindan i zvali su se Opačići.- I Romići 5 k. (Nikoljdan) su pred Doljansku bunu sa Oraškog brda.- Prd ovu Bunu (1875.g.) su od Bjelajskog Polja: Santrači 3 k. (sv. Panteliju) sa Risovca; Stupar 1 k. (Lazarevu Subotu) sa Skakavca; Vujinović 1 k. (Arhandelovdan) iz Vrtoča; Bjelić 1 k. (Nikoljdan) sa Kolunića; Zelić 1 k. (Jovanjdan) iz Vrtoča; Šarci 2 k. (Blagočasne Verige, Sv. Apostola Petra) sa Prkosa; Radanović 1 k. (Jovanjdan) iz Vrtoča i Miljuš 1 k. (Jovanjdan) iz Krnjeuše.- Od Unca su pred ovu Bunu: Morača 1 k. (Nikoljdan) sa Tromede i Kužeti 3 k. (Đurđevdan) i Stolinović 1 k. (Đurđevdan) priženio se; oba su od Zoprića plemena.- Iz Like su poslije okupacije: Škorić 1 k. (Nikoljdan) iz Dabašnice; Zorić 1 k. (Đurđevdan) iz Mazina; Radakovići 3 k. (Nikoljdan) iz Bruvna; Došen 1 k. (Nikoljdan)- Iz Bruvna su tada: Dragosavac 2 k. (Jovanjdan); Dautović 1 k. (Jovanjdan) i Krtinić 3 k. (Jovanjdan).- Polije okupacije su: Pilipović 1 k. (Sv. Alimpiju) iz Doljana i Karanovići 2 k. (Đurđevdan) iz Risovca.- Bičani 3 k. rimokatolici su iz Like poslije okupacije.

TURIJA

Položaj

Naselje Turija je na kosi između udoline, koju tvore Mriježnica i njene pritočice Margita i Kamenica i niza "vremenjaka", vrela, koji dobijaju ime

Turijski potok i sastaju se sa Mriježnicom. Kuće su na tjemenu kose ispod koje vodi cesta od Tržačke Raštele do Bihaća. Majdan je do Zlopoljca na kosi između turijske uvale koritasta oblika i Bogdanovca. Služe se izvorskom vodom sa vrela: Toplica, Točak Rekića, Lipa voda kod džamije, Johovac i Abdić voda, Dedića vrelo, i zimski bunar "vremenjak" "Čejreci".

Tip

Naselje je sašoravanog tipa na kosi sa džamijom. Dijelovi naselja: Johovac, Glavica i Selimanovića. Selo udaljena su jedva primjetno. Majdan je sašorovanog tipa. U Turiji (dijelu naselja Turije): Radakovići 4 k., Goretići 13 k., Rekić 1 k., Tijanovići 3 k., Kozlice 1 k., Imširović 1 k., Selimovići 3 k. - U Dudu su: Rakovići 4 k., Rahmanovići 3 k. i Abdići 4 k. - Na Majdanu su: Halilagići 6 k., Rahmanovići 9 k., Majanović 1 k. i Abdići 3 k. - Na Johovcu: Imširovići 8 k., Huskić 1 k., Šašić 1 k., Kosić 1 k., Habibovići 1 k., Muzaferovići 2 k., Halilovići 2 k. i Rekići 4 k. - Na Glavici: Imširovići 2 k., Halilović 1 k., Selimović 1 k., Memići 2 k., Hadžići 5 k., Mehanići 3 k., Pašići 3 k., Goretić 1 k., Muzaferović 1 k., Jusići 3 k., Rekići 3 k., Vlaisavljević 1 k., Lovrić 1 k. i Podkonjak 2 k. - U Selimovića Selu: Selimovići 4 k., Imširovići 4 k., Sović 1 k., Halilagić 1 k., Abdić 1 k., Hadžić 1 k. - Svega je: 10 muslimanskih porodica sa 108 kuća i 4 pravoslavne sa 8 kuća.

Privreda

Više se bave o zemljoradnji. Voće ne uspjeva jer ga "dohvaća" Plješevica.

Imena

Ne zna se u selu od čega mu je ime. Na nestale porodice podsjeća: Bogdanovac i Opačićka.

Starine

Na kosi je kod majdnana, između turijske zavale koritasta oblika i zlopoljačkih dolova, Crkvina, gdje se raspoznaju temelji crkve iz doba prije Turaka.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Turija je skorašnje naselje, koje se razvilo iz tvrđavnog izačićkog naselja. Njih 14 je kupilo prije 100 g. od Huseinbega iz Račića Turiju sa 13 1/2 čejreka za 13 1/2 kesa. Huseinbeg je, ili neko njegov, bio zarobljen pa sastavljao otkupninu. Nešto kmetova raseli, jer ih je većina prešla u Liku sa Laudanova rata. Jedan je od četrnaestorice naselio na pola čejreka. O "kolina" su Reizova iz Izačića iselili braća Abdija, Memija i Selim i njihova su "akreba". Neznaju kako su se razgranali od ta tri brata samo su, veće, jedno "pletivo": Jusići 3 k., Mehonići 3 k., Hadžići 5 k., Memići 2 k., Repići 4 k., Halilovići 3 k., Majanović 1 k., Halilagići 6 k., Abdići 8 k., Rahmanovići 12 k., Selimovići 8 k., Šekerići 3 k., Imširovići 15 k., Fijanovići 3

k. Rekići 4 k., (od druga Reisova) i Goretići 14 k.- Iz Drežnaka se smatraju da su iza Svištovskog mira: Huskić 1 k. Muzafirovići 2 k. (nekakvi "nalipci" od Drežnika); Sovići 2 k. i Hadžić 1 k.- Iz okolnih su naselja prije okupacije Kozlica 1 k. iz Bihaća; Kosić 1 k. iz Klise više Kulen Vakufa i Habibović 1 k. iz Papara.- Iz Like su prije okupacije Radakovići 4 k. (Nikoljdan).- Iz Like je poslije okupacije: Vlajsavljević 1 k. (Blagočasne Verige) iz Dabra; Lovrić 1 k. iz Kule u Podkonjak 2 k. iz Dabra. Nemaju "paja" ili "hisa" u čejrecima, a od izačićkog su grada: Pašići 4 k. i Šašić 1 k. Prije 10 g. su: Modrić 1 k. (Nikoljdan) Forkapić 1 k. (Đurdevdan) od Plaškoga.

TURSKA GATA

Položaj

Usedlina Vrsta između topličke doline i bihačke razvođe je potočića, koji teku Uni i Korani. Na ivici karsne zaravni javlja se cio niz vrela pećinskog karaktera i teku u Toplicu. Tu je Ledeno Vrelo ili Stražanac, Velika Pećina koja goni 7 mlina, Mala Pećina 1 mlin, Peća, koja se sastoji iz jednog pećinskog vrela i Kantar. Peća se sliva u Toplicu kod Zolića Mosta. Ta mreža potočića sa čijih se vrela selo služi vodom, tvore zaravan nanosa sa puno vlage i bujnih livada. Glavni dio naselja je na karsnoj zaravni pod Bisovcem iznad doline Toplice. Iz Vučijaka i Osoja teče: Čelića Potok, Čakin Potok i Tržinska Voda. Poljana je do Turske Peće i Čakin Potok. Ilidža je kod toplog ljekovitog vrela.

Tip

Naselje ima 11 dijelova: Musića Selo, Krnja, Fatkića Selo, Felića Selo, Smajića Selo, Zolića Selo, Ilidža, Poljana, Turska Peća i Čakin Potok.

- U Musića Selu su: Mušići 6 k., Raković 1 k., Bečić 1 k., Felići 4 k., Zolići 2 k., Huskarić 1 k. i Bajramovići 2 k.
- Na Krnji su: Mušići 5 k., Čizmići 1 k., Perviz 1 k., Fatkići 2 k. i Mahmutovići 4 k.
- U Fatkića Selu: Harbaši 5 k. i Fatkići 18 k.
- U Felića Selu: Pašić 1 k. i Falići 3 k.
- U Smajića Selu: Smajići 3 k., Felići 6 k., Sovići 2 k., Bešić 1 k., Bajramović 1 k., Džafić 1 k., Vilić 1 k. i Sivić 1 k.
- U Zolića Selu: Fatkići 1 k., Zolići 3 k., Mahmutović 1 k.
- U Balića Selu: Balići 7 k.
- U Ilidži: Delići 2 k., Zorić 1 k. i Glavanović 1 k.
- Na Poljani su: Aličić 1 k., Harbaši 2 k., Livaković 1 k., Vikići 3 k. i Keškići 1 k.
- U Turskoj Peći: Mizić 1 k., Delići 7 k., Mahmutović 1 k., Keškići 8 k. i Kendić 1 k.
- U Čakinu Potoku: Halkići 6 k., Čaić 1 k., Mahmutovići 2 k., Livaković 1 k., Bunići 2 k., Mizići 1 k., Drljača 1 k., Gerdijan 1 k. i Keškić 1 k.
- Svega je u naselju 35 porodica sa 131 kućom.

Privreda

Više ih pomaže zemljoradnja nego stočarstvo. Osobito rodi pšenica u Krnji na zemlji "orgušici". Na glasu je pšenica na pazaru u Bihaću, odmah iz radičke. Ona je obogatila Gaćane, pa su relativno imućni. Bilo je rodnih godina kad su Balići mogli imati i po 100 q pšenice. Iz njihove kuće bile su 3 hadžije.- Za sezone kupanja u Ilidžu dolaze iz okolnih mjesta Krajine i iz Like. Da su izradene banje mnogo bi ih više bilo na kupanju.

Imena

Kraj, gdje je glavni dio naselja, zvao se Krnja. Sve više prevladava naziv Gata od Ilidže, i za razliku od drugih dvaju naselja pod imenom Gornja i Donja Gata dobilo je ime Turska Gata.- Turska Peća za razliku od Male Peće, koju zovu i Srpska Peća. Na prijašnje vlasnike i nestale porodice podsjeća: Beširevića Njiva, Donlagića Njiva, Kneževa Bara i Krekića Bara.

Starine

Na Crkvini se u Krnji raspoznaju tragovi većeg zdanja. Ustanovljeni su tragovi rimskog naselja (Radimski: Nekropola na Jezerinama u Pritoci kod Bišća (Glasnik Zemaljskog Muzeja 1893. str.50). Sva je prilika da je tu bilo i staro naselje i poslije rimskog i srednjovjekovno koje se spominje pod imenom Toplički Turanj (Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka krajina str. 20). U Ilidži su otkriveni tragovi rimskih banjjskih naselja i srednjovjekovne crkve (na istom mjestu). Više Turske Peće raspoznaju se temelji crkve, kod koje je sve do skora bila nadgrobno položita ploča do 2 m duga, pa je nestala.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Gdje je glavni dio sela zemlja je bila begova Beširevića iz Ostrošca. Tu su bili kmetovi "Madžari" koji su prešli u Bihać. Dali su Izačićani 100 dukata Huseinbegu Bešireviću za Gatu i naselili. Kuće su izgradili nasamo pa se razvilo selo. Sva je Gata izdijeljena na 7 pajeva. Od izačićkog grada su prije 100 g.: Fatkići 21 k., Felići 13 k. i od njih Mušići 13 k.- Od Cetina su iza Svištovskog mira: Delići 7 k.- Lička je porodica i od Izačićkog grada iselila i Zolići 5 k. Nazvao im pretka tako udutdžija, što je predak ljut bio kao zolj.- Od grada su: Mizići 2k., Bajramovići 3 k., Raković 1k., Halkići 6 k., Pašić 1 k., Mahmutovići 7 k., Džafić 1 k., Sovići 2 k., Smajići 3 k., Keškići 10 k., Vikići 3 k., Livakovići 3 k., Aličić 1 k. i Balići 7 k.- Lička je porodica i Bunići 2 k. od grada.- Iz okolnih su naselja prije okupacije: Delići 2 k. iz Bihaća; Vilić 1 k. iz Mutnika; Perviz 1 k. iz Mutnika; Harbaši 7 k. iz Mutnika; Kendić 1 k. iz Peći; Čaić 1 k. iz Peći; Bečić 1 k. iz Tršca; Bešić 1 k. iz Otoke; Čizmić 1 k. iz Slatine; Sivić 1 k. iz Ostrožnice i Huskarić 1 k. iz Kladuše.- Od pravoslavnih porodica poslije

okupacije: Drljača 1 k. (Trifunđan) i Gerdijan 1 k. (Đurđevdan) iz Bogovolje.- Pred rat su naselili i otvorili radnje: Sučević 1 k. (Arhandelovdan) iz Cazina; Glavanović 1 k.(Arhandelovdan) iz Bihaća i Zorić 1 k. (Đurđevdan) iz Donje Gate.- Odselili su se u Tursku: Fatkići 9 k., Harbaši 3 k., Džafići 1 k., Zolići 1 k., Felići 3 k. i Delići 2 k.

VEDRO POLJE

Položaj

Pod Baljevačkom terasom javlja se Ilića vrelo, koje goni dva mlina, ali ljeti ne mogu da melju. Sa Panjkovom pećinom sastaju se pod selom i otiču u Klokot. Sa tih vrela naselje se služi vodom i još sa Vreoca i Stubla. Seoske su kuće u zaravni riječnih nanosa pod terasom.

Tip

Selo je zbijeno. Kuće su s obje strane puta. Imaju dvije mahale: Gornja Mahala i Donja Mahala. Četiri su kuće u polukrugu oko jednog prostora. Izgleda da je u vezi sa lončarskim zanatom.

U Vedrom Polju su: Marketići 7 k., Jurići 18 k., Šimići 7 k., Vukovići 2 k., Martinović 1 k., Klepić 1 k. Kod Panjkova su vrela: Vukovići 3 k. i Veljača 1 k. Svega je u selu 10 porodica sa 56 kuća.

Privreda

Lončarski je zanat zanemaren. Bave se zemljoradnjom.

Starine

Na Glavici više Klokota je Crkvina, gdje se raspoznaju tragovi građevine. Pod Crkvinom su bare Kaluderiće.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Zadržalo se tamno sjećanje na nekakvo stanovništvo koje je sa Plješevice "rastirao vitar golovršnjak" u Slavoniju. Prije Skendera 1850. g.zasnovano je naselje. Čim je ukinut beglučki sistem a zavedena trećina, naselili su bezi Bišćevići kmetove iz okolnih sela. Tada je bilo svega 9 k. Ahmedbeg, Ganibeg i Ibrahimbeg Bišćevići imali svaki po tri kmeta. Najprije su naselili iz Kralja Jurići 18 k. i Šimići 6 k.. Jurići su potomci Ševeljića "Madžara", kome su Turci dali berate na luke. Prije Skendera su od Jajca i Majstorovići 6 k.. Iz Privlice su prije Skendera i Marketići 7 k.- Prije Okupacije su iz okolnih "madžarskih" sela: Veljače 4 k. iz Golubića; Martinović 1 k.; Šantići 7 k. iz Golubića; Vukovići 5 k. iz Golubića; Klepići 1 k. iz Kralja, priženio se, i Vujić 1 k. iz Kalina priženio se u Jurića kuću.

VINICA

Položaj

Na jezerskoj terasi bihačke doline pod glavicom Maskara 317 m je naselje Vinica. Vodu piju sa vrela Vinička voda i Beginovac.

Tip

Selo je zbijeno s obje strane seoskog puta. Ima dva dijela: Vinica i Žegar Privor. U Vinici su: Šumar 1 k., Hafurići 2 k., Bećirspahići 11 k., Kadić 1 k., Čelić 1 k., Hadžić 1 k., Midžić 1 k., Dizdarevići 8 k., Vardići 3 k., Čelebići 4 k., Dajići 2 k. i Šabanović 1 k.

- U Žegar Privoru su: Trbulin 1 k., Gaćeše 5 k. i Perić 1 k. Svega je 15 porodica sa 41 kućom.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Osobito rodi kukuruz, a njegova je dobra "prođa" u Lici. Padaju u oči velike kukuruzane, koje su mnogog poslale na hadžiluk. Iz težakluka su samih 7 Dizdarića postale hadžije. Znatno ih pomaže eksploatacija majdana kamenoloma od koga se prave nadgrobni spomenici po svoj oblasti.

Imena

Naselje je dobilo ime od vinove loze koje je prije Turaka bila.

Starine

Starina nema nikakvih, samo dva groba "Šehiti" za borbe oko Bihaća.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Najstariji su u selu Šabanović 1 k. i Hadžić 1 k.. Obamrlo ih je mnogo. Iz njihova su plemena "Šehiti".- Iza mletačko - turskih ratova doselili su Dizdarevići 8 k. iz Vrljike.- Iz Like su iza Karlovačkog mira: Čelebići 4 k. i Čelić 1 k.- Iz bihačkog grada su: Šumar 1 k. iz Gornjeg Prekounja, Kadić 1 k. iz Grada i Bećirspahić 11 k. iz Grada.- Ne zna se odakle je Hafurić 1 k.- Od pravoslavni su Gaćeše 5 k. (Nikoljdan) iz Bjelajskog Polja prije okupacije.- Iz Like su prije okupacije: Vardić 1 k. (Jovanjdan), Trbulin 1 k. (Đurđevdan), Dajići 2 k. i Perić 1 k. (Đurđevdan).

ZALOŽJE

Položaj

U prelazu karsne zaravni, kosa grmečkih i bihaćke doline, javlja se više terasa. Iz vododrživih naslaga javlja se više vrela od kojih su najglavnija Gornja voda i Donja voda i u džamiji Svetinja. Na zaravnjenoj terasi kod tih vrela najstariji je dio naselja Založje.

Tip

Sve više prevladava shvatanje da Založje čine tri samostalna naselja, Tursko Založje i Srpsko Založje. Štaviše Tursko Založje da ima Založje-Alibegovići i Založje-Čavkići. I administrativno se dijeli na troje: jednu knežiju i 2 muktarije. Srpsko Založje i Alibegovići imaju po jedan dio, a Čavkići imaju 9 dijelova. Alibegovići i Čavkići su sašorovani, a ostali su dijelovi razbijeni u srodničke grupe, rasturene po terasama iznad zelenih obaraka i po stranama ispod karsne zaravni i grmečkih kosa. - U Alibegovićima su: Mujinovići 4 k., Mahmutovići 6 k., Čaušević 1 k., Kurtić 1 k., Tatarevići 4 k., Alibegovići 9 k., Mešići 5 k., Alibegovići zvani Gakovići 6 k., Hušići 2 k., Hašići 2 k., Ibrahimovići 3 k., Pašići 3 k. i Nasić 1 k. - U Srpskom Založju su: Šašići 4 k., Krljići 3 k., Radić 1 k., Jankovići 2 k., Stupar 1 k., Šteta 1 k., Ciganović 1 k., Jurići 2 k., Miljuš 1 k., Jankovići 2 k., Plećaš 1 k., Karan 1 k., Đerić 1 k., Drača 1 k., Karakaš 1 k. i Bubalo 1 k. - Čavkići se dijele na: Merdanići, Gverići, Čehajići, Kazazi, Midžići, Mujadžići, Čehići i Čavkići. U Merdanićima su: Merdanići 4 k. - U Gverićima su: Gverići 5 k. - U Čehajićima: Čehajići 3 k. - U Kazazima: Kazazi 3 k. - U Midžićima: Midžići 8 k. i Čavkići 2 k. - U Mujadžićima: Mujadžići 12 k. - U Čehićima: Čehići 9 k., Mujadžići 1 k. i Čavkići 2 k. - U Čavkićima: Skalići 9 k. i Čavkići 14 k. - Svega je 31 porodica sa 139 kuća. - Od toga je pravoslavni porodica 15 sa 24 kuće.

Privreda

Pretežno se bave zemljoradnjom. Osobito ih pomaže kukuruz, koji dobro rodi. Nekoliko pravoslavni ima na radu u Americi.

Imena

Ostalo je, vele, ime selu, što je davano u zalog. Saračko Brdo po nekakvu saraču, čije je bilo. Na nestale porodice podsjeća: Malkića Resnik, i Hajderića Bare.

Starine

Na kosi glavičasto završnoj, koja se sa ivice karsne zaravni spušta bihaćkoj dolini, raspoznaju se tragovi starog naselja. U Čavkićima je bilo nekakvo rimsko

naselje. U blizini njega raspoznaju se ostaci zida srednjovjekovne crkve. U Alibegovićima se poznaju ostaci njihove kule. Tamno je sjećanje sačuvano da je ta kula za kaznu srušena. Po drugima zapalio je Stojan Janković.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Kad je Bihać "fet učinjen" naselili su se Alibegovići kod vode "Svetinje" na kojoj je džamija podignuta. Vele da su od Anadola i bili su spahije. Ima ih 9 k. pod starim prezimenom. Od njih su: Gokovići 2 k., Tatarevići 4 k., Mešići 5 k., Ibrahimagići 3 k. i Pašići 3 k.- Tađ su iz Anadola: Mahmutovići 6 k. i od njih Mujnovići 4 k.- Prije 100 g. su se iselili iz bihaćkog grada: Midžići 8 k., Čavkići 18 k. i od njih Skalići 9 k., Mujadžići 13 k., Čehići 9 k., Kazazi 3 k., Čehajići 3 k. i Merdanići 4 k.- Uz Bunu su 1875. pobjegli od eškije kad je Jasenica izgorjela: Nasić 1 k.- Prije Skendera su doselili ali se nezna odkuda: Čaušević 1 k., Kurtić 1 k., Gverići 5 k., Haščići 2 k. i Hušići 2k.- Od pravoslavnih su prije Skendera: Karakaš 1 k. (Nikoljdan) od Bjelajskog Polja gdje su se zvali Vučkovići; Radić 1 k. (Đurđevdan) iz Pištaline i Stupar 1 k. (Lazarevu Subotu) iz Skakavca.- Iz Like su prije Skendera: Drača 1 k. (Đurđevdan) obamro; Jankovići 4 k. (Nikoljdan) i Šašići 4 k. (Sv. Stevana Dečanskog).- Prije okupacije su od Polja: Krljići 3 k. (Đurđevdan) iz Lipe; Karan 1 k. (Đurđevdan); Miljuši 1 k. (Jovanjdan) i Buhalo 1 k. (Đurđevdan) iz Doljana i Ciganović 1 k. (Nikoljdan) iz Lipe.- Iz Like su prije okupacije Jurići 2 k. (Nikoljdan) i Plećani 1 k. (Jovanjdan).- Iz Like su poslije okupacije Đerić 1 k. (Jovanjdan) iz Korjenice i Šteta 1 k. (Jovanjdan) iz Vrhovine.

ZLOPOLJAC

Položaj

Na dvije zaravnjene kose, koje se spuštaju od karsne zaravne i Bisovca u dolinu bihaćku naselje je Zlopoljac. Najglavnije su im vode: Viškup i Jankovac sa kojih se služe vodom.

Tip

Selo je pretežno razbijeno u srodničke grupe, rasturene po tjemenu kosa blagih nagiba. Jedva se primjećuje izvjestan red grupa prema cesti: Bihać-Gata. - Ima tri dijela. U Bučnicama su: Kenjalo 1 k., Kesić 1 k., Starčevići 2 k., Sovilji 2 k., Radakovići 4 k., Popovići 2 k., Kajtazi 1 k., Savić 1 k., Uzelać 1 k. i Pilipović 1 k. - U Bogdanovcu su: Japundža 1 k., Matijevići 4 k., Sekulići 3 k., Radakovići 2 k. i Popović 1 k. -U Jankovcu su: Počuće 4 k., Matijevići 2 k., Košutić 1 k., Ivančevići 2 k., Milić 1 k., Marić 1 k., Plećaš 1 k., Došeni 2 k., Jeremić 1 k., Vignjevići 2 k. i Trtica 1 k. - Svega je 24 porodice sa 45 kuća.

Privreda

Selo se pretežno bavi zemljoradnjom. Ima ih nekoliko i na radu u Americi.

Imena

Neznaju kako je naselje dobilo ime Zljopoljac. Vjerojatno što iz daljine izgleda ravno kao polje, a kad se izbliže posmatra izrovano je uskim potočnim dolovima, gdje su potoci vremenjaci. Na nestala naselja, o kojima nezna ništa današnje stanovništvo, podjećaju: Jankovac i Bogdanovac.

Starine

Na visu Majdan više ceste raspoznaju se ostaci srednjevjekovne crkve.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Zlropoljac je mlađe naselje. Tu su bile livade i pašnjaci Biščana. Prije Skendera su se doselili iz Like: Radakovići 6 k. (Nikoljdan); Došen 2 k. (Jovanjdan) i Kajtazi 4 k. (Nikoljdan).- Prije okupacije su sa Cvjetnića: Pilipović 1 k. (Sv. Alimpiju) od njih Marić 1 k.- Iz Like su prije okupacije: Jeremić 1 k. (Trifunjdan); Počuča 4 k. (Vrače); Vignjevići 2 k. (Sv. Vasiliju); Matijevići 5 k. (Đurđevdan); Ivančevići 2 k. (Miholjdan) iz Škara; Kenjalo 1 k. (Miholjdan) iz Nebljuva (1 k. obamrla); Starčevići 2 k. (Arhandelovdan); Sekulići 3 k. (Arhandelovdan) iz Nebljuva; Japundža 1 k. (Nikoljdan); Popovići 3 k. (Nikoljdan) iz Nebljuva; Kesić 1 k. (Đurđevdan); Mimić 1 k. (Nikoljdan); Plećaš 1 k. (Jovanjdan) i Sovilj 1 k. (Nikoljdan).- Iz Like su poslije okupacije: Trtica 1 k. (Jovanjdan) i Košutić 1 k., (Lučindan) priženio se u Počuče.- Poslije okupacije je i savić 1 k. (Đurđevdan) sa Mijostru priženio se udovici Sekulića.

ŽEGAR

Položaj

Između vododrživih slojeva i krečnjaka javlja se cio niz izvora na podnožju Plješevice, koji čine uske i plitke doline. Najjači su potoci Zavaljska draga i Skočajska draga, koje se sastaju i slijevaju u gradu Bihaću u Unu. Na terasi više sastava tih potočnih draga pod brdom Debeljača (573 m) razvilo se naselje Žegar. Vrelo je kao vodovod i podmiruje vodom i Bihać i Žegar. Oranice su im na terasi i zaravni riječnih nanosa, a livade u zaravni potočnih nanosa.

Tip

Naselje je zbijenog tipa. Pokraj potoka vodi put i oko njega su poredane kuće. Dijeli se na dva dijela: Žegar i Križovo, koji je udaljen 500 m. U Križovu su: Vujić-Franići 3 k., Klepići 4 k., Tomići 2 k., Grgići 3 k., Rukavine 1 k., Jurići

3 k., Konjevići 2 k. i Čačulović 1 k. Ostali su u sašorovanom dijelu Žegaru. Svega je u selu 43 porodice sa 163 kuće.

Privreda

Izmažu se pretežno zemljoradnjom.

Imena

Ime je naselju od žežnica kreča. Zvalo se Podzavalje. Križevo što je tu najprije postavljen krst, a poslije podignuta katolička kapelica negdje iza Omerpaše.

Starine

Nema nikakvih.

Postanak sela i porijeklo stanovništva

Žegar je mlađe naselje. Iza Skendera 1850 g. počelo je da se naseljava iz okolnih katoličkih sela i iz Like. Prije Skendera su starinačke porodice iz sela bihačke kotline: Konjevići 8 k. i od njih Ivušići 3 k.; Vujići 5 k. i od njih Franjići 4 k.; Anušići 17 k.; Jankovići 8 k. i Grgići 8 k.- Prije Skendera je pravoslavna porodica Indića 4 k. (Trifunđan) iz Like.- Prije okupacije su katoličke porodice i to iz srednje Bosne: Jelići 7 k., Pilipovići 2 k., Šimić 1 k., Majstorović 1 k. i Radulović 1 k. iz Jajca; Čalić 1 k. iz Duvna; Ivandelović 1 k. kao kujundžije iz Travnika; Jozić 1 k. i Komljenović 1 k. iz Liječna. Iz Like su prije okupacije: Rukavine 2 k. iz Perušića; Marjanovići 6 k. i Bujanovići 10 k. iz Zavalja; Dejanovići 4 k. iz Kaura; Čačulovići 7 k. iz Kršlje; Butarac 1 k. iz Pazarišta i Jenjgić 1 k. iz Međudražja. Pravoslavne porodice: Uzelac 2 k. (Nikoljdan) iz Like i Alkesić 1 k. od Vareša.- Prije okupacije su iz Dalmacije: Jurići 15 k., gdje su se zvali Mijaljčkovići i Brčić 1 k. iz Vrljike.- Prije okupacije je privela mati iz Bihaća Bašića 2 k., a priženio se iz Novog Gavranović 1 k.- Iz Like su prije okupacije: Dujmovići 3 k. iz Vaganca i od njih Marketići 12 k. i Mimići 2 k.- Iz okolnih su sela prije okupacije: Vuković 1 k.; Tomić 1 k. i od njih Blaževići 2 k.; Slipčević 1 k.; Čaić 1 k. i Klepići 2 k. sve iz Golubića; a Barići 3 k., Bakovići 4 k. i Altići 2 k. iz Vedrog Polja.- Iz Like su poslije okupacije: Knežević 1 k. Brloga; Veljača 1 k., Šutić 1 k. iz Međudražja; Rupčić 1 k. iz Senja; Pleša 1 k. sa Skočaja; Abramović 1 k. iz Brušana; Madžar 3 k. sa Priboja; Mandekić 1 k. i Matijevići 2 k. iz Pazarišta; Marković 1 k. iz Kule i Prša 1 k. iz Međudražja.- Ne zna se odakle su: Lovrići 3 k. i od njih Kosović 1 k., Ivančić 1 k., Babići 2 k., Velići 2 k. i Vujinović 1 k.- Čukić 1 k. (Đurdevdan) je kao pekar iz Grmuše poslije okupacije. Katoličke porodice stranog porijekla poslije okupacije: Kaukal 1 k., Bresničak 1 k. i Patkovski kao isluženi žandari priženili se.